

ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา

คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง

ATTITUDES OF STUDENTS TOWARDS THE GRADUATE STUDY ENVIRONMENT IN
THE FACULTY OF MEDICINE AT AN AUTONOMOUS UNIVERSITY

ญาดา นวยแสง

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา
คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ATTITUDES OF STUDENTS TOWARDS THE GRADUATE STUDY
ENVIRONMENT IN
THE FACULTY OF MEDICINE AT AN AUTONOMOUS UNIVERSITY

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for MASTER OF EDUCATION (Educational Administration & Management)

Faculty of Education Srinakharinwirot University

2018

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา

คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง

ของ

ญาดา ฉายแสง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน

(อาจารย์ ดร.ประภัสรา ฐโนศวรรย์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง) (อาจารย์ ดร.ประภาศรี พรหมประกาย)

ชื่อเรื่อง	ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา
ผู้วิจัย	คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง
ปริญญา	ญาดา นายแสง
ปีการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	2561
	อาจารย์ ดร. ประภัศรา ธโนศวรรย์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย จำแนกตามระดับการเรียนรู้ ชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกทุกชั้นปี ปีการศึกษา 2561 ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีจำนวนทั้งสิ้น 334 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 70 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .976 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Anova) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (scheffe's method) ผลของการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) นักศึกษาที่มีระดับการเรียนรู้ต่างกันมีทักษะต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านการวิจัยและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตร ไม่พบความแตกต่าง 3) นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีทักษะต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริการนักศึกษาและด้านการวิจัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่พบความแตกต่าง 4) นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีทักษะต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตรและด้านการเรียนการสอน ไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ : สภาพแวดล้อมทางวิชาการ, การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา, คณะแพทยศาสตร์

Title	ATTITUDES OF STUDENTS TOWARDS THE GRADUATE STUDY ENVIRONMENT IN THE FACULTY OF MEDICINE AT AN AUTONOMOUS UNIVERSITY
Author	YADA CHAISAENG
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2018
Thesis Advisor	Dr. Prapassara Thanosawan

This study aimed to explore the academic environment for graduate students administrated by the Faculty of Medicine in Siriraj Hospital at Mahidol University in five aspects; the curricula, learning and teaching arrangements, supervisors, academic services and research facilities. Subsequently, each aspect was classified by the level of study, the year of study and the field of study. The total number of participants consisted of three hundred and thirty four individuals who were registered in the 2018 academic year. The research tool was a Likert five-point rating-scale questionnaire containing seventy items with an overall reliability score of 0.976. The descriptive statistics were frequencies, percentages, means, standard deviation, a t-test, a one-way analysis of variance and Scheffe's method. The results revealed that the overall and individual aspects of the graduate environment were significantly high. However, students from different levels of study showed significantly different perspectives both overall and in every single aspect, except that of the curriculum. The focus on the population in different years of study, showed significantly different perspectives overall, but not an individual aspect, except for the factors of academic services and research facilities. Finally, students from different fields of study showed no significant differences between overall perspective and in each individual aspects, except supervision, academic services and research facilities.

Keyword : Student attitudes, graduate study environment, Faculty of Medicine

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ประภัสรา ธโนศวรรย์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ร่วม ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอนจนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี ประธานกรรมการสอบปากเปล่า และอาจารย์ ดร.ประภาศรี พรหมประกาย กรรมการสอบปากเปล่า ที่ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์สรชัย ศรีสุมะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตุลย์เมธากาโร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และทรงคุณค่ายิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาการอุดมศึกษาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันทรงค่าแก่ผู้วิจัย และเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา แขนงวิชาการบริหารการอุดมศึกษา รหัส 57 ทุกท่านที่ช่วยให้คำปรึกษา แนะนำ ให้กำลังใจและช่วยเหลือตลอดมา

ขอขอบคุณคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มอบทุนการศึกษาเล่าเรียนในครั้งนี้ และขอบคุณคณบดี หัวหน้าภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณาจารย์ของภาควิชานิติเวชศาสตร์ นักศึกษาบัณฑิตศึกษา ตลอดจนหัวหน้าภาควิชาและเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานของทุกภาควิชาที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลวิจัยและเพื่อนร่วมงานในสำนักงานทุกท่าน ที่ให้การดำเนินการวิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณป้า คุณน้าทุกท่านในครอบครัวที่ไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้ทั้งหมด ที่คอยเป็นแรงสนับสนุน เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งแก่ผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และบุคคลที่มีพระคุณ และเคารพรักทุกท่าน

ญาดา ฉายแสง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	9
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ประชากร	9
ตัวแปรที่ศึกษา.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
สมมติฐานของการวิจัย	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	14
ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา	14
ความสำคัญของสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา.....	16
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา	17

3. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา	19
3.1 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านหลักสูตร	23
3.2 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านการเรียนการสอน	27
3.3 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	34
3.4 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านการบริการนักศึกษา	39
3.5 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านการวิจัย	45
4. ตัวแปรที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา	51
1. ระดับการเรียนรู้	51
2. ชั้นปี	52
3. กลุ่มสาขาวิชา	53
5. ข้อมูลการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาล	53
ความเป็นมาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	53
สภาพแวดล้อมทางวิชาที่จัดให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
ลักษณะของเครื่องมือ	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้.....	70
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	98
วิธีดำเนินการวิจัย.....	98
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
สรุปผลการวิจัย.....	99
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	112
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	112
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	113
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	123
ประวัติผู้เขียน.....	149

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสาขาวิชา	63
ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา	71
ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลโดยรวมและเป็นรายด้าน	73
ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ	74
ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการเรียนการสอน เป็นรายข้อ	75
ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นรายข้อ	77
ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการบริการนักศึกษา เป็นรายข้อ	79
ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการวิจัย เป็นรายข้อ	81
ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการเรียนรู้	83

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปี.....	84
ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา.....	85
ตาราง 12 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการเรียนรู้	86
ตาราง 13 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	87
ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการบริการนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่.....	88
ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการวิจัย จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่.....	89
ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวม จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่.....	89
ตาราง 17 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา	90
ตาราง 18 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร	91

ตาราง 19 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อ การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอน	92
ตาราง 20 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อ การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	94
ตาราง 21 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อ การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการนักศึกษา	95
ตาราง 22 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อ การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการวิจัย	96

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	13
--------------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก จึงเป็นความท้าทายสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานผลิตกำลังคนที่จะออกไปเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกที่ต้องแข่งขันกับนานาประเทศ ซึ่งสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและท้าทายเหล่านั้นได้คือ การมีพื้นฐานการศึกษาที่ดี โดยสถาบันอุดมศึกษาเปรียบเสมือนตัวแปรสำคัญในการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีศักยภาพและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) (เอกสารจากเว็บไซต์) โดยการอุดมศึกษามีความสำคัญและถือเป็นหัวใจในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การที่จะปฏิรูปอุดมศึกษาให้สามารถผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพไปขับเคลื่อนการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ ต้องสร้างคนระดับบัณฑิตศึกษาที่เข้มแข็งเสียก่อน จากนั้นจึงเสริมแรงด้วยงานวิจัยมุ่งเป้าหมายทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคม บัณฑิตศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำประเทศไปสู่ THAILAND 4.0 เปรียบเสมือน “หัวใจ” ของบัณฑิตศึกษาที่จะต้องสร้างงานวิจัยเพื่อพัฒนา และนำองค์ความรู้มาปรับใช้ในการสอนให้กับนักศึกษา ที่จะเสริมสร้างกำลังคนเพื่อรองรับความท้าทายของโลกยุคดิจิทัล ที่ความต้องการของตลาดแรงงานเปลี่ยนแปลงไป และมีจุดเน้นระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (นวัตน์ รามสูต, 2561) (เอกสารจากเว็บไซต์)

บัณฑิตศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการ การพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นการศึกษาขั้นสูงที่มีพันธกิจหลักในการผลิตองค์ความรู้ที่เป็นนวัตกรรม ผลิตผู้นำทางปัญญาชั้น “หัวกะทิ” (Elites) หรือมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพเฉพาะด้าน ข้อน่าสังเกตคือ องค์ความรู้ที่เป็นผลผลิตของการศึกษาในระดับดังกล่าวมิใช่ความรู้เพื่อประโยชน์ในภาคปฏิบัติเฉพาะหน้า แต่เป็นการแสวงหาความรู้เพื่อความรู้ (Knowledge for its own sake) เป็นความรู้ที่เรียกว่า “ปัญญา” ปลูกป้อยจิตใจให้จิตของผู้ศึกษาเป็นอิสระจากอวิชชา ขณะเดียวกันเป็นการยกระดับจิตใจ (Cultivation of Mind) ให้ผู้นั้นมีความเป็นอารยะ (วิชัย ต้นศิริ, 2549, น. 177-178) โดยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (Graduate school) เป็นการศึกษาต่อยอดจากระดับปริญญาตรี เพื่อให้เกิดความรู้ ปัญญา วิสัยทัศน์ และคุณค่า ซึ่งมีความแตกต่างกับการเรียนในระดับปริญญาตรี ทั้งเนื้อหา ระยะเวลา การวิจัย และการนำเสนอ

ผลงานต่าง ๆ การบริหารจัดการความรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เดิม เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา (ปกรณัม ลิมโยธิน, 2559, น. 110) ซึ่งบัณฑิตศึกษาเป็นการจัดการศึกษาหลังปริญญาตรีในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และระดับปริญญาเอก ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การจัดการศึกษาตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตระดับสูงให้มีคุณภาพ การสร้างและใช้ความรู้จากงานวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมตามปรัชญาและจุดเน้นของแต่ละกลุ่มสถาบันเพื่อสนองความต้องการของสังคมและความต้องการกำลังคนของประเทศในระดับสูง โดยมีเกณฑ์มาตรฐานบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 เป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาคือเป็นการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้มีคุณลักษณะเป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญในสาขาวิชาเฉพาะเพื่อให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น มีความรู้ความสามารถระดับสูง สามารถแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยกระบวนการวิจัย เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ เพื่อการใช้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและสังคมไทย (ชวิศ จิตริวิจารณ์, 2560, น. 38-39)

โดยในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้น สภาพแวดล้อมที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องในการเรียนการสอน คือ สภาพแวดล้อมด้านการฝึกวิจัย (research training environment) ซึ่งเป็นการสนับสนุนเกี่ยวกับการทำวิจัยที่นักศึกษาได้รับขณะศึกษาในหลักสูตร คาร์น และ ชลอสเซอร์ (Kahn & Schlosser, 2010 อ้างถึงใน ลภัสพิชชา สุรวาทกุล และชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ, 2561, น. 414) เนื่องจากการสร้างสภาพแวดล้อมการฝึกวิจัยเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน ทั้งหลักสูตร คณะอาจารย์และการปฏิบัติของนักศึกษาเอง สภาพแวดล้อมดังกล่าวจึงมีผลสำคัญต่อการสร้างเสริมทัศนคติที่ดี ความสนใจในการทำวิจัยหรือการสร้างผลงานทางวิชาการ การให้คุณค่าต่อการผลิตองค์ความรู้และผลผลิตในการสร้างผลงานที่มีคุณภาพของนักศึกษา มอลลินครอท และ เกลโซ่ (Mallinckrodt & Gelso, 2002 อ้างถึงใน ลภัสพิชชา สุรวาทกุล และชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ, 2561, น. 414) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องทำวิทยานิพนธ์เพื่อสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษานั้นมีลักษณะที่มุ่งเน้นให้ผู้ศึกษามีความเชี่ยวชาญทางด้านการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ในรูปแบบของการทำวิทยานิพนธ์ หรือการทำวิจัย และอุทัย ดุลยเกษม (2557, น. 95) กล่าวว่า ในการควบคุมดูแลการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา คณาจารย์ผู้ทำหน้าที่ควบคุมวิทยานิพนธ์จะต้องมีความรู้และประสบการณ์มากพอโดยเฉพาะความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทำวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา

ความเชื่อที่ว่าสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อมนุษย์นั้นมีมาเป็นเวลาช้านาน พฤติกรรมของบุคคลนั้นสามารถเข้าใจและทำนายได้โดยพิจารณาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่ ส่วนระบบนิเวศวิทยาของสถาบันอุดมศึกษา(Campus Ecology) คือ การประยุกต์หลักการที่เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมมาใช้อธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาเพราะพฤติกรรมของนักศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามาก พฤติกรรมที่ไม่ดีหรือไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีของสถาบันอุดมศึกษา วิธีการพัฒนานักศึกษาที่ได้ผลอีกทางหนึ่ง คือ การเข้าไปจัดการกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสภาพแวดล้อมเพื่อให้ นักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมทั้ง การศึกษาและพัฒนา นักศึกษา (สำเนาวิ ขจรศิลป์, 2542, น. 69)

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนา นักศึกษาเพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดี เช่น มีอาคาร สถานที่พร้อมใช้งานมีเครื่องมือที่ใช้งานได้และมีระบบการบริหารงานที่ดี ในทางตรงกันข้ามหาก สภาพแวดล้อมไม่ดีย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดี เช่น ไม่มีอาคารสถานที่ไม่มีเครื่องมือและ ไม่มีระบบการบริหารงานที่ดีย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับอรรถพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545, น. 57) กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้เรียนโดยจะ ส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางบวกและทางลบ เช่น ห้องเรียนที่ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ สะอาด สงบ อากาศเย็นสบาย มีโต๊ะเก้าอี้และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน มีสื่อการเรียนการสอนที่มี คุณภาพ บรรยากาศในการเรียนการสอนเต็มไปด้วยความอบอุ่น สนุกสนาน มีความสมัครสมาน สามัคคี ผู้เรียนมีความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และร่วมมือกันเป็นอย่างดี สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลดีต่อผู้เรียนใน การเรียนทำให้ผู้เรียนสนใจ และมีสมาธิในการเรียน ส่วนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผู้เรียน ทางลบก็จะเป็นสิ่งตรงข้าม ผู้เรียนจะเรียนดี เรียนช้า เรียนเร็ว เข้าใจหรือไม่เข้าใจ มีผลมาจาก สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งสิ้น

ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงไว้เสมอว่า ถ้ามีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีที่ เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ มี กำลังใจและมีความพึงพอใจในการเรียน ทำให้เกิดสมาธิและปัญญา และเกิดการเรียนรู้ในที่สุด จะเห็น ได้ว่า สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของ นิสิต ดังที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544, น. 4-6) ได้กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมทางวิชาการว่า การ จัดบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรงบรรยากาศการ เรียนที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนเต็มความสามารถและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้สอน

และผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ สื่อการสอนวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนสถานที่ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนล้วนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน และวิจิตร สิ้นสิริ ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมจะช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพสติปัญญาตลอดจนการรู้จักแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด ซึ่งสภาพแวดล้อมนับว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพทางจิตใจและทางสังคมส่งผลทำให้ผลการเรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (วิจิตร สิ้นสิริ, 2534, น. 39)

ในการจัดการศึกษาศถาบันการศึกษาจำเป็นต้องจัดหาบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นิสิตนักศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อให้นิสิตนักศึกษาเกิดสุนทรีภาพในการเรียนรู้เกิดการพัฒนาทั้งทางสติปัญญาร่างกายอารมณ์และสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนมีทักษะในการดำรงชีวิตตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และได้ให้ความสำคัญกับการจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการศึกษาระบุในมาตรา 4 ว่า การศึกษาหมายความว่ากระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ความเข้าใจของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่จะช่วยหล่อหลอมนักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ได้ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ร่างกาย และจิตใจการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเมื่อนักศึกษาได้เข้ามาอยู่ในสถาบันการศึกษาย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับสถาบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 2) ในการจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาให้มีคุณภาพนั้น องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นจะต้องเข้าใจและเอาใจใส่ต่อความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นต่อสถานศึกษา รับฟังและให้ความช่วยเหลือเมื่อนิสิตนักศึกษามีปัญหา ซึ่งเป็นการมีทัศนคติที่ดี และมีความภาคภูมิใจต่อการเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา (Astin, 1968, pp. 50-51)

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นโรงพยาบาลและคณะแพทย์แห่งแรกของประเทศไทย มีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตั้งแต่ พ.ศ.2505 โดยสามารถประสานการจัดการศึกษาเข้ากับการวิจัยและการบริการทางการแพทย์ รวมทั้งความทันสมัยทางเทคโนโลยีได้อย่างกลมกลืน ปณิธานของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ประการหนึ่ง คือ การค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาวิทยาการอย่างต่อเนื่อง โดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนทุกระดับเป็นจุดหมายสูงสุด ดังนั้น งานวิจัยของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจึงครอบคลุมตั้งแต่วิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน จนถึงงานวิจัยทางคลินิก และส่วนใหญ่จะมีความร่วมมือระหว่างภาควิชาทางปรีคลินิกและคลินิก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันในอันที่จะนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวินิจฉัยและรักษาโรค ในปัจจุบันนี้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีการจัดการสอนในหลักสูตรระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา จะดำเนินการโดยภาควิชาฯ ปรีคลินิกและคลินิก โดยมีทั้งหลักสูตรภาษาไทยและหลักสูตรนานาชาติ แบ่งเป็น หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 16 หลักสูตร และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต จำนวน 6 หลักสูตร รวม 22 หลักสูตร (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2558) (เอกสารจากเว็บไซต์)

ในการจัดการศึกษาที่จะทำให้ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาบรรลุจุดหมายของ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้นั้นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาเพื่อเอื้ออำนวยต่อการสร้างบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษابรรลุจุดหมายแห่งการศึกษา โดยการที่จะทำให้ทราบถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลนั้น ผู้วิจัยจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจต่อความต้องการของนักศึกษา ทราบถึงปัญหาและสิ่งที่ต้องการให้สนับสนุนในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาจากการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร พบว่า ในหลายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกันบางรายวิชาไม่สอดคล้องระหว่างหน่วยกิตกับระยะเวลาเรียน หมวดวิชาเลือกเสรีควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ และควรมีการจัดการเรียนการสอนทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม เช่น หลักการเขียนภาษาอังกฤษเพื่องานวิจัย การเขียนภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ (นักศึกษานิพนธ์โท, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 ตุลาคม 2559)

2. ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีการเรียนการสอนที่เน้นในด้านทฤษฎีมากเกินไป ในด้านการฝึกปฏิบัติทางห้องปฏิบัติการยังมีจำนวนชั่วโมงการเรียนการสอนน้อย โดยการเรียนในภาคปฏิบัติที่ต้องฝึกในห้องปฏิบัติการบางครั้งนักศึกษาไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริงเป็นเพียงการสังเกตการณ์เท่านั้น ในเรื่องของการจัดตารางการเรียนการสอนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บางครั้งอาจารย์ติดภารกิจจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตารางสอนโดยไม่แจ้งล่วงหน้า (นักศึกษาปริญญาโท, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2558) นอกจากนี้ อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ยังขาดการดูแลรักษาบางครั้งชำรุดขาดการซ่อมแซมทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนเพราะบางครั้งนำเสนอข้อมูลงานวิจัยซึ่งมีรูปภาพประกอบ เมื่อนำเสนอแล้วสีเพี้ยนไปทำให้เป็นอุปสรรคในการนำเสนอและอาจารย์ที่เข้าร่วมให้คำแนะนำอาจไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ (นักศึกษาปริญญาเอก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มีนาคม 2558) ให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการช่วยสอน เช่น e-learning และมีการตรวจสอบอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ไมโครโฟนให้พร้อมใช้อยู่เสมอ (นักศึกษาปริญญาโท, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 มกราคม 2561)

3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า อาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน แต่อาจารย์ที่สามารถรับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้มีจำนวนน้อย และนักศึกษามีความต้องการให้อาจารย์ช่วยแนะนำแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการทำวิทยานิพนธ์ มีเวลาให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ (นักศึกษาปริญญาโท, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2558) เนื่องจากอาจารย์ต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งการสอน วิจัยและการให้บริการทางการแพทย์ ตลอดงานด้านบริหาร ทำให้อาจารย์ไม่ค่อยมีเวลาให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อปรึกษาในการทำวิจัยและทำให้การตรวจเนื้อหาวิทยานิพนธ์ล่าช้า (นักศึกษาปริญญาเอก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มีนาคม 2558)

4. ด้านการบริการนักศึกษา พบว่า หอสมุดมีจำนวนหนังสือ ตำรา วารสารที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละสาขาในด้านวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพจำนวนมาก มีระบบการยืม-คืน ที่สะดวกผ่านระบบออนไลน์ แต่ในส่วนของเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำบริการนักศึกษามีจำนวนน้อย ด้านการให้บริการระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายยังไม่มีความสะดวกและไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสืบค้นหาข้อมูล (นักศึกษาปริญญาโท, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2558) ห้องปฏิบัติการในการทำวิจัยทดลองมีให้บริการหลายที่ และเครื่องมือในห้องปฏิบัติการมีความทันสมัยแต่อาจจะไม่ครอบคลุมการทำวิจัยในบางสาขาวิชา บางครั้งไม่พร้อมให้นักศึกษาใช้งาน เนื่องจากจะต้องใช้ในงานบริการทางการแพทย์ด้วย (นักศึกษาปริญญาโท, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 ตุลาคม 2559) ขอให้มีการจัดสรรหอพักสำหรับนักศึกษาระดับ

บัณฑิตศึกษา และฐานข้อมูลวารสารต่างประเทศมีจำนวนจำกัดต่อการเข้าถึง (นักศึกษาปริญญาเอก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 มกราคม 2561)

5. ด้านการวิจัย พบว่า มีทุนสนับสนุนการวิจัยให้กับนักศึกษา แต่จำนวนเงินทุนที่ให้สนับสนุนการทำวิจัยในประเภททุนที่ให้กับนักศึกษาวงเงินที่ให้ยังไม่เพียงพอเพราะงานวิจัยบางเรื่องต้องใช้เงินทุนในการทำวิจัยจำนวนมากอาจเป็นอุปสรรคในการสำเร็จการศึกษา (นักศึกษาปริญญาโท, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 ตุลาคม 2559) นักศึกษาเสนอให้มีการจัดประชุมวิชาการระหว่างสาขาวิชาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน (นักศึกษาปริญญาเอก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 ตุลาคม 2559) ระบบการขอทุนและในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุสารเคมีมีความซับซ้อน (นักศึกษาปริญญาโท, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มกราคม 2561) มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือวิจัยอย่างเป็นระบบ (นักศึกษาปริญญาเอก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 มกราคม 2561)

นอกจากการสัมภาษณ์นักศึกษานิเทศศาสตร์และปริญญาเอกเพื่อให้ทราบสภาพการณ์จัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาในปัจจุบันแล้ว ประกอบกับงานวิจัยของ วีรชาติ พนาวิวัฒน์ , ลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล, เจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรณ์, และ สุภาพร จตุรภัทร (2560, น. 70-73) ที่ได้ศึกษาความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษาไทยและต่างชาติที่มีต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนการสอนนักศึกษามีความต้องการและความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า นักศึกษาไทย มีความต้องการและความคาดหวังในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีสวัสดิการรักษายาบาล มีทุนสนับสนุนการศึกษา และมีประเภทรุ่นตรงตามความต้องการของนักศึกษา นอกจากนี้นักศึกษายังมีความต้องการและความคาดหวังว่ามหาวิทยาลัยจะมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาทันสมัย เพียงพอและพร้อมต่อการใช้งาน ส่วนนักศึกษาต่างชาติมีความต้องการและความคาดหวังในระดับมากที่สุด ได้แก่ ระบบการดูแลการต่ออายุวีซ่าในระหว่างที่ศึกษา ด้านการให้บริการและด้านการพัฒนานักศึกษา พบว่า นักศึกษาไทยมีความต้องการและความคาดหวังในระดับมากที่สุด โดยด้านการให้บริการมีความต้องการและความคาดหวังใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นเต็มใจในการให้บริการและบริการอย่างเป็นมิตร เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสายงานนั้น ๆ และเจ้าหน้าที่ให้ความสนใจในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา และด้านการพัฒนานักศึกษามีความต้องการและความคาดหวังใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการสอนทักษะภาษาอังกฤษในการจัดทำวิทยานิพนธ์ มีผู้เชี่ยวชาญทางภาษาอังกฤษมาให้คำปรึกษาใน

การเขียนบทคัดย่อ (Abstract) และมีการจัดงานวิชาการให้มีการนำเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา

จากสภาพปัญหาที่ได้จากบทสัมภาษณ์และผลสรุปจากงานวิจัยดังกล่าวมานั้น ที่จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมทางวิชาการภายในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะความสามารถของนักศึกษาที่จะส่งผลต่อการสำเร็จ การศึกษาอีกด้วย การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการร่วมมือของทุกฝ่ายที่จะส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมในทุกด้าน โดยประกอบด้วย องค์ประกอบหลายด้านที่เกี่ยวข้องกัน เช่น ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านวิจัย ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา จึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา สภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ร่างกาย และจิตใจ ช่วยให้ผู้เรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด อุดมการณ์ บุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา เพื่อที่จะให้การ จัดการศึกษาดังกล่าวได้ตรงตามวัตถุประสงค์และบรรลุจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สามารถพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้พร้อมเป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนานักศึกษา การที่จะทำให้นักศึกษาพัฒนาได้ดีนั้นจะต้องจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ในด้านต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ บรรลุจุดมุ่งหมายแห่งการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้าน การบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางแก่ผู้บริหาร คณาจารย์และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ให้เอื้อต่อการผลิตบัณฑิตอย่างมี คุณภาพและประสิทธิภาพประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายที่คณะได้ตั้งไว้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม ระดับการเรียนรู้ ชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มสาขาวิชา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนงาน การส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมทางวิชาการของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ในด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้ นักเรียนสามารถบรรลุผลแห่งการเรียนรู้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นนักวิชาการ นักวิจัย ไปพัฒนาสังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2561 ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนทั้งสิ้น 334 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น

1.1 ระดับการเรียนรู้ จำแนกเป็น

1.1.1 ระดับปริญญาโท

1.1.2 ระดับปริญญาเอก

1.2 ชั้นปี แบ่งเป็น

1.2.1 ชั้นปีที่ 1

1.2.2 ชั้นปีที่ 2

1.2.3 สูงกว่าชั้นปีที่ 2

1.3 กลุ่มสาขาวิชา จำแนกเป็น

1.3.1 กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก (Clinical Science)

ประกอบด้วย

1.3.1.1 สาขาวิชาจิตวิทยาคลินิก

1.3.1.2 สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

1.3.1.3 สาขาวิชารังสีวิทยา

1.3.1.4 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การบริการโลหิต

1.3.1.5 สาขาวิชาเทคโนโลยีหุ่นจำลองแพทยศาสตร์

1.3.1.6 สาขาวิชาชีวสารสนเทศทางการแพทย์

1.3.2 กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์ (Bio-Medical Science)

ประกอบด้วย

1.3.2.1 สาขาวิชากายวิภาคศาสตร์

1.3.2.2 สาขาวิชาจุลชีววิทยาและจุลชีววิทยาการแพทย์

1.3.2.3 สาขาวิชาชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุลทางการแพทย์

1.3.2.4 สาขาวิชาเภสัชวิทยา

1.3.2.5 สาขาวิชาสรีรวิทยาการแพทย์

1.3.2.6 สาขาวิชาวิทยาภูมิคุ้มกัน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ

ระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านหลักสูตร

2.2 ด้านการเรียนการสอน

2.3 ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4 ด้านการบริการนักศึกษา

2.5 ด้านการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นหรือการแสดงออกถึงความรู้สึกรู้สึกของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล

2. สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง ลักษณะ องค์ประกอบต่างๆ ที่อยู่ภายในสถาบันอุดมศึกษาทั้งที่เป็นสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และเป็นสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะส่งเสริมและเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยของนักศึกษาและพัฒนาการในทุกด้านของนักศึกษาเพื่อเป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ ผ่านกระบวนการวิจัย เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน สังคม และประเทศ โดยสิ่งเร้าดังกล่าวอาจจะเป็น วัตถุ บุคคล พฤติกรรม เหตุการณ์ และสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทัศนคติ ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยสภาพการณ์ต่าง ๆ ใน 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดเนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของสาขาวิชา ความต้องการของผู้เรียน และความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ความต่อเนื่องของรายวิชาที่มีการเรียงลำดับความยากง่าย และความสัมพันธ์ของรายวิชาทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ และการประเมินหลักสูตร

2.2 ด้านการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียน รวมถึงการวัดและประเมินผล ปัจจัยสนับสนุนในการเรียนการสอน เช่น สื่อ อุปกรณ์ ประกอบเนื้อหาสาระที่สอน เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีความเป็นนักวิชาการ

2.3 ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะและการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษา จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ความสามารถของอาจารย์ในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ได้แก่ การกระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาให้นักศึกษามีศักยภาพเต็มความสามารถของตนเอง จะต้องเป็นผู้คอยรับรู้ คอยให้คำแนะนำมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาให้กับนักศึกษา และสนับสนุนให้นักศึกษามีโอกาสความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา

2.4 ด้านการบริการนักศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดบริการต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน การแสวงหาความรู้ ค้นคว้าเพื่องานวิจัยและมีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้แก่ การจัดปฐมนิเทศ การจัดบริการด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต การบริการทุนการศึกษา การให้บริการห้องสมุด ระบบอินเทอร์เน็ต การให้บริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์

2.5 ด้านการวิจัย หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ด้านการวิจัยให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยของนักศึกษาประสบผลสำเร็จ ทั้งด้านแหล่งความรู้ การจัดอบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษาทางด้านการวิจัย ทุนวิจัยประกอบด้วย ขั้นตอนกระบวนการในการดำเนินการเกี่ยวกับทุนวิจัย การขอจริยธรรมการวิจัยในคนและสัตว์ การส่งเสริมสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อให้นักศึกษาจะทำวิจัยได้อย่างมืออาชีพ ผลิตองค์ความรู้ใหม่ๆ ในสาขาที่ตนศึกษา

3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรปริญญาโท และปริญญาเอก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

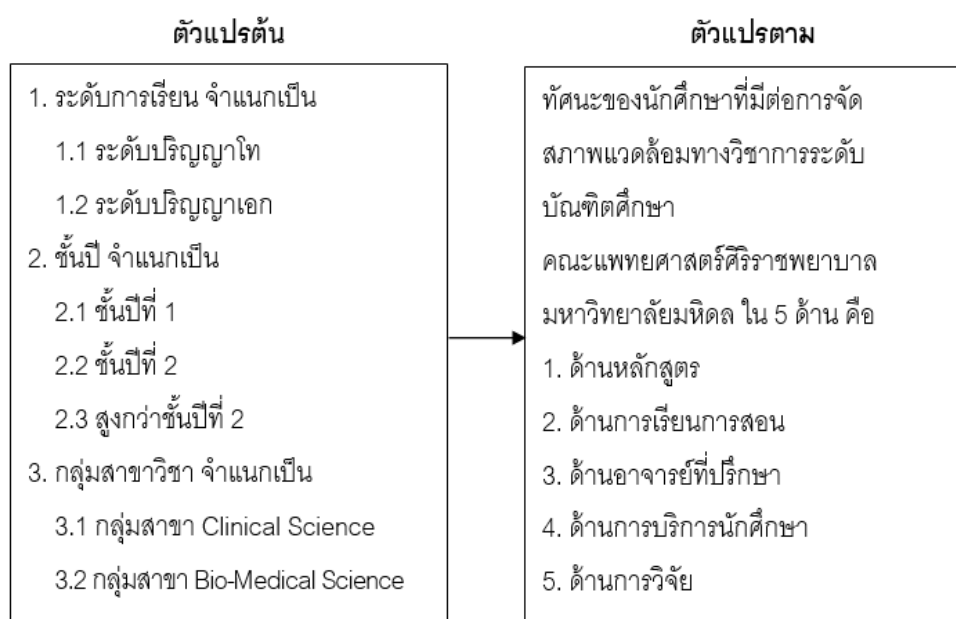
4. กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก (Clinical Science) หมายถึง สาขาวิชาของหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยภาควิชาทางคลินิกที่ต้องให้บริการทางคลินิก หรือต้องมีการสัมผัสกับผู้ป่วย หรือผู้รับบริการ ได้แก่ สาขาวิชาจิตวิทยาคคลินิก สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ สาขาวิชารังสีวิทยา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การบริการโลหิต สาขาวิชาเทคโนโลยีหุ่นจำลอง สาขาวิชาชีวสารสนเทศทางการแพทย์

5. กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์ (Bio-Medical Science) หมายถึง สาขาวิชาของหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยภาควิชาที่ปริคลินิกที่ไม่ต้องมีการสัมผัสกับผู้ป่วย หรือผู้รับบริการ ได้แก่ สาขาวิชากายวิภาคศาสตร์ สาขาวิชาจุลชีววิทยาและจุลชีววิทยาการแพทย์ สาขาวิชาชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุลทางการแพทย์ สาขาวิชาเภสัชวิทยา สาขาวิชาสรีรวิทยาการแพทย์ สาขาวิชาวิทยาภูมิคุ้มกัน

6. มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง หมายถึง มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีระดับการเรียนรู้ต่างกันมีทักษะต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีทักษะต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีทักษะต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจัดลำดับสาระ ดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา
3. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา
 - 3.1 สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร
 - 3.2 สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอน
 - 3.3 สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านอาจารย์ที่ปรึกษา
 - 3.4 สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการนักศึกษา
 - 3.5 สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการวิจัย
4. ตัวแปรที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
5. ข้อมูลการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

1. ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

ซิคเคอริง อาร์เทอร์ และโรเบิร์ต แบล็คเบิร์น (Chickering Arthur W. and Robert Black Burn, 1970, p. 7) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของสถาบัน คือ หลักสูตร การเรียนการสอน รวมถึงบรรยากาศทางวิชาการ ส่งผลต่อการเลือกเรียนในสถาบันของนักศึกษา และสิ่งเหล่านี้ยังกล่อมเกลาลักษณะบุคลิกของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเพส และสเตอร์น (Pace C.R. and Stern G., 1965, p. 260) ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สภาพการณ์ สิ่งไรต่าง ๆ แนวความคิด และลักษณะทางกายภาพที่เป็นสิ่งบังคับให้บุคคลที่อยู่ในสถาบันต้องปฏิบัติตาม เช่น ลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่ สภาพเหตุการณ์ การขัดแย้ง การประสานงาน แนวคิด ปรัชญา อุดมการณ์ พฤติกรรมการทำตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา ที่เสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดความต้องการในการพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถของตนเองได้

ดังที่ แอสติน (Astin, 1971, pp. 2-10) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมสถานศึกษาว่า หมายถึง คุณลักษณะต่างๆ ของสถาบันหรือมหาวิทยาลัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนานักศึกษา และได้ให้ความหมายสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัย (Environmental Stimulus) ไว้ว่า เป็น พฤติกรรม เหตุการณ์หรือคุณลักษณะใดๆ ของสถาบันที่สังเกตเห็นได้ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของทุกคนในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะนักศึกษา สภาพที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถที่จะยืนยันและตรวจสอบได้จากการสังเกตอิสระ นอกจากนั้น สำเนาวิ ขจร ศิลป์ (2542, น. 70) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษามีความหมาย กว้างขวางมาก ซึ่งรวมทั้งสิ่งที่มีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิตและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลสร้างขึ้น สิ่งมีชีวิต ในที่นี้ ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช ส่วนสิ่งไม่มีชีวิตในที่นี้ ได้แก่ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ รวมถึงสิ่ง อำนาจความสะอาดต่าง ๆ ส่วนสภาพการณ์ที่บุคคลสร้างขึ้น เช่น กฎ ระเบียบ นโยบาย บรรยากาศที่บุคคลสร้างขึ้น ตลอดจนสภาพสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับอัจฉรา สุขารมณ์ และ พรรณี บุญประกอบ (2542, น. 17) ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ และที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร ถนน ฯลฯ ทั้งที่มองเห็นได้และไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ เป็นต้น ในทำนองเดียวกับอรพัญญ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545, น. 57) ที่ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพ สภาวะ หรือสิ่ง ต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียนที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำจัดสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่ มีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ หรืออาจเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ใน ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียน

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ ภายในสถาบันอุดมศึกษาทั้งที่เป็นสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และเป็นสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะส่งเสริมและเอื้อต่อการศึกษาและพัฒนาการในทุกด้านของนักศึกษา โดยสิ่งเร้าดังกล่าวอาจจะเป็น วัตถุ บุคคล พฤติกรรม เหตุการณ์ และสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำให้นักศึกษา เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทัศนคติ

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา

ในสมัยก่อนการจัดการศึกษายังไม่ซับซ้อน เนื้อหาวิชายังมีไม่มาก การจัดการศึกษาไม่ค่อยจะคำนึงถึงสภาพแวดล้อม หรือสิ่งต่าง ๆ ที่จะช่วยในเรื่องการเรียนการสอน เช่น อาคารสถานที่ หรือสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ต่อมาความก้าวหน้าทางด้านวิธีการสอน ทางด้านจิตวิทยาการศึกษา และทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ตลอดจนความมั่งคั่งทางด้านวิชาการต่าง ๆ ทำให้การจัดการศึกษา มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงมีปัญหว่าทำอย่างไรผู้เรียนจึงจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากวิธีการใดที่จะจัดการศึกษาให้สนองตอบความต้องการของผู้เรียนได้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้กระตุ้นให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนที่เหมาะสม ซึ่งเรียกว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น อาคารเรียนหรือห้องเรียน จะเป็นสถานที่ที่ได้รับการออกแบบอย่างพิถีพิถัน มีส่วนประกอบที่ซับซ้อนสามารถที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมากมายหลายประการ เทคโนโลยีการเรียนการสอนได้รับการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้สื่อการสอนที่มีลักษณะเหมาะสมกับวิธีการสอน ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้การจัดการเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์, 2545, น. 59) สอดคล้องกับ วิจิตร สินศิริ (2534, น. 39, 46) ที่กล่าวว่า การที่จะพัฒนาบุคคลหรืออินทรีย์ให้ได้ผลดีจะต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย

สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจนสุดขีดความสามารถเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ คือ การเป็นศิษย์ (Educated Man) ซึ่งเบลล์; และคนอื่น ๆ (Bell; et al. 1978, pp. 86-87 อ้างถึงใน ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ, 2541, น. 28-29) ได้เสนอแนวทฤษฎีประสมประสานเกี่ยวกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม ในการอธิบายปรากฏการณ์ของความเครียดหรือการต่อต้าน นั้น คือ Eclectic Model of Theoretical Perspective : Stress โดยกล่าวว่า มีปัจจัย 3 ส่วน คือ 1) เงื่อนไขทางกายภาพ (Physical Conditions) อันได้แก่ อากาศ เสียง มลภาวะ ประชากร เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างเป็นอิสระ หากแต่มีความสัมพันธ์เชิงพึ่งพาต่อสังคม 2) เงื่อนไขทางสังคม (Social Conditions) สถานการณ์ (Situation) ซึ่งหมายถึง ลักษณะของการปฏิสังสรรค์ทางสังคมและ 3) ความแตกต่างของบุคคล (Perception of the Environment) หมายถึง ความแตกต่างของบุคคลในด้านระดับความสามารถในการปรับตัว ปัจจัยทั้ง 3 จะส่งผลให้บุคคลมีกรอบการรับรู้ในเรื่องของสภาพแวดล้อม (Perception of the Environment) ในกรณีที่มีการรับรู้ในเรื่องสภาพแวดล้อมนั้น เป็นสิ่งที่อยู่ในขอบเขตของบุคคลสามารถรับสิ่งเร้านั้นได้ (Within Optimal Range of Stimulation)

บุคคลก็จะอยู่ในสภาวะดุลยภาพ (Homeostasis) จะสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพ ขณะเดียวกันหากการรับรู้ในเรื่องสภาพแวดล้อม เป็นสิ่งที่บุคคลยอมรับสิ่งเร้านั้น แล้วเกิดสภาวะการณ์ที่บุคคลหรืออินทรีย์จำเป็นต้องฝืน (Over or Under Stimulating and or Behavior Constraining) จะนำไปสู่การปลุกเร้าให้เกิดการเครียด (Arousal Stress) ซึ่งหากมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น และเกิดขีดจำกัด จะนำไปสู่การสะสมอาการไม่ปกติได้ เช่น ความผิดปกติทางจิต ความสิ้นหวัง และการสูญเสียเชิงการแสดงออกได้

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนานักศึกษาด้วยการที่จะทำให้ นักศึกษาพัฒนาได้ดีนั้นจะต้องจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ในสถาบัน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้เสรีภาพแก่นักศึกษาในการที่จะเลือกทิศทางการเรียนรู้ของตนเอง เป็นสิ่งจูงใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ และเกิดแรงจูงใจในการศึกษาเล่าเรียน เพื่อมุ่งให้การจัดการเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผล และนักศึกษาเกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ตามมาด้วย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา และนำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาไว้ดังนี้

แอสติน (Astin Alexander W, 1993, pp. 80-81) ได้ศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนานักศึกษาและได้สร้างทฤษฎี I-E-O Model (Astin's I-E-O Model for Studying Student Outcomes) เป็นกรอบในการศึกษาโดยมีความหมายดังนี้

ตัวป้อน (I = Inputs) หมายถึง คุณลักษณะของนักศึกษาเมื่อเริ่มเข้ามาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา

สภาพแวดล้อม (E = Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลกระทบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับนักศึกษา ได้แก่ โปรแกรม นโยบายของสถาบัน อาจารย์ กลุ่มเพื่อน และประสบการณ์ทางการศึกษาที่มีผลต่อนิสิตนักศึกษา

ผลลัพธ์ (O = Outcomes) หมายถึง คุณลักษณะของนักศึกษากายหลังจากที่ได้เข้ามาอยู่ภายในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาแล้ว การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของนักศึกษาได้จากการเปรียบเทียบลักษณะของผลลัพธ์กับตัวป้อนนั่นเอง

ตัวแปรสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย

1. ลักษณะของสถาบัน (Institutional Characteristics) ได้แก่ ประเภทของสถาบัน ขนาดของสถาบัน บรรยาการทางวิชาการ คุณวุฒิของอาจารย์ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา งบประมาณที่ใช้ในการผลิตนักศึกษา การจัดสวัสดิการให้นิสิตนักศึกษา

2. หลักสูตรและการเรียนการสอน (Curricula) ได้แก่ การจัดเนื้อหาสาระของวิชา และการจัดวิธีการเรียนการสอน รวมทั้งการประเมินผล

3. คณาจารย์หรือสิ่งแวดล้อมด้านอาจารย์ (The Faculty Environment) ได้แก่ อายุ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ พฤติกรรมการสอน การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ขวัญและกำลังใจในการทำงาน อัตราเงินเดือน ทัศนคติต่อการเป็นอาจารย์ การทำวิจัยของอาจารย์และบรรยาการการทำงาน

4. กลุ่มเพื่อน (Peer Group) ได้แก่ การเข้ากลุ่มเพื่อน ลักษณะของเพื่อนและ/หรือการปรับตัวเพื่อเข้ากลุ่ม ความสามารถและความสนใจทางวิชาการ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม นิสัยส่วนตัว

5. การมีส่วนร่วมของนักศึกษา (Student Involvement) ได้แก่ การที่นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมกับสิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย เช่น การมีส่วนร่วมกับสถาบัน การมีส่วนร่วมทางวิชาการ การมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ทั้งในและนอกเวลาเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะส่งเสริมทำให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเอง และได้รับประสบการณ์ที่สำคัญ

ส่วนแอสติน (Astin, 1971, pp. 6-7 อ้างถึงใน พระมหาปราโมทย์ วงศ์วิวัฒน์, 2548, น. 21) ได้สรุปวิธีการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาเป็น 2 วิธีใหญ่ ๆ ดังนี้

1. วิธีการวัดภาพลักษณ์ของสถาบัน (The image approach) ตัวอย่างเครื่องมือวัด เช่น CCI (College characteristics Index) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยเพส และ สเติร์น (Pace C.R. and Stern G., 1965, pp. 264-277) มีข้อคำถามชนิดเลือกตอบจริง/ไม่จริง 300 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับความประทับใจในสภาพแวดล้อมของสถาบันหรือบรรยาการของสถาบันโดยภาพรวมซึ่งต่อมาในปี 1960 และ 1963 เพสได้ปรับปรุงใหม่เรียกชื่อว่า CUES (College and University Environmental Scales) และในปี 1979, 1990 เพสได้พัฒนาแบบสอบถามประสบการณ์ของนักศึกษาขึ้น (The College Student Experiences: CSE) เพื่อสอบถามคุณภาพของความพยายาม (Quality of Effort) ของนิสิตนักศึกษาที่ได้ทุ่มเทให้กับศึกษาเล่าเรียนในรายวิชาต่าง ๆ การทำความรู้จักคุ้นเคยกับสถาบันอุดมศึกษาในทุก ๆ ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม หรือ

สโมสรมายในสถาบัน การใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับอาจารย์ และเพื่อนนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ โดยมีการใช้ทรัพยากรที่สถาบันจัดหาให้และใช้โอกาสอย่างเต็มที่เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง แบบสอบถามชุดนี้แตกต่างจาก CCI (College Characteristics Index) และ CUES (College and University Environmental Scales) ซึ่งเน้นการวัดลักษณะสภาพแวดล้อมตามการรับรู้ของนักศึกษา แต่ CES เน้นการวัดพฤติกรรมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ กัน CSE เป็นแบบสอบถามที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อศึกษาการพัฒนาการศึกษา

2. วิธีการวัดคุณลักษณะของนักศึกษา (The Student Characteristics Approach) ตัวอย่างเครื่องมือวัด เช่น EAT (Environmental Assessment Technique) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยแอสตินและฮอลแลนด์ในปี 1961 งานวิจัยของแอสติน ได้มีการสร้างเครื่องมือใหม่อีกชุดหนึ่งชื่อ ICA (Inventory of College Activities) เพื่อสำรวจสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้า 4 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน (Peer Environment) สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน (Classroom Environment) สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร (Administrative Environment) และสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ (Physical Environment)

จากแนวคิดและทฤษฎี ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถาบันที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการพัฒนานักศึกษา เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพในอนาคต จะเกิดขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับสถาบันอุดมศึกษา จะต้องเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันที่นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานักศึกษา ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าองค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญในการสร้างเสริม เติบโตให้กระบวนการจัดการศึกษาดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งปรารถนาได้คือ การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษานั้นเอง

3. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยได้นำกรอบแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มาจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ รองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ พัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและความมั่นคงของโลกโดยใช้ยุทธศาสตร์เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, น. 4-6) จึงเป็นความท้าทายของ

สถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานผลิตกำลังคนที่จะออกไปเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก ซึ่งสิ่งหนึ่งที่จะช่วยรับมือกับความเปลี่ยนแปลงนี้ได้คือ การมีพื้นฐานการศึกษาที่ดี โดยเฉพาะการผลิตกำลังคนในระดับบัณฑิตศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ องค์ประกอบด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต ให้มีคุณลักษณะเป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญในสาขาวิชาเฉพาะ สามารถแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัย โดยในเรื่องของสภาพแวดล้อมทางวิชาการแอสติน; และ ลี (Astin; & Lee. 1972, pp. 67 อ้างถึงใน พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์, 2548, น. 32) ได้กล่าวถึงสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมของสถาบันที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาว่าหมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือคุณลักษณะอื่น ๆ ของสถาบันที่มีศักยภาพทำให้การรับรู้ของนักศึกษาเปลี่ยนไปซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถยืนยันได้โดยการสังเกตเห็นและแบ่งสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน

ส่วนสำเนา ขจรศิลป์ (2542, น. 13-14) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาหมายถึง สภาพแวดล้อม 3 ชนิด คือ 1) สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น อาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ต่าง ๆ 2) สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น พืช สัตว์ และคน 3) สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้าง เช่น กลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา ประเพณีต้อนรับน้องใหม่ และระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษามาก เพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ คือ มีอาคารสถานที่ มีเครื่องมือดีและมีระบบงานดีนั้น ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดีตามไปด้วย ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษานั้น หมายถึง สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษานั้นอาจเป็นสิ่งที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานักศึกษา เช่น สภาพเศรษฐกิจดีย่อมส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษามีรายได้และงบประมาณดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ชิคเคอริง; และ ไรเซอร์ (Chickering; & Reisser. 1993, pp. 265-279 อ้างถึงใน สุชาติ สุธรรมาภักษ์, 2545, น. 76) ได้กล่าวไว้ว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อม 3 ชนิด คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น สถานที่เรียน สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ และสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น

ประดิษฐ์ มีสุข และทรงธรรม ธีระกุล (2551, น. 7) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรถือเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ผลผลิต คือ บัณฑิตที่มีคุณภาพ จึงควรพิจารณาให้ความสำคัญกับต้นน้ำคือ ตัวหลักสูตรตั้งแต่เริ่มต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“หลักสูตรที่ดีถือว่าประสบความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง” ที่เหลือเป็นเรื่องของการบริหารจัดการและการควบคุมคุณภาพ นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาทุกระดับนั้นให้ความสำคัญกับเรื่องหลักสูตรมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมาตรฐานจะเห็นได้จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและออกกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) เพื่อให้ทุกมหาวิทยาลัยใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเดียวกัน

สำหรับการจัดการเรียนการสอน หากพิจารณาถึงปรัชญาและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของหลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาแล้วจะเห็นว่ามีความแตกต่างกัน สรุปคือ การศึกษาระดับปริญญาตรีมุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษาทั่วรอบ ๆ อย่างกว้าง ๆ มากกว่าจะต้องรอบรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง และการเรียนจนรอบรู้นั้นจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้เป็นผู้ที่รู้จักเหตุผล ให้เข้าใจผู้อื่น และให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่วนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามุ่งเน้นการเรียนเพื่อให้รอบรู้เฉพาะเรื่องอย่างเจาะจงลึก แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะลงลึกอย่างแคบ ๆ จนไม่สามารถพลิกตัวไปทางใด (ประดิษฐ์ มีสุข และทรงธรรม ธีระกุล, 2551, น. 8)

การวิจัยถือเป็นหัวใจของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ได้กำหนดให้ผู้เรียนในหลักสูตรระดับปริญญาโท (แผน ก ทำวิทยานิพนธ์ และแผน ข ทำรายงานการค้นคว้าอิสระ/ภาคานิพนธ์/สารนิพนธ์) และระดับปริญญาเอกจะต้องทำวิจัย โดยจะต้องสอบปากเปล่าให้ผ่านเพื่อสำเร็จการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษามีประสบการณ์ในการทำวิจัยสำหรับใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งใช้ทำผลงานทางวิชาการ และการวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพต่อไป การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยทุกแห่ง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดค้น แสวงหา และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ วิธีการเรียนต้องอาศัยความกระตือรือร้นต่อการรับรู้ การแสวงหาความรู้ และการเปลี่ยนแปลงใหม่ จะต้องรู้แหล่งความรู้แล้วนำมาวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย ถกเถียง ทดสอบ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนร่วมห้อง มีการทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการวิจัย (อัจฉา ธรรมาภรณ์, 2546, น. 1) ซึ่งปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกได้ระบุไว้อย่างชัดเจนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 ได้ระบุปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไว้ว่า

“หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกมุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา มาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัย เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ ใหม่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยง และบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทาง วิชาการและวิชาชีพทั้งนี้ในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างและการ ประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานและสังคม ในขณะที่ระดับปริญญาเอก มุ่งให้มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน สังคม และประเทศ” และในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเปิด สอนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพซึ่งเน้นการทำวิจัยเป็นสำคัญ และแผนการศึกษาส่วนใหญ่จะ เน้นในการทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จะเห็นได้ว่าการทำวิจัยมีบทบาทสำคัญต่อการสำเร็จการศึกษาของ ผู้เรียน ทำให้ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางด้านวิจัยมีผลต่อการที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนบรรลุถึง วัตถุประสงค์แห่งการเรียนรู้ โดยอาจารย์ถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นผู้ถ่ายทอด ความรู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตทั้งในฐานะผู้สอนและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่จะจูงใจให้คนเข้ามาเรียนและเป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอกได้นั้น นอกจากเป็นเรื่องชื่อเสียงของสถาบันแล้วจำเป็นจะต้องมีอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ ยอมรับและเป็นแม่เหล็กดึงดูดคนให้เข้ามาเรียนและทำวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า คุณภาพของบัณฑิตและคุณภาพของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาเป็นคุณภาพที่สะท้อนมาจาก คุณภาพของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ประดิษฐ์ มีสุข และทรงธรรม ธีระกุล, 2551, น. 9)

เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, วุฒิชัย เนียมเทศ, และ ณัฐวิทย์ พจน ตันติ (2559, น. 221) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดบรรยากาศทางการเรียนรู้โดยสนับสนุน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ สถาบันการศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญเช่นกันองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทาง กายภาพ อาจหมายรวมถึง ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องทำวิจัย ความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความ พร้อมด้านเทคโนโลยี ความพร้อมด้านการให้บริการ อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งเรียนรู้ การบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ WIFI และอื่น ๆ รวมทั้ง การบำรุงรักษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาจะมีผลต่อกระบวนการพัฒนา นักศึกษา ตลอดจนส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างมาก ในการจัดการเรียน การสอนจึงควรต้องตระหนักถึงองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ อย่างรอบคอบและจริงจัง จึงจะบังเกิดผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างแท้จริง โดยการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ระดับบัณฑิตศึกษาจะครอบคลุมสาระสำคัญใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้าน อาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการจัดบริการนักศึกษา และด้านวิจัย ดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านหลักสูตร

ในการผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ หลักสูตรและองค์ประกอบ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นกรอบหรือแนวทางในการจัด การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติตามที่มุ่งหวัง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และสาระสำคัญต่าง ๆ ของหลักสูตรและการสอน จึงเป็น สิ่งจำเป็นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (อัฉรา วัฒนาณรงค์, 2551, น. 17) มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายหลักสูตรไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ทิตินา แคมมณี (2559, น. 1) ได้อธิบายว่าหลักสูตร หมายถึง โปรแกรม การศึกษาใด ๆ ที่ได้กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ พร้อมทั้ง คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา

สุมิตร คุณานุกร (2553, น. 130-132) กล่าวถึงหลักสูตรว่า หมายถึง ความมุ่ง หมาย เนื้อหา วิชาที่สอน กิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และ การประเมินไว้อย่างกว้าง ๆ มี ลักษณะยืดหยุ่นได้ เพื่อความสะดวกแก่การนำไปปรับปรุงใช้ให้เข้ากับท้องถิ่นหรือสถานศึกษา

ถาวร บัวศรี (2542, น. 7) ได้ให้คำนิยามหลักสูตร หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรม การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (2540, น. 3-5) ให้นิยามความหมายของหลักสูตรแบ่ง ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ 1. หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์การเรียนรู้ มองหลักสูตรที่ เป็นเอกสารหรือโครงการของการศึกษาที่สถาบันการศึกษาได้จัดวางแผนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา ตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ รวมถึงแผนการเรียนหรือรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดให้ เนื้อหาวิชา ของรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผลตามที่กำหนด 2. หลักสูตร หมายถึง

ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล

หลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษาและเป็นตัวกำหนดทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยในส่วนขององค์ประกอบของหลักสูตร อารง บัวศรี (2542, น. 8-9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรว่าควรประกอบด้วย

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instruction Strategies) วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสาร สิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

นอกจากนี้ เสริมศรี ไชยศรีและคนอื่นๆ (2543, น. 57) กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตรที่ดี ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคน สมบูรณ์ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีความรู้ เฉพาะด้านเพื่อให้บัณฑิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงด้าน ต่าง ๆ ในสังคมยุคใหม่ โดยการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนรู้บทบาทของวิชาการทางด้าน มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาสังคม

2. หลักสูตรที่ดีต้องมุ่งเตรียมความพร้อมทางด้านสติปัญญา ความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิด วิชาการและสรรพสิ่ง โดยการส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีความลึกซึ้งทางปัญญา และรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง

3. หลักสูตรที่ดีต้องให้ความสำคัญกับทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ใน สังคมข้อมูลข่าวสาร เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาที่เป็นสากล ความสามารถใช้ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการทำงาน

4. หลักสูตรที่ดีต้องส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา เอกลักษณ์ และ วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวิชาแกนบังคับทั่วไปหรือการศึกษาทั่วไป ควรมี รายวิชาหรือกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในเรื่องนี้ให้กับ ผู้เรียน

5. หลักสูตรที่ดีควรมุ่งพัฒนาความเป็นสากล เพื่อพัฒนาความก้าวหน้า ทัดเทียมกับนานาประเทศในเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งกิจกรรมการเรียน การสอนจะต้องทันสมัย รวมถึงการให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถใช้ภาษาสากลในการเรียน การสอน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ วัฒนธรรม ความคิดระหว่างผู้เรียนต่างวัฒนธรรม

หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเป็นหลักสูตรที่ผสมผสานระหว่างการฝึกทักษะความ เชี่ยวชาญในวิชาชีพกับฝึกทักษะในทางวิชาการ อันได้แก่ การค้นคว้าวิจัย บางหลักสูตรเน้นด้านใด ด้านหนึ่งเป็นพิเศษ แต่บางหลักสูตรผสมผสานกัน โดยทั่วไปมีอยู่ 4 รูปแบบใหญ่ คือ 1. หลักสูตรที่ เน้นควบคู่กันระหว่างฝึกอบรมทางวิชาชีพกับการวิจัยค้นคว้า 2. หลักสูตรที่เน้นการเรียน การศึกษามาก 3. หลักสูตรแบบเน้นวิจัยมาก และ 4. หลักสูตรที่เป็นการฝึกอบรมระยะสั้น ๆ เพื่อเน้นเพิ่มพูน ความรู้หรือระดับประกาศนียบัตร โดยทั่วไปหลักสูตรในระดับมหาบัณฑิตเน้นการฝึกอบรมหรือ การพัฒนาในวิชาชีพเป็นหลักหรือให้มีการผสมผสานกันระหว่างการฝึกอบรมกับการวิจัยค้นคว้า โดยเน้นการเรียนรู้อะบบการวิจัยเป็นหลัก แต่เมื่อถึงขั้นระดับดุษฎีบัณฑิตจะเน้นที่ผลการวิจัยที่ เป็นความรู้ใหม่ เป็นข้อค้นพบใหม่ที่เกิดจากกระบวนการวิจัยที่ถูกต้อง เหมาะสม และสมบูรณ์ เพียงพอ ไพฑูรย์ สินลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร, และ วัชรนีย์ เชาว์ดำรงค์ (2554, น. 47-48)

วินัย วีรพัฒนานนท์ (2543, น. 91) ได้กล่าวถึงรูปแบบของหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาโดยจะต้องมีเนื้อหาตามโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

1. วิชาพื้นฐาน ได้แก่ วิชาที่จะพัฒนาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ทักษะในการวิจัย ความรอบรู้และการบูรณาการความรู้
2. วิชาชีพ ได้แก่ วิชาที่จะนำไปปฏิบัติงานตามสาขาวิชาการต่าง ๆ
3. วิชาเลือกเสรี ได้แก่ วิชาที่ส่งเสริมความต้องการของแต่ละบุคคล และสนับสนุนวิชาชีพ

โครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 กระทรวงศึกษาธิการ (2558, น. 14-15) กำหนดไว้ว่า

1. หลักสูตรปริญญาโท ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยการมีทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก1 ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติม หรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้ โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

แบบ ก2 ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และต้องศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และไม่เกิน 6 หน่วยกิต

2. หลักสูตรปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

แบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังนี้

แบบ 1.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

แบบ 1.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ทั้งนี้วิทยานิพนธ์ตามแบบ 1.1 และแบบ 1.2 จะต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน

แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำ วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

แบบ 2.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แบบ 2.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ทั้งนี้วิทยานิพนธ์ตามแบบ 2.1 และแบบ 2.2 จะต้องมีความมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน

อาจสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพของบัณฑิต หลักสูตร คือ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้วางแผนไว้ รวมทั้งเนื้อหาวิชา มวลประสบการณ์ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่สาขาวิชากำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการเรียนการสอน โดยหลักสูตรที่ดีต้องมีจุดหมาย มีการจัดเนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของสาขาวิชา ความต้องการของผู้เรียน และมีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ความต่อเนื่องของรายวิชาที่มีการเรียงลำดับความยากง่าย และความสัมพันธ์ของรายวิชาทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ มีความยืดหยุ่น มีความคล่องตัว และมีการจัดวิธีการสอน สื่อ อุปกรณ์ประกอบเนื้อหาสาระที่สอนไว้อย่างเหมาะสม และมีการประเมินหลักสูตร ซึ่งสถาบันจะต้องออกแบบและพัฒนา ปรับปรุงให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย

3.2 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความสำคัญในการกระตุ้นให้นักศึกษาพัฒนาศักยภาพทางสติปัญญา บุคลิกภาพและความรู้สึกต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศทางด้านวิชาการ รวมทั้งช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนไว้แตกต่างกัน เช่น อัจฉรา สุขารมณ์ และ พรรณี บุญประกอบ (2542, น. 21-22) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่า หมายถึง การจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อ

การเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน สุชาติ สุธรรมรักษ์ (2545, น. 127) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศ การเรียนการสอนที่ดีย่อมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ ผู้สอนที่ดีนอกจากมีความรู้ดีแล้วการตระหนักถึงความสำคัญของบรรยากาศการเรียนการสอน และพยายามส่งเสริมให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนดำเนินไปอย่างสร้างสรรค์นับเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้สมตามความมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงนั้น ต้องส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนจะได้รับ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัว ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม รวมถึงได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ครอบคลุมหลักการดังกล่าว สามารถนำไปสู่การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการวิจัย การเรียนรู้โดยใช้ปัญญาเป็นหลัก การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้แบบนำตนเอง การเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ การเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นต้น ซึ่งถึงแม้วิธีการจะแตกต่างกัน แต่หากวิธีการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัว และผู้เรียนได้สร้างความหมายของสิ่งที่เรียนรู้จนเกิดเป็นความเข้าใจที่แท้จริงก็ถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ ครู/ผู้สอน ต้องมีการดำเนินการที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) จัดเตรียมกิจกรรม/ประสบการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว และได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ 2) ขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก/ช่วยผู้เรียน ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ (ทีศนา เขมมณี, 2559, น. 120-121) สอดคล้องกับ บลูม (Bloom, 1971, pp.167-176 อ้างถึงใน อัจฉรา สุขารมณ์ และ พรณี บุญประกอบ, 2542, น. 19) ได้ศึกษาโครงการเรียนเพื่อความรู้ พบว่าตัวแปรที่มีความสำคัญในการส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนคือ ประการที่ 1 ความพร้อมทางด้านผู้เรียน อันได้แก่ ความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์การเรียนรู้ และความพร้อมด้านความรู้สึกต่อการเรียนซึ่งรวมถึงความสนใจ เจตคติต่อวิชาที่เรียน ตลอดจนบุคลิกลักษณะของผู้เรียน ประการที่ 2 ความพร้อมทางด้านผู้สอน ได้แก่ การเตรียมสอน วิธีดำเนินการสอน การอธิบายของครู การ

ประเมินผลการแก้ไขสิ่งบกพร่อง และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ประการที่ 3 สิ่งแวดล้อมจากการเรียนการสอนซึ่งเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับ แอสติน (Astin, 1968, pp. 50-51) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนที่จัดเป็นสิ่งไว้ซึ่งสภาพแวดล้อม และมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนา นิสิตมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) พฤติกรรมของผู้สอน 2) พฤติกรรมของนิสิต 3) โครงสร้างและการจัดสภาพห้องเรียน ส่วน วินัย วีระพัฒนานนท์ (2543, น. 22) กล่าวว่าในปัจจุบันนี้ปัญหาสภาพเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและปัญหาคุณภาพประชากร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาวะปัจจุบันดังนี้ 1) เนื้อหาในการเรียนการสอนต้องเป็นความรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชนและภูมิภาค เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) การจัดเนื้อหาการเรียนหรือองค์ความรู้ในหลักสูตรแต่ละสาขาจะต้องบูรณาการ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งสัมพันธ์กับชีวิตมากยิ่งขึ้น 3) การเรียนการสอนต้องมุ่งสร้างคุณธรรมและจริยธรรมโดยสอดแทรกอยู่ในทุกสาขาวิชาให้มากขึ้น 4) กระบวนการเรียนการสอนจะต้องสร้างให้คนมีปัญญา รู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล ปรับพฤติกรรม การสอน และมีการตรวจสอบติดตามการทำงานของอาจารย์

การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา อุดลย์ วิริยเวชกุล (2541ก, น. 18-19) ได้เสนอความเห็นว่ “การจัดการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์การเรียนที่ดี หรือเป็นวิธี หรือกระบวนการที่เมื่อนักศึกษาเปลี่ยนผ่านวิธีหรือกระบวนการไปแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของนักศึกษา เช่น “ไม่รู้-ไม่เข้าใจ” มาสู่สถานการณ์ที่ “รู้และเข้าใจ” การเปลี่ยนแปลงสถานภาพจากคุณสมบัติอย่างหนึ่งไปสู่อคุณสมบัติใหม่ ส่วนใหญ่เป็นผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้วิธีการสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้ที่ทำหน้าที่ในการเรียนการสอนจึงนับได้ว่ามีความสำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งที่จะเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ดังนั้น เพื่อให้ได้คุณภาพที่ดีที่สุด กระบวนการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นจะต้องนำปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 4 ประการ มาพิจารณาประกอบดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับปรัชญาของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. เนื้อหาของรายวิชาที่สอนต้องให้ตรงกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบัณฑิตศึกษานั้น

3. วิธีการจัดการเรียนการสอนต้องสามารถที่จะแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อด้อยของ ผลผลิตของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของไทยที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน

4. การพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างอื่นที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตมีความจำเป็นต้องมีความสามารถภายใต้ “เงื่อนไข” ของความเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน

โดยอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาควรมีคุณลักษณะ คือ ควรเป็นผู้ที่มีความสามารถ ด้านวิชาการ มีความรู้ในเนื้อหารายวิชาที่ทำการสอน มีความใฝ่รู้ สนใจติดตามความก้าวหน้าทาง วิชาการใหม่ ๆ ต้องก้าวทันโลก มีการสร้างสรรค์ผลงานทางสาขาวิชาที่สอนอยู่เสมอ และมีความสามารถด้านการสอนโดยมีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลการสอนเป็นไป ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ สอนให้ผู้เรียน รู้จักคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ กล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักตั้ง โจทย์ ตั้งคำถาม ตั้งเป้าหมาย สนใจกระบวนการ รู้จักใช้เทคนิค วิธีการ หรือสื่อการสอนเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดความสนใจ และติดตามการสอนตลอดเวลา สามารถชี้แนะให้ผู้เรียนมองเห็น ความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งข้อมูลที่จะค้นคว้า ศึกษาเพิ่มเติม นอกจากนี้อาจารย์ควรเป็นผู้ที่เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมศีลธรรมที่ดีมีจรรยาบรรณ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความภาคภูมิใจ และศรัทธาในวิชาชีพของตนด้วย (อดุลย์ วิริยะเวช กุล, 2541ก, น. 167-168)

สุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2545, น. 5) ได้ให้ทัศนะว่า อาจารย์ควรมีความเข้าใจในเรื่อง พัฒนาการของนิสิต ใจกว้าง ไม่แบ่งแยกระหว่างวิชาการและกิจกรรม เปิดโอกาสให้นิสิตได้ทำ กิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนใน ห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ควรจัดบรรยายที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น อาจสนับสนุนส่งเสริมนิสิตที่เรียนดีโดยการให้จัดการสอนซ่อมเสริมหรือจัดโปรแกรมพิเศษ และอาจารย์ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึกถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้อาจารย์เอง มีการ เตรียมการสอนดี กำหนดจุดหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นิสิตคิดเอง รวมทั้ง เนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานที่นำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และคนอื่นๆ (2542, น. 25) ให้ความเห็น ว่า ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องเป็นผู้มีความรู้ที่จะสอน เป็นอย่างดี มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน มีการยอมรับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล รวมทั้งมีการจริงใจระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

พันธุศักดิ์ พลสารัมย์ (2548, น. 331) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมด้านผู้สอน ผู้สอนจะลดบทบาทการสอนในลักษณะของการบ่อนความรู้ลงแต่จะปรับวิธีการสอนไปเป็นผู้ชี้แนะ และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โดย โรมีเน่ (Romine, 1974, pp. 139-143 อ้างถึงใน พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์, 2548, น. 39) ได้อธิบายว่า บรรยายากศเกี่ยวกับการสอนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้นั้น มีดังนี้ คือ ด้านบุคลิกภาพของผู้สอนเป็นผู้มีความกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจวิชาที่สอน มีความจริงใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน มีการเตรียมการสอนมาดี ชี้แจงวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียนให้ผู้เรียนทราบทุกครั้ง รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ ด้านเนื้อหาวิชามีการอธิบายชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดในการแก้ปัญหา มีเทคนิคการสอนหลายๆ แบบที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้แจ่มแจ้งและรวดเร็ว

นอกจากนี้ เกอริน (Guerin, 1981, p. 18 อ้างถึงใน จันทรเพ็ญ หงษ์ทอง, 2545, น. 32) ได้สรุปไว้ว่าในการที่จะถ่ายทอดความรู้และทักษะความชำนาญแล้ว สิ่งที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องมี คือ 1) รับรู้ความต้องการและรู้เกี่ยวกับนักศึกษาที่ตนจะสอน 2) รู้ทัศนคติและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา 3) อนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิธีการและกิจกรรมที่นักศึกษาคิดว่าจะเป็นประโยชน์และประสบผลสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาเองได้อย่างอิสระ 4) ต้องรู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์หรือความรู้ให้กลมกลืนสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

ส่วน อุดุลย์ วิริยเวชกุล (2541ข, น. 53) ที่ศึกษาเรื่องดัชนีบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า คุณภาพของอาจารย์นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ คุณภาพรวมถึงคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบหน้าที่ ความมีวัฒนธรรมและอารยธรรม รวมทั้งการอุทิศตนต่อภาระรับผิดชอบที่กำหนดไว้ด้วย ดังนั้น หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีอาจารย์ที่มี “คุณภาพ” ย่อมสร้างผลผลิตตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้มาก จากผลการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตที่จบการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดาประมาณ 7,000 คน อาจารย์ผู้สอนมีประสิทธิภาพดี มีลักษณะและวิธีการดังนี้

1. รู้/แม่นยำในเนื้อหา
2. เตรียมการบรรยายอย่างดี มีขั้นตอน
3. สอนเนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตและนำไปใช้ได้
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนถามและแสดงความเห็น
5. กระหายใคร่รู้ในวิชาของตน

6. เป็นกันเอง ติดต่อเข้าพบได้ง่าย
7. คำนึงถึงความก้าวหน้าของนักศึกษา
8. มีอารมณ์ขัน
9. เห็นอกเห็นใจ เมตตา กรุณา
10. ใช้เครื่องมืออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2554, น. 2-5, 37) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

1. รู้จักวางแผนการสอน คือ ประมวลรายวิชา ทำแผนการสอนรายวัน เพื่อได้เตรียมการสอน วิธีการและสาระอย่างถูกต้องสมบูรณ์
2. รู้วิธี การสอนหลายแบบและรู้จักเลือกวิธีการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสาระของเนื้อหาวิชาที่สอน
3. รู้จักผู้เรียน ผู้สอนควรรู้จักผู้เรียนเพื่อทราบภูมิหลัง พื้นฐานความสนใจและเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
4. รู้จักใช้อุปกรณ์ ผู้สอนควรรู้จักใช้อุปกรณ์ที่จะใช้เป็นเครื่องช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น
5. รู้จักทรัพยากรมนุษย์ รู้จักแหล่งที่จะเชิญผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ศิษย์ของตน
6. รู้จักค้นคว้า รู้จักแหล่งที่จะให้ข้อมูลสำหรับนักศึกษาค้นคว้าหรือแหล่งที่นักศึกษาจะฝึกฝนอาชีพได้
7. รู้จักวิธีประเมินผล การสอนที่ดีควรจะมีการประเมินผลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่สอนเพื่อให้ผู้สอนเข้าใจและปรับปรุงการสอนของตนเองดีขึ้น ผู้ที่สอนแล้วทำให้ผู้เรียนสอบตกมากควรพิจารณาตนเองว่าอาจจะเป็นผู้สอนที่ใช้ไม่ได้เลยมากกว่าจะเป็นความผิดของผู้เรียน

นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2554, น. 13) กล่าวว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่สุด ในการถ่ายทอดความคิด วิทยาการ และกระบวนการให้แก่ผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนย่อมจะเป็นผู้ที่ทำให้การเรียนการสอนเกิดผลดีได้ โดยผู้สอนควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. บุคลิกภาพของผู้สอน หมายรวมถึง การพูด เสียงที่พูด ความกระฉับในการพูด สำเนียงที่พูด หน้าตา กิริยาท่าทางและการแสดงออกต่าง ๆ สุขภาพกาย สุขภาพจิต ทัศนคติต่อวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม ความอดทน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเสียสละและความขยันหมั่นเพียร

2. ความรู้ของผู้สอน ผู้เรียนย่อมคาดหวังไว้สูงว่า ผู้สอนจะมีความพร้อมทางด้านวิชาการ สามารถจะให้ข้อมูล สอน อธิบายหลักเกณฑ์ ทฤษฎี และข้อสงสัยต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้กระจ่างชัด ดังนั้นผู้สอนจะต้องมีความรู้ ติดตามข่าวสารทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และมีความพร้อมที่จะสอน

3. วิธีการสอน การสอนที่ดีนั้น รวมถึงที่ผู้สอนรู้จักวิธีการถ่ายทอดความรู้ ความคิดให้ผู้เรียน โดยใช้วิธีการแตกต่างกันออกไปอย่างเหมาะสม และน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความคิดตามความมุ่งหมายของผู้สอน นอกจากนี้ก็ควรมีความเข้าใจ ใส่ใจต่อผู้เรียน ตลอดจนความรักศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์อีกด้วยหากผู้สอนสามารถจะเตรียมตนให้พร้อมด้วยความมั่นใจในมาดของอาจารย์ที่เต็มไปด้วยความรู้และวิธีการสอนที่เหมาะสมน่าสนใจ ก็ย่อมจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างได้ผลดี

วินัย วีรพัฒนานนท์ (2543, น. 91-93) ได้เสนอเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นคนที่สมบูรณ์ ทักษะในการวิจัย และการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพซึ่งจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

1. การค้นคว้าและวิพากษ์เนื้อหาสาระ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง การนำเสนอสิ่งที่ได้ค้นคว้าและการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระของวิชาในหลักสูตร ตลอดจนการเลือกและการนำเสนอเนื้อหาที่สนใจอย่างเป็นระบบ

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ที่กว้างขวางโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ นอกเหนือไปจากการค้นคว้าจากตำรา หนังสือ เอกสาร และบทความจากสื่อการศึกษาที่ใช้อยู่ปกติ

3. การใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอสาระความรู้ด้วยการพูดและการเขียนที่ถูกต้องเป็นระบบ สื่อความหมายให้เข้าใจโดยง่ายและใช้กรอบแนวคิดในรูปแบบของการวิจัยนำเสนอ

4. การนำเสนอเนื้อหาที่ทันสมัย การนำเสนอเนื้อหาของวิชาที่มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์และมองเห็นคุณค่าในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน และประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

5. การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ในสาขาวิชากับวิชาการในสาขาอื่น และมองเห็นผลกระทบในการเชื่อมโยงความรู้ในสาขาวิชาการในสาขาอื่น และมองเห็นผลกระทบของการพัฒนาวิชาการที่มีคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

6. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนที่เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ การเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และการใช้เหตุใช้ผล

7. การเรียนและการปฏิบัติในสถานการณ์จริง การส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนในสภาพการณ์จริง และส่งเสริมทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

8. ความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง การวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ และการยึดมั่นในสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

9. การมีส่วนร่วมในบทเรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมปฏิบัติในกิจกรรมอย่างทั่วถึงและเสมอภาคกัน รวมทั้งให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการแสดงความคิดเห็นต่อบทเรียน การกำหนดจุดประสงค์ กิจกรรม วิธีเรียน และการประเมินร่วมกัน

อาจสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียน รวมถึงการวัดและประเมินผล และปัจจัยสนับสนุนในการเรียนการสอน เช่น สื่อ อุปกรณ์ประกอบเนื้อหาสาระที่สอน เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีความเป็นนักวิชาการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการกระตุ้นนักศึกษาให้มีการพัฒนาศักยภาพทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ ความรู้สึกลึกต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ รวมทั้งช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมีส่วนสำคัญที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

3.3 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านอาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มีภารกิจสำคัญที่สุด คือ การสอนและการให้คำปรึกษาหรือควบคุมวิทยานิพนธ์ และการสอบวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา (สุวิมล ร่องวางนิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย, 2550, น. 22) บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ซึ่งนอกจากปฏิบัติหน้าที่สอนรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตรแล้ว ยังมีหน้าที่อื่น ๆ ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การควบคุมมาตรฐานหลักสูตร การควบคุมดูแลนักศึกษา การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียนการสอน การดูแลการทำวิทยานิพนธ์ และการ

ค้นคว้าวิจัย และการให้คำแนะนำ หรือข้อเสนอแนะทางด้านอื่น ๆ และนอกเหนือจากคุณสมบัติของอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในส่วนของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้เรียน ควรเป็นอาจารย์ที่มีความรับผิดชอบสูงมีความจริงใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเมตตากรุณา ใจกว้างรับฟังความคิดเห็น ใฝ่ต่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีเหตุผล มีความอดทน อุทิศเวลาให้กับงาน มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความประพฤติที่เหมาะสมปฏิบัติตนเป็นที่เคารพนับถือสมเป็นแบบอย่างที่ดี (อดุลย์ วิริยเวชกุล, 2541ก, น. 167-168)

นอกจากบทบาทอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนแล้วนั้น อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษายังมีอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญ คือ บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ มีบทบาทหน้าที่ทั้งด้านบริหาร (administrative role) วิชาการ (academic role) ที่ปรึกษา (counseling role) ที่ปรึกษา (counseling role) และประกันคุณภาพ (quality assurance role) กล่าวคือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องให้คำแนะนำทางวิชาการ กำกับดูแลความก้าวหน้าในการดำเนินงานให้นิสิตนักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพมาตรฐานได้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ปฏิบัติตามนโยบาย กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ดูแลนิสิตนักศึกษาให้มีพัฒนาการทั้งด้านอารมณ์-สังคม ร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะได้พัฒนาตนให้มีความเป็น “นักวิชาการ/นักวิจัยมืออาชีพ” รวมทั้งเป็นแบบอย่าง (model) ของครูและนักวิจัยที่ดีด้วย (ชนิตา รักษ์พลเมือง และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2549, น. 25)

สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย (2550, น. 31-33) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ 9 บทบาท ดังนี้

1) บทบาทในฐานะนักวิชาการและนักวิจัยที่ทันสมัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองโดยใช้กระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ทันสมัย ก้าวทันต่อความก้าวหน้าในศาสตร์ของตนเอง

2) บทบาทในฐานะครู อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เป็นผู้ที่มีมุ่งมั่นชี้แนะ อบรม สั่งสอน และถ่ายทอดความรู้รวมทั้งชี้นำให้นิสิตนักศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จนนิสิตนักศึกษาสามารถทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพได้สำเร็จตามศักยภาพ

3) บทบาทในฐานะต้นแบบ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นบุคคลเพียงคนเดียวที่นิสิตนักศึกษาได้ร่วมทำงานอย่างใกล้ชิดเป็นระยะเวลานานเกือบตลอดหลักสูตร ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรมีบุคลิกลักษณะ โลกทัศน์ และพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีให้นิสิตนักศึกษายึดถือหรือเลียนแบบได้

4) บทบาทในฐานะที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาต้องสามารถคิดวิเคราะห์ คิดเชิงวิพากษ์ สามารถให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลย้อนกลับ ชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ที่ถูกต้องให้นิสิตนักศึกษาได้ โดยไม่ทำให้นิสิตนักศึกษาลงทางหรือหลงประเด็น รวมทั้ง ต้องเป็นผู้มีศาสตร์และศิลปะในการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี

5) บทบาทในฐานะผู้มีความพร้อมในการเป็นที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องมีความพร้อมใน 3 ด้าน ด้านแรก มีความพร้อมด้านเวลาในการดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และให้เวลาแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ ด้านที่สอง มีความพร้อมทางวิชาการในเรื่องที่นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ สามารถให้ความรู้หรือเป็นแหล่งความรู้ทางวิชาการ เป็นที่พึ่งของนักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ได้ดี ด้านที่สาม มีความพร้อมทางจิตใจ ที่จะดูแลนักศึกษาด้วยความเข้าใจ เห็นใจ ใส่ใจและปรารถนาที่ดีต่อนักศึกษา ให้ความสนิทสนมและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักศึกษาเหมือนเป็นเพื่อนร่วมงาน

6) บทบาทในฐานะผู้รอบรู้สาระแหล่งข้อมูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องมีความรู้กว้างและลึกทั้งองค์ความรู้และแหล่งความรู้ทางด้านวิชาการ พร้อมทั้งจะให้คำแนะนำที่ดีรอบรู้ทั้งกฎระเบียบ นโยบายของภาควิชา คณะ หรือมหาวิทยาลัย กำหนดการ/เงื่อนไขการสอบเกณฑ์การวัดและประเมินผล พร้อมทั้งจะช่วยให้ นักศึกษาวางแผนงานได้เหมาะสม

7) บทบาทในฐานะผู้บริหารจัดการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการโครงการวิจัย สามารถให้คำแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโครงการวิจัยหรือการทำวิทยานิพนธ์ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งสามารถบริหารเวลาของตนเองและบริหารตัวนักศึกษาได้

8) บทบาทในฐานะนักประเมิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องมีศักยภาพในการประเมินคุณภาพวิทยานิพนธ์ และการประเมินความสามารถของนักศึกษา รวมทั้งมีความสามารถวิเคราะห์ประเมินความรุนแรงของปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ และสามารถปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างได้ผล

9) บทบาทในฐานะผู้ร่วมงาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต ต้องให้เกียรตินักศึกษาเหมือนเป็นเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีผลผลิตผลงานวิจัยร่วมกัน

อดุลย์ วิริยเวชกุล (2541ก, น. 171, 173-175) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ว่า ควรจะเป็นอาจารย์ที่มีความรับผิดชอบสูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชา มีความชำนาญเป็นพิเศษ มีประสบการณ์ทางวิชาการสูง มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ มีจิตวิญญาณเป็นนักวิชาการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความใฝ่รู้ ศึกษา ค้นคว้าวิจัยหาความก้าวหน้าอยู่เสมอ และมีความจริงใจในการถ่ายทอดความรู้แก่ลูกศิษย์ มีความตั้งใจจะสร้างบัณฑิตใหม่ให้มีความสามารถ และเชี่ยวชาญในวิทยาการเพื่อสามารถพัฒนาเป็นอาจารย์ที่ดีต่อไปในอนาคตเป็นผู้เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรม มีศีลธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณที่ดี ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและมีความภาคภูมิใจในอาชีพของตน และยังได้กล่าวถึงข้อปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ที่ควรมีความพร้อมเพื่อเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ดี คือ

- 1) มีคุณสมบัติในการจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ตามกฎระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย
- 2) มีเวลาที่จะควบคุม ดูแลให้คำแนะนำ ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาได้อย่างเต็มที่
- 3) อาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ แต่ละคนไม่ควรมีนักศึกษาในความดูแลทั้งหมดเกิน 5 คน เพื่อจะได้ดูแลเต็มที่ และเป็นการกระจายความรับผิดชอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาในหลักสูตรได้ถ้วนหน้า
- 4) จัดตารางเวลาให้นักศึกษาเข้าพบอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อปรึกษาหารือติดตามความก้าวหน้าของการทำวิจัยสำหรับวิทยานิพนธ์
- 5) ควรคอยรายละเอียด หัวข้อโครงการวิจัย วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการ รวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลการประมวลข้อมูลให้นักศึกษาเข้าใจอย่างชัดเจน
- 6) อาจารย์ที่ปรึกษาฯ ควรทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีโดยต้องมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาแหล่งทุนวิจัยจากภายในประเทศ และต่างประเทศ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน
- 7) สอนให้นักศึกษารู้จักการเขียนโครงการวิจัยเพื่อขอทุนสนับสนุนการวิจัย
- 8) ฝึกให้รู้จักการใช้เทคนิควิธีการอย่างถูกต้อง โดยการถ่ายทอดให้ด้วยความเต็มใจ

ใจ

9) อาจารย์ที่ปรึกษา ควรลงมือปฏิบัติการทดลองได้เองโดยทำร่วมไปกับนักศึกษาในช่วงเริ่มต้นมิใช่เป็นแค่ออกคำสั่งหรือให้นักวิจัย/นักวิทยาศาสตร์เป็นผู้สอนงานด้านปฏิบัติการแก่นักศึกษา ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการทำวิจัยให้น่ารื่นรมย์ สร้างแรงจูงใจและกำลังใจในการติดตามผลงานต่อไป

10) สอนและตักเตือนให้นักศึกษา มีความซื่อสัตย์ต่อผลการทดลองให้มีความเพียรพยายามต่องานและแจ้งให้ทราบทันทีที่เกิดปัญหา

11) อาจารย์ที่ปรึกษา ควรจัดให้มีการพบปะเพื่อปรึกษาหารือผลการทดลองระหว่างนักศึกษากับคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อจะรับทราบผลการทดลองแก้ไขปัญหาค้นหาได้ทันการ

12) เมื่อผลการวิจัยเสร็จสิ้น อาจารย์ที่ปรึกษา ควรสนับสนุนให้นักศึกษานำเสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการหรือเขียนเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการภายในประเทศหรือต่างประเทศ

13) ปลุกฝังให้รักการทำวิจัยและสนับสนุนต่อไปแม้จะสำเร็จการศึกษาแล้ว

14) ส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้บัณฑิตรู้จักทำงาน ประสานงานกับผู้อื่นเป็นผู้รู้ลึกใฝ่รู้ ทำงานด้วยใจรัก ด้วยสมอง ด้วยฝีมือ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านอาจารย์ที่ปรึกษา อาจสรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการผลิตบัณฑิตซึ่งบทบาทของอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องทำหน้าที่ทั้งด้านการสอนและการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์จะต้องมีความพร้อมในด้านของความรู้ในศาสตร์ที่ถ่องแท้ มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิพากษ์ ให้ข้อคิดเห็น ชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ มีความพร้อมในด้านของเวลาที่จะต้องมีให้กับนักศึกษา และมีความประพฤติดี มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา อาจารย์จะเป็นผู้พัฒนานักศึกษาให้มีศักยภาพเต็มความสามารถของตนเอง เป็นผู้ที่คอยรับรู้ คอยให้คำชี้แนะ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาให้กับนักศึกษา และสนับสนุนให้นักศึกษามีโอกาสความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง

3.4 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านการบริการนักศึกษา

การจัดสภาพแวดล้อมในด้านการบริการนักศึกษาที่จะเป็นสิ่งเกื้อหนุนในกระบวนการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษานั้น สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมและเอื้ออำนวยในการแสวงหาความรู้และเจตคติที่ดี รวมทั้งเป็นการหล่อหลอมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมและอารยธรรมที่ดี เมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและเพียงพอเป็นที่ประทับใจ รวมทั้งมีบรรยากาศและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและเอื้ออำนวยในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา จึงเป็นปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบภายนอกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเป็นแหล่งที่สำคัญที่ต้องเป็นทั้งสถานที่ปลูกฝังและพัฒนาวัฒนธรรมและอารยธรรมให้นักศึกษาพร้อมกับการที่เป็นแหล่งผลิต “ผู้ทรงความรู้และปัญญา” ทั้งนี้วัฒนธรรมและอารยธรรมมีความหมายรวมถึงความประพฤติ จริยธรรม ความเป็นผู้มีระเบียบวินัย การให้เกียรติผู้อื่น นอกจากนี้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาปัจจัยทางด้านอุปกรณ์ด้านการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของสถาบันอุดมศึกษา ควรจะมีดังนี้

ปัจจัยทางด้านอุปกรณ์ด้านการเรียนการสอน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ควรจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร, และ วัชณีย์ เชาว์ดำรงค์ (2554, น. 62-64) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1) มีห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพ ที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทางวิชาการทั้งตำรา วารสาร วิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทั้งเอกสารและอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีสัดส่วนเพียงพอกับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

2) อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ต้องทันสมัย เช่น เทคโนโลยีการศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ และการบริการที่คล่องตัว รวดเร็ว สะดวกไม่ซับซ้อน และเสียเวลาในการจัดการ

3) ศูนย์การเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละศาสตร์ เพื่อให้มีกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของศาสตร์นั้น ๆ

ส่วนบริบทที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการผลิตของบัณฑิตศึกษาทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดบรรยากาศ ได้แก่

1) การจัดการประชุมสัมมนาในระดับนานาชาติและระดับสาขาที่เกี่ยวข้อง ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง โดยสะท้อนความก้าวหน้าทางวิชาการที่เกิดจากการวิจัย และ/หรือการร่วมสัมมนาเพื่อแก้ปัญหาสังคม

2) จัดเวทีวิพากษ์วิจารณ์ อภิปราย ถกเถียง เพื่อฝึกทักษะการแสดงความคิดเห็น และสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้เรียนหรือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เสนอผลการวิจัยของผู้เรียนเอง

3) จัดเวทีแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เชิงวิชาการ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากการศึกษาหรือการวิจัยค้นคว้า

4) จัดให้นิสิตนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่น ภาครัฐกิจ นักการเมือง เป็นต้น โดยเป็นการเชิญบรรยายพิเศษ หรือเชิญเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้เรียนรู้สภาพจริงของสังคม

ในส่วนการให้บริการนักศึกษาเป็นงานสำคัญที่สถาบันจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา รวมทั้งให้ได้รับความปลอดภัยและความสุขสบาย ดังที่ลำเนาวัชรศิลป์ (2537, น. 7) กล่าวว่า การจัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาดตนเอง โดยการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนวบริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่างๆ ให้แก่นิสิตเพื่อช่วยให้นิสิตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ สอดคล้องกับ อัจฉรา วัฒนาณรงค์ (2551, น. 9) กล่าวว่า การจัดบริการนักศึกษาเป็นงานที่ช่วยเอื้ออำนวยและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน และได้รับความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาควรจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน มีห้องสมุด ตำรา หนังสือ วารสาร มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้น และเสาะแสวงหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530, น. 100-102) ยังได้กล่าวถึงงานบริการและสวัสดิการนักศึกษาไว้ว่า เป็นงานของบุคลากรนักศึกษาที่เกิดขึ้นพร้อมกับงานอื่น ๆ ของงานอุดมศึกษา งานด้านนี้ในสถาบันอุดมศึกษาหลาย ๆ แห่งอาจรวมสองหน่วยงานคือ งาน

บริการและงานสวัสดิการอยู่ในหน่วยงานเดียวกันก็ได้ตามความจำเป็นและลักษณะของงานในสถาบันนั้น ๆ บางแห่งอาจไม่มีหน่วยงานสวัสดิการ มีแต่งานบริการนักศึกษา แต่อีกหลายแห่งที่มีงานบริการเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการแยกงานบริการและสวัสดิการทั้งสองงานจะมีลักษณะแตกต่างกันคือ 1) งานบริการเป็นงานที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาในด้านชีวิตความเป็นอยู่ และการศึกษาเล่าเรียน งานบริการจัดขึ้นเพื่อนักศึกษาทั่วไปโดยส่วนรวม อาจแบ่งเป็น 2 ด้านคือ บริการด้านสิ่งแวดล้อม และบริการด้านวิชาการ 2) งานสวัสดิการ เป็นงานที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อให้เป็นสวัสดิการแก่นักศึกษา สวัสดิการแตกต่างจากบริการคือ สวัสดิการเป็นการให้แก่กลุ่มนักศึกษาบางคนที่เป็นเท่านั้นจะต้องมีการติดต่อเก็บทะเบียนประวัติหรืออาจมีการพิจารณาเลือกบุคคลที่จะให้สวัสดิการ และยังชี้ให้เห็นว่าบริการต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีคือบริการสุขภาพ บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการห้องสมุด บริการไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท์ ธนาคาร บริการเสียงตามสาย บริการรับฝากถอนเงิน บริการร้านขายหนังสืออุปกรณ์การเรียน บริการให้ทุนการศึกษา บริการประกันอุบัติเหตุ บริการเอกสาร นอกจากนี้จะเสริมวัตถุประสงค์ของสถาบันแล้วยังมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์เพิ่มเติมจากที่ศึกษาภายในชั้นเรียนที่จัดขึ้นอีกด้วย

การจัดบริการทุนการศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่ยากจนให้สามารถศึกษาเล่าเรียนต่อไปได้ ซึ่งทุนการศึกษามีหลายประเภท โดยแต่ละประเภทก็มีวัตถุประสงค์โดยเฉพาะทุนการศึกษาที่สำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดสรรไว้เพื่อเป็นสวัสดิการของนักศึกษา ได้แก่ ทุนขาดแคลนทุนทรัพย์ ทุนทำงาน ทุนฉุกเฉิน และ ทุนเยี่ยมบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านทุนการศึกษาควรเป็นนักแนะแนวเพื่อให้สามารถให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านการเงิน การจัดสรรทุนการศึกษาให้นักศึกษานั้นควรกระทำโดยคณะกรรมการพิจารณาทุนการศึกษา โดยมีข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถจัดสรรทุนให้แก่นักศึกษาที่มีความยากจนเพื่อช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาส ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษา นอกจากนั้นการติดตามประเมินผลผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาก็มีความสำคัญมาก ซึ่งหน่วยทุนการศึกษาต้องดำเนินการเพื่อให้การช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการเงินหรือการให้ทุนการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาและเจตนารมณ์ของผู้บริจาคทุนการศึกษา (สำเนา ขจรศิลป์, 2537, น. 156-157)

สำเนาฯ ขจรศิลป์ (2537, น. 74) ได้อธิบายถึง การบริการด้านสุขภาพ ว่าเป็น สิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่จะต้องจัดบริการแก่นักศึกษา เพราะการรักษาสุขภาพที่ดี ย่อมทำให้ผู้เรียนมีสุขอนามัยที่สมบูรณ์ อันจะเป็นผลให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน การบริการสุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา ควรมีขอบเขตดังนี้

1. บริการในด้านป้องกัน ได้แก่ การตรวจร่างกายเมื่อสมัครเข้าเป็นนักศึกษา การตรวจร่างกายประจำปี
2. บริการด้านสุขภาพจิต เพื่อให้การปรึกษาด้านสุขภาพจิตแก่นักศึกษา
3. บริการสร้างภูมิคุ้มกัน ได้แก่ การฉีดยาเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันโรค
4. บริการรักษาพยาบาล เพื่อบริการในด้านปฐมพยาบาล หรืออาการป่วยที่ เจ้าหน้าที่ช่วยรักษาได้
5. บริการเวชศาสตร์การกีฬา เพื่อป้องกันการบาดเจ็บอันเนื่องมาจาก อุบัติเหตุในการเล่นกีฬาของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบัน
6. บริการสุขาภิบาลและความปลอดภัย เพื่อให้สภาพแวดล้อมในสถาบัน ซึ่ง รวมทั้ง สถานที่เรียน ที่พักอาศัย ที่พักรับประทานอาหาร ที่พักผ่อนหย่อนใจ สะดวก สะอาด ถูก สุขลักษณะ และปลอดภัย
7. บริการให้การศึกษาด้านสุขศาสตร์ เพื่อเป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษา สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวนักศึกษา และครอบครัวของนักศึกษา ซึ่ง กระทำได้หลายวิธี เช่น การเขียนบทความ การประชุมชี้แจง และการสอนในชั้นเรียน เป็นต้น

สถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่ได้ชื่อว่าปัญญาชน ย่อมเป็นบุคคล ที่พร้อมด้วยองค์ความรู้ ซึ่งองค์ความรู้ที่จะได้รับมานั้น ย่อมต้องอาศัยแหล่งการเรียนรู้ใน สถาบันการศึกษาที่ตนศึกษาหาความรู้เป็นอันดับแรก คือ ห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ ของอาจารย์และนักศึกษา และในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการ กำหนดวิถีชีวิตของมนุษย์มากยิ่งขึ้นห้องสมุดก็ต้องปรับตัวและรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ห้องสมุดจึงมิใช่สถานที่ที่เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ต่าง ๆ อย่างเดียว แต่จำเป็นต้องจัดบรรยากาศ และสถานที่ต่าง ๆ มุมต่าง ๆ ให้ทันสมัย เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ห้องสมุดสมัยใหม่ (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2548, น. 75-76) ควรประกอบด้วย

1. ประตูทางเข้าที่เป็นประตูอิเล็กทรอนิกส์เพื่อป้องกันหนังสือและสื่ออื่น ๆ

สูญหาย

ยืม – คืน

2. เคาน์เตอร์บริการ (Information Desk) และเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการ

3. เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูล

4. ที่นั่งอ่านของผู้ใช้บริการ

5. ชั้นวางหนังสือหรือผู้จัดบริการสื่อทุกรูปแบบตามประเภทของทรัพยากร

6. ห้องทำงานด้านเทคนิคของทรัพยากร

7. ห้องทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

8. มุมถ่ายเอกสารและสิ่งอำนวยความสะดวก

9. มุมกิจกรรมและนิทรรศการ

10. มุมกาแฟ อาหารและเครื่องดื่ม

บรรชิต มัลลย์วงศ์ (2540, น. 25-31) ได้นำเสนอลักษณะห้องสมุดแยกเป็นรายประเด็นดังนี้

1. สถานที่ตั้ง อาคารห้องสมุดส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในสถานศึกษานั้น ๆ หากสถาบันการศึกษาบางแห่งมีหลายวิทยาเขต ก็ต้องมีห้องสมุดในแต่ละวิทยาเขตด้วย นอกจากนี้ มีสถาบันการศึกษาบางแห่งที่สร้างอาคารห้องสมุดเกิน 3 ชั้น แต่ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น ลิฟต์ ย่อมถือว่าเป็นสถานที่ตั้งที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีผู้อาวุโสจำเป็นต้องใช้บริการ ชั้นที่สูงที่สุด แล้วผู้ดูแลค้นหาน้ำหนักหนังสืออยู่ชั้นล่าง ทำให้ต้องเดินขึ้นเดินลง ถือว่าเป็นการก่อสร้างที่ไม่เอื้อต่อผู้ใช้บริการ ดังนั้น หากสถาบันการศึกษาที่มีพื้นที่ไม่มาก ย่อมสร้างอาคารห้องสมุดที่ไม่สูงมากนัก อาจจะมีเพียง 3 ชั้น ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ลิฟต์ ถือเป็นอาคารประหยัดพลังงานอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ผู้สืบค้นรายการหนังสือต่าง ๆ สามารถค้นข้อมูล หรือหนังสือต่าง ๆ จากสถานที่ใดก็ได้ด้วยระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แล้วค่อยไปยังห้องสมุดเพื่อรับบริการยืมหนังสือต่อไป ทั้งนี้หากสถาบันอุดมศึกษาใดที่ทำระบบสารสนเทศดิจิทัลแล้ว สถานที่ที่ที่ตั้งหรืออาคารห้องสมุดย่อมมีความจำเป็นลดน้อยลงไป อย่างไรก็ตามเมื่อมีอาคารห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา ย่อมจะต้องก่อสร้างตามมาตรฐานห้องสมุดทั้งด้าน ขนาด รูปแบบ ระบบควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น ระบบการระบายอากาศ แสงสว่าง ระบบป้องกันสาธารณภัย ตลอดจนสถานที่สำหรับคนพิการ

2. การจัดองค์ประกอบในห้องสมุด ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา มีการออกแบบการจัดวางชั้นและเก้าอี้ภายในไว้แตกต่างกัน บางแห่งมีลักษณะผสมผสานการจัดชั้นวางหนังสือและโต๊ะเก้าอี้ไว้ด้วยกัน บางแห่งก็แยกออกจากกันอย่างชัดเจน อีกทั้งในปัจจุบัน ห้องสมุดต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษามีการจัดห้องสำหรับการทำงานเป็นหมู่คณะเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะก็มี อีกทั้งบางแห่งก็มีห้อง Sound Lab เพื่อให้นักศึกษาใช้บริการจากการยืมสื่อที่เรียกว่า CD-Rom สำหรับการฝึกฝนภาษาต่างประเทศ ย่อมเป็นการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน ยังมีการติดตั้งระบบ wireless เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการสามารถนำคอมพิวเตอร์มือถือมาใช้ในการค้นคว้าข้อมูลเป็นการส่วนตัวอีกด้วย

3. การวางหนังสือและวารสารบนชั้น เมื่อจัดองค์ประกอบในห้องสมุดเรียบร้อยแล้ว ต่อมาเรื่องของการจัดวางหนังสือ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการจัดวางหนังสือต่าง ๆ ให้เหมาะสม ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ของการจัดวางหนังสือ คือ วารสาร เนื่องจากบางแห่งมีการจัดวางวารสารตามกลุ่มสาขาวิชา บางแห่งจัดวางหนังสือตามลำดับตัวอักษร นอกจากนี้ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดชั้นวางหนังสือที่สูงมาก ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงผู้ใช้บริการในการหยิบหนังสือเพื่อนำหนังสือมาอ่านด้วย นั่นคือ ควรมีบันไดเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้บริการด้วย

4. หนังสือและวารสาร ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของนักศึกษา ที่จำเป็นต้องมีหนังสือที่ทันสมัย

5. การจัดทำบัตรดัชนี บัตรดัชนีหนังสือ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ มีใช้ในอดีตที่ผ่านมาจนปัจจุบัน ห้องสมุดอุดมศึกษาส่วนใหญ่ ได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการค้นคว้าสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ทำให้ห้องสมุดมีความทันสมัยมากขึ้น

6. วัสดุประเภทอื่น ห้องสมุดไม่ได้เป็นสถานที่เก็บหรือให้ยืมหนังสือหรือวารสารเท่านั้น ยังมีวัสดุประเภทอื่น ๆ เทปวีดิทัศน์ แผ่นซีดีรอม ฯลฯ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลสื่อวัสดุประเภทนี้โดยเฉพาะ นอกจากนี้มีเจ้าหน้าที่เพื่อการยืม – คืน สื่อประเภทนี้แล้ว ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่เพื่อทำการบำรุงรักษาสื่อวัสดุประเภทนี้ด้วย

7. เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสำคัญและห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุคเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อทำการบันทึกข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ทุกสถาบัน

ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ถือเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดเพียงสองส่วน คือ Hardware นั่นคือ อาคาร สถานที่ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในห้องสมุด อีกส่วนหนึ่งเรียกว่า Software คือ ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ หนังสือ วารสาร โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประเภทต่าง ๆ และสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ คือ Peopleware ได้แก่ บุคลากร ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนผู้ใช้บริการ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านการบริการนักศึกษา อาจสรุปได้ว่า งานด้านการบริการนักศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญที่จะส่งเสริมและเอื้ออำนวยในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษา เอื้ออำนวยให้ความสะดวกแก่นักศึกษาในด้านความเป็นอยู่ การศึกษาเล่าเรียน การใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการปฐมนิเทศ ทวนการศึกษา การดูแลสุขภาพกาย ใจ การให้บริการห้องสมุด ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดให้เตรียมให้กับนักศึกษา จะต้องมีความพร้อมใช้ มีความทันสมัยเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา และต้องสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ เพื่อที่จะเป็นแหล่งผลิต “ผู้ทรงความรู้และปัญญา”

3.5 สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาด้านการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนาระบบการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” ซึ่งหมายความว่า กระบวนการทางวิชาการของการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทิศทางของการสร้าง การประยุกต์ การวิจัย และการส่งเสริมให้มีกระบวนการสร้างความรู้ขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 16) การที่จะทำให้การวิจัยในมหาวิทยาลัยมีคุณภาพและเจริญก้าวหน้าขึ้นต้องขึ้นอยู่กับองค์กรในมหาวิทยาลัยที่จะทำงานวิจัยด้วยว่า สามารถสะสมองค์ความรู้ มีความสามารถและทำงานวิจัยได้อย่างจริงจัง โดยเชื่อมโยงกับการผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษาได้ (วิจารณ์ พานิช, 2540, น. 14) ซึ่งการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคิดว่าเป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญสูงสุดกับการเตรียมนิสิตนักศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยปัญญาโดยใช้กระบวนการวิจัย หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทุกหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นระดับมหาบัณฑิตหรือระดับดุษฎีบัณฑิต จึงมีข้อกำหนดให้นิสิตนักศึกษาต้องทำวิจัยที่แสดงถึงความคิดริเริ่มโดยอาจทำในรูปวิทยานิพนธ์ หรือโครงการวิจัยขนาดเล็ก ด้วยเหตุนี้ ความสำเร็จของ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานอกจากวัดจากตัวมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตแล้ว ยังต้องวัดจากคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาการของวิทยานิพนธ์ หรือรายงาน/โครงการวิจัยที่นิสิตนักศึกษาได้จัดทำตามข้อกำหนด (สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย, 2550, น. 3) ทำให้เห็นว่า การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งสอดคล้องกับที่นางลักษณ์ ไม่น่ายาก (2543, น. 4-5) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่จะกำหนดให้ผู้เรียนทำวิทยานิพนธ์โดยถือว่าเป็นผลงานสำคัญที่แสดงถึงความรู้ของผู้เรียนในสาขาที่ตนศึกษา และแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำวิจัย ซึ่งเป็นการบุกเบิกวิทยาการใหม่ อันเป็นทักษะสำคัญสำหรับนักวิชาการ วิทยานิพนธ์เป็นเครื่องมือฝึกปฏิบัติในด้านกลวิธีของการทำวิจัยเชิงวิชาการ การเขียนรายงาน ข้อค้นพบ และการเผยแพร่ความรู้เฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การทำวิทยานิพนธ์เป็นกระบวนการทางวิชาการที่ต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน ผู้ทำวิทยานิพนธ์ต้องมีความรู้ในเรื่องที่ทำ มีความสามารถในการอ่าน การวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์สามารถทำงานด้วยตนเองได้อย่างอิสระ และไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2546, น. 2-5) ได้มีความเห็นเช่นเดียวกันว่าหลักสูตรบัณฑิตศึกษาเป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับการทำวิจัย โดยเฉพาะปัจจุบันเมื่อก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์และสังคมฐานความรู้ ดังจะเห็นได้จากภารกิจและหน้าที่ใหม่ของ การอุดมศึกษา ตามข้อตกลงในปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย คือ

1. การส่งเสริมให้ดำเนินการวิจัยอย่างเต็มที่และจริงจัง แม้เป็นภารกิจอยู่แล้ว แต่การอุดมศึกษาจะต้องส่งเสริมงานวิจัยและใช้ความรู้จากงานวิจัยนั้นช่วยพัฒนาสังคมทั้งในด้านวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจ ทั้งจะต้องส่งเสริมการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีควบคู่ไปกับการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และการสร้างสรรค์ทางศิลปะ การเปลี่ยนแปลงนี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจุดเน้นของวิชาการครั้งสำคัญ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบงานใจและรางวัลในระบบของการบริหารบุคคลด้วยเช่นกัน

2. การส่งเสริมเสรีภาพทางวิชาการควบคู่กับจริยธรรมและความรับผิดชอบ
3. การเน้นตัวผู้เรียน การคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์
4. ให้ความสนใจกับบุคคลและเทคโนโลยี

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2543, น. 8-9) ได้อธิบายแนวคิดพื้นฐานของบัณฑิตศึกษาคือครอบคลุมหลักการของการสืบเสาะแสวงหาความรู้ ความเป็นนักวิชาการ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นเลิศและการพัฒนาควบคู่กันไปเสมอซึ่งประกอบด้วยแนวคิดหลัก คือ

1. การสืบเสาะ (Inquiry) ลักษณะของการสืบเสาะ คือ การสงสัยเมื่อสงสัยแล้วก็ต้องสืบค้น สืบค้นแล้วก็ต้องเสาะหาสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การสงสัย การสืบค้น และเสาะแสวงหาสิ่งใหม่อยู่เสมอเป็นแนวคิดที่สำคัญของบัณฑิตศึกษา บัณฑิตศึกษาจะต้องสร้างคนให้สงสัย ได้ถาม สืบเสาะความรู้อยู่เสมอ โปรแกรมของบัณฑิตศึกษาจึงเป็นไปเพื่อการรับความรู้แล้วนำไปสร้างความรู้ใหม่ต่อไป ศึกษาของเก่าเพื่อสร้างของใหม่ พัฒนาของเดิมเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ที่มีความหมายยิ่งขึ้นต่อไป วิญญาณของบัณฑิตศึกษาจึงเป็นวิญญาณของการคิดค้นแสวงหาอยู่ตลอดเวลา การวิจัยจึงเป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษา

2. ความเป็นนักวิชาการ (Scholarship) บัณฑิตศึกษาเป็นการพัฒนานักวิชาการ สร้างความเป็น Scholar ให้กับผู้เรียน ความเป็นนักวิชาการนั้นอาจพัฒนาได้หลายลักษณะ แต่ที่เป็นหลักอยู่ก็คือ เป็นผู้ใฝ่ใจในวิชาการ แสวงหาและพัฒนาความรู้อยู่ตลอดเวลา ไหวตัวต่อความรู้ใหม่ ต้องใคร่ครวญความรู้นั้น สามารถแสดงความรู้ให้ปรากฏ ประยุกต์ใช้ความรู้เป็นและมีคุณธรรมของนักวิชาการ คุณลักษณะทางวิชาการเหล่านี้เป็นความจำเป็นพื้นฐานที่จะต้องสร้างขึ้นในระดับอุดมศึกษาและถือเป็นเงื่อนไขสำคัญของการบัณฑิตศึกษา การเริ่มต้นบัณฑิตศึกษาที่ดีคือการเริ่มพัฒนาลักษณะนักวิชาการก่อนเป็นจุดแรก

3. ความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Specialization) ในระดับบัณฑิตศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับประกาศนียบัตร ปริญญาโทหรือปริญญาเอกก็ตาม จะมีลักษณะเด่นคือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะเสมอ การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของไทยจะเห็นได้ชัดเจนว่าต้องการให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะขึ้นในแต่ละสาขาต่าง ๆ ในแต่ละอาชีพเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อต้องการให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในสาขาวิชา หรือในขอบเขตเฉพาะ ดังนั้นการพัฒนาระดับบัณฑิตศึกษาจึงต้องเน้นในทางลึกเพื่อพัฒนาในลักษณะที่เป็นไปเพื่อความเฉพาะด้าน เฉพาะสาขา เฉพาะเรื่องมากขึ้น แต่ถ้ายังมีลักษณะที่เป็นเบื้องต้น มีขอบเขตกว้างขวางอยู่แล้วก็ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นบัณฑิตศึกษาที่แท้จริง

4. ความเป็นเลิศ (Excellence) บัณฑิตศึกษาต้องมีจุดเน้นที่ความเป็นเลิศ ทุกกิจกรรมของบัณฑิตศึกษาต้องมีเป้าหมายที่มีความเป็นเลิศเป็นหลัก ความเป็นเลิศในที่นี้ หมายถึงความละเอียด ความประณีต พิถีพิถัน ลึกซึ้ง มุ่งไปสู่สิ่งที่ดีที่สุด การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงไม่ใช่การอยู่กับที่ ไม่ใช่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่ใช่การแก้ปัญหาเพียงเล็กน้อยแต่หมายถึง การทำอะไรอย่างดีที่สุด อย่างมีคุณภาพที่สุด อย่างเหมาะสมที่สุดด้วยเหตุผลและข้อมูล คุณภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญเสมอในระดับบัณฑิตศึกษา

5. การพัฒนา (Development) การพัฒนาหรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษาอีกข้อหนึ่ง ตลอดเวลาที่ผ่านมาของการบัณฑิตศึกษานั้นจะมีจุดเน้นที่การพัฒนาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาบุคคล การพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาสังคม การเติบโตของบัณฑิตศึกษาในระยะแรกของสหรัฐ เน้นที่การพัฒนาและสร้างความรู้ใหม่ ในขณะที่การเจริญเติบโตในระยะต่อมาของสหรัฐนั้นเป็นไปเพื่อการเติบโตของบุคลากรและวิชาชีพต่าง ๆ บนพื้นฐานของงานวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมในที่สุด

โดยภาพรวมแล้วเราจะเห็นได้ชัดเจนว่าแนวคิดของบัณฑิตศึกษานั้น เป็นเรื่องของ การคิดค้น แสวงหาอย่างประณีต เพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ นำไปใช้ พัฒนาและคิดค้นแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

อดุลย์ วิริยะเวชกุล (2541ก, น. 6-8) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ที่มีคุณวุฒิวิชาชีพบัณฑิตที่จะต้องมีความสามารถเชิงการวิจัย หรืออีกนัยหนึ่งเป็น “นักวิจัยมืออาชีพ” (Professional Researcher) อันบ่งบอกถึงความรู้ความชำนาญในด้านการวิจัย ซึ่งในระดับปริญญาตรีจะไม่มีคุณสมบัติข้อนี้

ประเด็นที่สำคัญ ณ จุดนี้ คือ นักวิจัยมืออาชีพควรมีคุณสมบัติเช่นใด ทั้งนี้เพื่อจะสร้างความเชื่อมโยงในเรื่องของ “คุณภาพ” ที่เหมาะสมกับการศึกษาในระดับนี้ และจะเป็นเครื่องกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนและดัชนีชี้วัดว่าคุณภาพของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะในระดับดุษฎีบัณฑิต ได้มีผู้เสนอว่า นักวิจัยมืออาชีพนั้น นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะในเรื่องอื่น ๆ ที่สำคัญและจำเป็นแล้ว จะต้องมีความรับผิดชอบต่อไปนี้จะเรียกได้ว่าเป็นนักวิจัยมืออาชีพ

1. เป็นเอตทัคคะในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและมี “ความทันสมัย” ในงานวิจัยต่าง ๆ ในเรื่องที่ตนมีความสนใจเฉพาะ
2. เป็นเอตทัคคะในเทคนิคที่เหมาะสมในขอบข่ายของงานวิจัยที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง
3. สามารถเสนอผลงานและความสำเร็จของผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีความรู้เป็นอย่างดีในเรื่องระเบียบวิธีวิจัย
5. มีความรู้รอบกว้างขวางในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เกี่ยวกับสาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือ สาขาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ

6. มีความสามารถในการสื่อถึงกลุ่มบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจวิชาการในสาขาวิชาเดียวกัน

จากคุณลักษณะของ “นักวิจัยมืออาชีพ” ที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีความหมายว่าบุคคลผู้เป็นนักวิจัยมืออาชีพนั่นจะต้องมี “ทักษะการวิจัย” (Research Skill) เช่นเดียวกัน ได้มีผู้เสนอว่าการจะมีทักษะการวิจัยนั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถดังต่อไปนี้

1. ให้คำนิยามคำถามวิจัย (Research Question) ปัญหา (Problems) และการแก้ปัญหา (Problem Solving)
2. การเก็บข้อมูล (Information Gathering)
3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)
4. การแปลผลและการสรุป (Interpretation)
5. ทักษะในการพูดและการเขียน (Presenting and Writing Skill)
6. การจัดการเรื่องเวลา (Time Management)
7. การมีวินัยในตนเอง (Self Discipline)
8. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) และการตอบสนองอย่างมีเหตุผลต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (Reasoned response to changes in circumstances)
9. การทำงานเป็นทีม (Teamwork)

สภาพแวดล้อมทางการวิจัยที่ดีมีส่วนช่วยเกื้อหนุนให้คณาจารย์และนักวิจัยมีความกระตือรือร้นในการทำวิจัย มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานวิจัยมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน และสร้างความตื่นตัวให้กับนักศึกษาในการทำวิจัย การส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่นักวิจัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก เซฟเฟอร์ (Shaffer, 1979, p. 10 อ้างถึงใน พิศิษฐ์ หิรัญกิจ, 2544, น. 36) ได้กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศการวิจัยที่ดีจะต้องมีปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ มาประกอบกัน ปัจจัยดังกล่าว คือ

1. มีข้อมูลพื้นฐานเพียงพอและเชื่อถือได้
2. มีเอกสาร ตำรา เพียงพอในการค้นคว้าทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. มีนักวิจัยและบุคลากรที่ช่วยนักวิจัยซึ่งได้รับการฝึกฝนมาแล้ว
4. มีอุปกรณ์ เครื่องมือที่อำนวยความสะดวกในการวิจัย
5. มีทุนหรืองบประมาณสำหรับการวิจัย

โดยสอดคล้องกับ ประชญา เวสารัชช์ (2546, น. 21-29) ที่ได้สรุปองค์ประกอบของการวิจัยในมหาวิทยาลัยไว้ ดังนี้

1. โครงสร้างองค์กร มหาวิทยาลัยหลายแห่งจัดให้มีหน่วยงานเฉพาะรับผิดชอบดูแลงานวิจัยโดยเฉพาะ หน่วยงานนี้อาจจะได้รับการจัดตั้งให้เป็นสถาบัน สำนักหรือศูนย์วิจัย โดยอาจมีทั้งระดับมหาวิทยาลัย หรือระดับคณะ

2. นโยบายและการสนับสนุน ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้งานวิจัยในมหาวิทยาลัยเป็นไปด้วยดี ซึ่งเป็นการยืนยันพันธกิจหลัก 4 ประการของมหาวิทยาลัย

3. แหล่งทุน เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการวิจัย เพราะการวิจัยแต่ละเรื่องต้องมีค่าใช้จ่าย ยิ่งเป็นการวิจัยที่มีขั้นตอนซับซ้อน ใช้เวลานาน ใช้วัสดุอุปกรณ์ทดลองแพง ก็ยิ่งมีค่าใช้จ่ายสูงตามไปด้วย

4. เครื่องมือสนับสนุน เครื่องมือสนับสนุนการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ ห้องสมุด และแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ ศูนย์เครื่องกลหรือเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการหรือห้องทดลอง เป็นต้น

5. คณาจารย์และนักวิจัย เป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้สำหรับงานวิจัย องค์ประกอบส่วนนี้ขึ้นกับความสนใจ ความรู้ความสามารถ และการอุทิศตัวเพื่องานวิจัย

6. แรงจูงใจ การผลิตผลงานวิจัยที่ดีต้องขึ้นกับแรงจูงใจ กล่าวคือ นักวิจัยต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน มีความสุขในการทำวิจัย ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจส่วนตัว นอกจากนี้มหาวิทยาลัยต้องมีส่วนเสริมแรงอื่น ๆ เช่น ให้รางวัลตอบแทน ทั้งที่เป็นตัวเงิน การยอมรับ การยกย่อง การสนับสนุน การช่วยเหลือปัญหาหรือแก้ปัญหา การอำนวยความสะดวก

7. การเผยแพร่และการใช้ประโยชน์ อาจทำได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเสนอในการประชุมวิชาการ วิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ การได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่เป็นที่ยอมรับ หรือการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์

นอกจากนั้น (ชนิตา รัชพลเมือง, 2549, น. 7) ได้กล่าวสรุปว่าการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ โดยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการทำวิจัยในคณะและมหาวิทยาลัย นโยบายด้านวิชาการและการวิจัยของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับบัณฑิตศึกษา การจัดโครงสร้างและขั้นตอนการบริหารที่เอื้ออำนวยต่อการทำวิจัย และการหลอมรวมนิสิตนักศึกษาเข้ากับวัฒนธรรมวิจัยของสถาบัน

อาจสรุปได้ว่า การทำวิจัยของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาถือเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างหนึ่งซึ่งนักศึกษาทุกคนจะต้องได้รับการฝึกฝนจนชำนาญและเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษาแล้วเรียนเป็นนักวิจัย นักวิชาการต่อไปในอนาคต ในสถาบันจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ด้านการวิจัย การศึกษาค้นคว้า และทักษะการใช้ภาษา สถาบันจะต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านการวิจัยให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า ทั้งด้านแหล่งความรู้ ระบบฐานข้อมูลสำหรับการวิจัย ทฤษฎี และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัย เพื่อให้นักศึกษาจะทำวิจัยได้อย่างมืออาชีพ ผลิตองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาที่ตนศึกษาเพราะผลงานที่นักศึกษาทำจะเป็นตัววัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาอีกปัจจัยหนึ่ง

4. ตัวแปรที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา

1. ระดับการเรียนรู้

ปรีชา หมั่นคง (2547, น. 53) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตในระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน และด้านคุณลักษณะของอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุदारัตน์ จันทร์พุด และศักดิ์พันธ์์ ตันวิมลรัตน์ (2559, น. 2150) ได้ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่านักศึกษาระดับปริญญาโท มีความคาดหวังและความพึงพอใจสูงกว่า นักศึกษาระดับปริญญาเอก (โดยดัชนีลำดับความสำคัญความคาดหวังและความพึงพอใจ เท่ากับ 0.058 และ 0.033 ตามลำดับ) และงานวิจัยของวัชรารดี วัชรวิงศ์ ณ อยุธยา (2551, น. 104) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ เกือบทุกด้าน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้น ด้านหลักสูตรและด้านการจัดบริการทางวิชาการที่ไม่พบความแตกต่าง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า นักศึกษาที่ระดับการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. ชั้นปี

ชั้นปีที่กำลังศึกษาของผู้เรียนมีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการดังการศึกษา งานวิจัยของ คณะกรรมการดำเนินงานการวิจัย สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย (2556, น. 56) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโท ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย พบว่า ความคิดเห็นของ นักศึกษาปริญญาโท ที่มีระดับชั้นต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมด้านอาจารย์ผู้สอนและ ด้านสื่อโสตทัศนูปกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็น มากกว่าชั้นปีที่ 2 ส่วนรายด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ทางด้านสถานที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยเกวลิน จรรย์รัตนกุล และอรทัย วารีสอาด (2557, น. 91) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การใช้สารสนเทศของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่อยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีการใช้ทรัพยากร สารสนเทศแตกต่างกัน โดยนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นปีที่ 2 ใช้สื่อตีพิมพ์ และสื่อไม่ตีพิมพ์/สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 เมื่อพิจารณาตามประเภททรัพยากรสารสนเทศ พบ ข้อแตกต่าง ที่เด่น ๆ คือ นิสิตระดับบัณฑิต ศึกษาชั้นปีที่ 2 ใช้สื่อตีพิมพ์ มากกว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษาชั้นปีที่ 4 ใน 7 หัวข้อ ได้แก่ หนังสือ ตำราภาษาไทย หนังสือตำราภาษาอังกฤษ คู่มือครู พจนานุกรมด้าน ศึกษาศาสตร์ ภาษาไทย พจนานุกรมด้านศึกษาศาสตร์ภาษา อังกฤษ สารานุกรมภาษาไทย และ สารานุกรมภาษาอังกฤษ ตามลำดับ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาชั้นปีที่ 2 ยังใช้สื่อไม่ตีพิมพ์/สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ มากกว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษาชั้นปีที่ 5 ใน 3 หัวข้อ ได้แก่ ซีดีรวมทางการศึกษา วิดีทัศน์ทางการศึกษา และฐานข้อมูลออนไลน์ทางการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า นักศึกษาที่ชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

3. กลุ่มสาขาวิชา

อัมพวัลย์ วิชาวิชานนท์ (2556, น. 161) ที่ได้ศึกษา เรื่องการประเมินผลทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและรายองค์ประกอบด้านห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา เฝือกทอง (2550, น. 75) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และงานวิจัยของ สมพิศ ให้งาม (2549, น. 160) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง (สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ) พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่ศึกษา ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง (สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ) โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารมหาวิทยาลัย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษาไม่พบความแตกต่าง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า นักศึกษาที่กลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

5. ข้อมูลการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ความเป็นมาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เป็นโรงพยาบาลและโรงเรียนแพทย์แห่งแรกที่ใหญ่และเก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2431 พระราชทานนามว่า “โรงศิริราชพยาบาล” ต่อมาได้โปรดเกล้าให้จัดตั้งโรงเรียนแพทย์แห่งแรกของไทย “โรงเรียนศิริราชแพทยากร” และเริ่มเปิดสอนตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน 2433 นักศึกษาแพทย์รุ่นแรกได้สำเร็จการศึกษาและได้รับประกาศนียบัตรแพทย์ พ.ศ. 2436 และต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2443 โรงเรียนแพทย์นี้ได้รับพระราชทานนามจากรัชกาลที่ 5 ว่า “ราชแพทยาลัย”

จากโรงเรียนแพทย์ ต่อมาได้พัฒนาขึ้นเป็นคณะแพทยศาสตร์ จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี
แห่งแรกในประเทศไทย จากนั้นได้จัดตั้ง “มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์” ใน พ.ศ. 2485 ครั้นถึง
พ.ศ.2512 ได้สถาปนามหาวิทยาลัยมหิดล เปลี่ยนนามจากคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาลเป็น
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระมหิตลาธิ
เบศรจตุรมุข เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระบรมราชาชนก ได้ทรงพัฒนายกระดับมาตรฐานทางวิชาการแพทย์ และคณะ
แพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเข้าสู่มาตรฐานสากล

ปรัชญา

ความสำเร็จที่แท้จริงอยู่ที่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์สุขแก่มวล
มนุษยชาติ

ปณิธาน

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีปณิธานที่จะผลิตบัณฑิต ให้บริการทาง
การแพทย์และสาธารณสุข และค้นคว้าวิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และวิทยาการอย่าง
ต่อเนื่อง โดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนทุกระดับเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุด

วิสัยทัศน์

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็นสถาบันทางการแพทย์ของแผ่นดิน มุ่งสู่ความ
เป็นเลิศระดับสากล

พันธกิจ

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีพันธกิจที่จะจัดการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตและ
บุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ทำการวิจัย สร้างบรรยากาศ
ทางวิชาการ ให้บริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ คุณธรรม ทันสมัย ได้มาตรฐานสากล สอดคล้อง
กับความต้องการของประเทศ และนำมาซึ่งศรัทธาและความนิยมสูงสุดจากประชาชน รวมทั้งชี้นำ
สังคมไทยในด้านสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต

โครงสร้างคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ โรงเรียนแพทย์ และ
โรงพยาบาล ในส่วนของโรงเรียนแพทย์ มีผู้บริหารสูงสุด คือ คณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราช
พยาบาลโดยจะจัดการเรียนการสอนโดยภาควิชาต่าง ๆ ซึ่งภาควิชามีทั้งหมด 25 ภาควิชา ดังนี้
ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ ภาควิชาภูมิเวชศาสตร์ ภาควิชาจุลชีววิทยา ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
ภาควิชาจุลชีววิทยา ภาควิชาชีวเคมี ภาควิชาตจวิทยา ภาควิชานิติเวชศาสตร์ ภาควิชาปรสิต
วิทยา ภาควิชาพยาธิวิทยา ภาควิชาพยาธิวิทยาคลินิก ภาควิชาเภสัชวิทยา ภาควิชารังสีวิทยา

ภาควิชาวิทยาภูมิคุ้มกัน ภาควิชาวิสัญญีวิทยา ภาควิชาเวชศาสตร์การธนาคารเลือด ภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู ภาควิชาศัลยศาสตร์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด ภาควิชาสรีรวิทยา ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ และหน่วยงานที่เทียบเท่าภาควิชา คือ โรงเรียนกายอุปกรณ์สิรินธร สถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สถานเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์ โดยมีหน่วยงานที่ดูแลทางด้านการศึกษา คือ ฝ่ายการศึกษา ประกอบด้วย ระดับก่อนปริญญา และระดับหลังปริญญา และในส่วนของโรงพยาบาล มีผู้บริหารสูงสุด คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช ซึ่งดูแลหน่วยงานต่างๆ ดังนี้ สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาล ฝ่ายการพยาบาล ฝ่ายเภสัชกรรม ฝ่ายโภชนาการ (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2561) (เอกสารจากเว็บไซต์)

แผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2558 – 2562 วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2559, น. 5-6)

เพื่อยกระดับการศึกษาแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพให้แข่งขันได้ในระดับสากลในปี 2561 โดยการยกระดับหลักสูตรสู่มาตรฐานสากล (Leverage Curricula towards International Standards) เพื่อยกระดับการศึกษาด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพให้แข่งขันได้ในระดับสากล โดยกำหนดให้หลักสูตรแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพได้ตามมาตรฐานดังนี้

1) หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ผ่านตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานสากล Basic Medical Education ตามเกณฑ์ของ World Federation for Medical Education (WFME) ในปี 2559

2) หลักสูตรระดับปริญญาตรีและหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาได้แก่ ปริญญาโทและปริญญาเอก ผ่านเกณฑ์การประเมินของ ASEAN University Network (AUN-QA) ในปี 2561 สำหรับหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทและปริญญาเอกผ่านการประเมินและได้รับการรับรองมาตรฐานในปี 2562

3) หลักสูตรแพทย์ประจำบ้านมีมาตรฐานการเรียนการสอนตามเกณฑ์ Post Graduate Medical Education ของ World Federation for Medical Education (WFME) ในปี 2561 พัฒนาระบบการประเมินจัดระบบการพัฒนาทักษะของนักศึกษา สร้างหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอก) Dual Degree หรือ Joint Degree ร่วมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศ ส่งเสริมการวิจัยด้านแพทยศาสตร์ศึกษา ส่งเสริมการจัดตั้ง

หลักสูตรนานาชาติ ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายโรงพยาบาลทั้งในและต่างประเทศ แลกเปลี่ยนนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา พัฒนาความเป็นสากล ภายใต้บริบทความเป็นไทย และการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนและสังคมโลก

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เป็นโรงพยาบาลและคณะแพทย์แห่งแรกของประเทศไทย มีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษามาตั้งแต่ พ.ศ. 2505 พร้อม ๆ กับบัณฑิตศึกษาในยุคเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งในครั้งนั้นใช้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์” โดยสามารถประสานการจัดการศึกษาเข้ากับการวิจัยและการบริการทางการแพทย์รวมทั้งความทันสมัยทางเทคโนโลยีได้อย่างกลมกลืน โดยปณิธานของคณะฯ ประการหนึ่ง คือ การค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาวิทยาการอย่างต่อเนื่อง โดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนทุกระดับเป็นจุดหมายสูงสุด ดังนั้น งานวิจัยของหลักสูตรบัณฑิตศึกษาจึงครอบคลุมตั้งแต่วิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานจนถึงงานวิจัยทางคลินิก และส่วนใหญ่มักมีความร่วมมือระหว่างภาควิชาทางปริคลินิกกับคลินิก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันในการที่จะนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวินิจฉัยและรักษาโรค โดยคณะฯ ได้เล็งเห็นความสำคัญของบัณฑิตศึกษาเป็นอย่างมาก มีการมอบทุนเพื่อสนับสนุนนักศึกษาและงานวิจัยบัณฑิตศึกษาผ่านกองทุนชื่อ “ทุนบัณฑิตศึกษา” (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2558) (เอกสารจากเว็บไซต์)

สภาพแวดล้อมทางวิชาที่จัดให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อผลิตบุคลากร นักวิจัยและนักวิชาการที่มีความรู้ ประสพการณ์ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางระดับสูงออกไปพัฒนาประเทศ และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการเรียนรู้นักศึกษาให้ถึงขีดสุด ดังนั้น การจัดบริการด้านในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาจึงมีความสำคัญในอันที่จะช่วยส่งเสริมศักยภาพของนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของตนและสังคม โดยคณะฯ มีการจัดบริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้นักศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านการเรียนการสอน

บัณฑิตวิทยาลัยจัดโครงการพัฒนาทักษะทางอาชีพและทักษะส่วนบุคคล (Professional and personal skills development program) ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า การที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนตัวนั้น นักศึกษาจำเป็นต้องมีมากกว่าความรู้ที่ได้รับจากการเรียนในห้องเรียน การพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และการใช้ชีวิตในสังคมที่เรียกกันว่า Soft skills มีความสำคัญไม่แพ้กัน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายบัณฑิตวิทยาลัย จึงกำหนดให้มีการพัฒนาทักษะ Soft skills ให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของบัณฑิตวิทยาลัย ที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่ตอบสนองต่อพลวัตโลก โดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะ Soft skills ของนักศึกษา ภายใต้ชื่อโครงการพัฒนาทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม (Professional and personal skills development) โดยกำหนดทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม ที่เป็นพื้นฐานที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ควรจะมีได้แก่ 1. ทักษะทางด้านวัฒนธรรมและการสื่อสาร (Culture and communication skills) 2. ทักษะด้านการเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ (Leaderships and management skills) 3. ทักษะด้านการงานวิจัย (Research skills) 4. ทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology skills) (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562) (เอกสารจากเว็บไซต์)

2) ด้านการบริการนักศึกษา

2.1 หอสมุดศิริราช

หอสมุดศิริราชเป็นหอสมุดทางการแพทย์ที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย และเป็นแห่งแรกของประเทศไทยที่มีทรัพยากรสารสนเทศ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์และแพทยศาสตร์ ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ อีกทั้งให้บริการแก่ผู้ใช้ ทั้งในและนอกคณะ ทั้งที่เป็นบุคคลและสถาบัน หอสมุดศิริราชได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเวชศาสตร์คลินิกและเขตร้อน วิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์ และองค์ประกอบหลักทันตกรรมสาธารณสุข และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน รวมทั้งชีววิทยาระดับโมเลกุล จุลชีววิทยา ไวรัสวิทยา เภสัชวิทยา พันธุกรรม ชีววิทยาของเซลล์ชีววิทยา และชีวเคมี ซึ่งมีประมาณ 113,275 เล่ม (อังกฤษ 73,236 เล่ม ไทย 40,039 เล่ม) นักศึกษาสามารถเข้ายืมหนังสือได้โดยใช้บัตรหอสมุดมหิดล ซึ่งมีระยะเวลาในการยืมคือ 2 สัปดาห์ บริการของหอสมุดศิริราชมีขอบเขตที่กว้างขวางจึงสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี เช่น ด้านบริการด้านสารสนเทศ และหอสมุดมีระบบ digital library ซึ่งมีทั้ง e-journal และ e-text book โดยผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้โดยการค้นหาผ่านระบบ intranet และ VPN ของมหาวิทยาลัย อีกทั้งหอสมุดยังมีบริการถ่ายเอกสาร ปริ้นท์หรือสแกนงาน รวมถึงพื้นที่สำหรับอ่านหนังสือและห้องประชุมต่าง ๆ

การใช้งานหอสมุดศิริราช สำหรับการเข้าใช้งานครั้งแรก นักศึกษาต้องแสดงบัตรนักศึกษาให้กับเจ้าหน้าที่ที่เคาเตอร์ชั้น 1 และสำหรับการยืมหนังสือ นักศึกษาสามารถยืมหนังสือได้ 10 เล่ม/ครั้ง ซึ่งต้องคืนหนังสือภายใน 15 วัน ถ้านักศึกษาคืนหนังสือล่าช้าเกิน 15 วัน จะต้องเสียค่าปรับ 5 บาท/วัน (งานการศึกษาในระดับหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2562) (เอกสารจากเว็บไซต์)

2.2 สวัสดิการนักศึกษา

2.2.1 การรักษาพยาบาลด้านสุขภาพและทันตกรรม นักศึกษาสามารถรับบริการได้ที่หน่วยบริการสุขภาพ ห้อง 499 ชั้น 4 อาคารผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช ในเวลา 08.00 – 11.00 น. ในวันราชการ และหลัง 11.00 น. เป็นต้นไป ติดต่อหน่วยแพทย์เวร ตึกผู้ป่วยนอก ชั้น 1 โดยมีวงเงินในการรักษาพยาบาล ปีการศึกษาละ 30,000 บาท (สำหรับนักศึกษาที่สิทธิข้าราชการหรือประกันสังคมให้ใช้บริการ ด้านสุขภาพตามสถานพยาบาลที่นักศึกษามีสิทธิ) นักศึกษาสามารถรับบริการรักษาด้านทันตกรรม เช่น การอุดฟัน ถอนฟัน ยกเว้น การบริการเพื่อความสวยงามไม่สามารถเบิกค่าใช้จ่ายได้ เช่น การรักษาเพื่อตัดฟัน การใส่ฟัน เป็นต้น โดยนักศึกษสามารถเข้ารับบริการได้ที่ หน่วยทันตกรรมที่ตนมีสิทธิใช้บริการเท่านั้น ถ้าไปรักษานอกหน่วย จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง โดยนักศึกษาต้องไปรับบัตรตรวจสุขภาพช่องปาก (กน 002) ณ หน่วยบริการสุขภาพนักศึกษาแผนกทันตกรรม ชั้น 6 อาคารผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช

เงินสงเคราะห์นักศึกษา ในกรณีเสียชีวิต มหาวิทยาลัยมหิดลจะจ่ายเงินสงเคราะห์ให้กับทายาท จำนวน 100,000 บาท

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีบริการด้านสุขภาพใจให้กับนักศึกษบัณฑิตศึกษาโดยในเวลาทำการติดต่อที่ตึกผู้ป่วยนอก ชั้น 7 และนอกเวลาทำการ ติดต่อหน่วยแพทย์เวร ตึกผู้ป่วยนอก ชั้น 1 (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562) (เอกสารจากเว็บไซต์)

2.2.2 ทุนการศึกษา ทุนวิจัยและรางวัลสำหรับนักศึกษา

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีการจัดสรรทุนให้กับนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ของคณะฯ โดยคาดหวังว่าจะเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาบัณฑิตศึกษา ของคณะฯ เพื่อความเป็นเลิศทางการศึกษา วิจัย และวิชาการในฐานะสถาบันการแพทย์ของแผ่นดินมุ่งสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ตามวิสัยทัศน์คณะฯ ตั้งไว้ โดยทุนบัณฑิตศึกษา แบ่งเป็นสองประเภทดังนี้

1) “ทุนบัณฑิตศึกษาประเภทที่ 1 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล”
จำนวนปีละ 45 ทุน โดยทุนประเภทที่ 1 จะจัดสรรให้นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของคณะฯ
ปีที่ 1 ที่สมัครขอรับทุนและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยสนับสนุนเงินทุนเป็น
ค่าลงทะเบียนตามที่จ่ายจริง และเงินค่าใช้จ่ายทั่วไปสำหรับนักศึกษา 6,000 บาท ต่อเดือนสำหรับ
ระดับปริญญาโท และ 7,000 บาท ต่อเดือนสำหรับระดับปริญญาตรี รวมไม่
เกิน 12 เดือน

2) “ทุนบัณฑิตศึกษาประเภทที่ 2 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล”
จำนวนปีละ 50 ทุน โดยจัดสรรให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป แต่ไม่เกินชั้นปีที่ 3 สำหรับนักศึกษา
ปริญญาโท และไม่เกินชั้นปีที่ 4 สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในหลักสูตร
บัณฑิตศึกษาของคณะฯ ที่สมัครขอรับทุนและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยสนับสนุน
เงินทุนเป็นค่าลงทะเบียนตามที่จ่ายจริง และเงินค่าใช้จ่ายทั่วไปสำหรับนักศึกษา 6,000 บาท ต่อ
เดือน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท และ 7,000 บาท ต่อ
เดือน ไม่เกิน 24 เดือน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับปริญญา
โท-ปริญญาตรี (ที่ได้รับการอนุมัติให้เปลี่ยนระดับเป็นปริญญาตรีจากบัณฑิต
วิทยาลัย ในช่วงระยะเวลาที่รับทุน) (หน่วยบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล,
2562) (เอกสารจากเว็บไซต์)

บัณฑิตวิทยาลัยได้สนับสนุนทุนการศึกษา ทุนวิจัยและรางวัลสำหรับ
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปี โดย มีทุน ฯ และรางวัลดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562) (เอกสารจากเว็บไซต์)

1. ทุนเฉลิมพระเกียรติ 60 ปี ครองราชสมบัติ
2. ทุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (เฉพาะนักศึกษาต่างชาติ)
3. เงินยืม (สำหรับจ่ายค่าลงทะเบียน)
4. ทุนอุดหนุนนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกในการเสนอผลงานทาง
วิชาการภายในประเทศ
5. ทุนอุดหนุนนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกในการเสนอผลงานทาง
วิชาการ ณ ต่างประเทศ
6. ทุนผู้ช่วยวิจัย (Research Assistantship)
7. ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์บางส่วนสำหรับนักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา

8. รางวัลวิทยานิพนธ์ดีเด่น

9. การให้รางวัลเกียรติยศแก่ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีผลการศึกษาดียเยี่ยม

2.2.3 ด้านกีฬาและกิจกรรมนันทนาการ

ภายในพื้นที่ของคณะฯ มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาและกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งอยู่ใกล้กับหอสมุดศิริราช ประกอบด้วยสนามเทนนิส สนามบาสเกตบอล นอกจากนั้นยังมีสระว่ายน้ำขนาดกว้าง 25 เมตร และยังมีฟิตเนสศิริราชที่ให้บริการต่าง ๆ เช่น ห้องฟิตเนส อุปกรณ์ออกกำลังกายต่าง ๆ ห้องกิจกรรม เช่น แอโรบิก โยคะ ห้องทดสอบสมรรถภาพร่างกาย (งานการศึกษา ระดับหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2562, เอกสารจากเว็บไซต์)

3) ด้านการวิจัย

ในด้านการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีฝ่ายวิจัยเป็นผู้ดูแลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยมีศูนย์วิจัยการทางการแพทย์ศิริราชที่เป็นศูนย์วิจัยและวิชาการทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่มีพื้นที่ และเครื่องมือวิจัยที่มีเทคโนโลยีสูงและทันสมัยสำหรับการวิจัย ที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกแก่นักวิจัยในด้านการบริหารจัดการทั่วไป และการดำเนินงานด้านการเงิน ซึ่งมีการให้บริการทางวิจัยทั้งด้านการใช้เครื่องมือ การใช้ห้องปฏิบัติการ ด้านการจัดการทุนสำหรับการวิจัย (ฝ่ายวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2562) (เอกสารจากเว็บไซต์)

ด้านของทุนการทำวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีการสนับสนุนทุนในการทำวิจัยให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นประเภททุนพัฒนาการวิจัยประเภทที่ 1 ซึ่งเป็นทุนสนับสนุนโครงการวิจัยของนักศึกษาแพทย์ นักศึกษาโรงเรียนกายอุปกรณ์สิรินธร นักศึกษาปริญญาตรีทุกหลักสูตรของคณะ นักศึกษาปริญญาโท-เอก แพทย์ประจำบ้าน และแพทย์ประจำบ้านต่อยอด และแพทย์เฟลโลว์ของคณะ ที่มีอาจารย์/นักวิจัยเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยและเป็นผู้กำกับดูแลการวิจัยของนักศึกษาแพทย์ นักศึกษาโรงเรียนกายอุปกรณ์สิรินธร นักศึกษาปริญญาตรีทุกหลักสูตรของคณะ นักศึกษาปริญญาโท-เอก แพทย์ประจำบ้าน และแพทย์ประจำบ้านต่อยอด และแพทย์เฟลโลว์ สำหรับ นักศึกษาปริญญาโทจะได้ทุนละไม่เกิน 50,000 บาท/โครงการ นักศึกษาปริญญาเอก ได้ทุนละไม่เกิน 100,000 บาท/โครงการ

ด้านห้องปฏิบัติการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีการจัดตั้ง Siriraj core research facility (SiCRF) เพื่อสนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัย ที่จะจัดหา และบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือการวิจัยเป็นศูนย์กลางเครื่องมือวิจัย ครุภัณฑ์ในการสนับสนุนการทำ

วิจัยภายในคณะฯ ที่ได้มาตรฐานสากล และมีคุณภาพสูง สำหรับนักวิจัย รวมถึงนักศึกษาบัณฑิตศึกษา โดยมีศูนย์เครื่องมือกลางจำนวน 3 แห่ง ดังนี้

1) อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 (SiMR) ชั้น 5 ที่เปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง

2) อาคารศรีสวรินทิรา ชั้น 10 ให้บริการตั้งแต่เวลา 08.00 – 20.00 น.

3) อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 (SiMR) ชั้น 6 และห้องปฏิบัติการ Microbiology ชั้น 5-6 ให้บริการตั้งแต่เวลา 08.30 – 16.30 น.

หน่วยเครื่องมือพิเศษเพื่อการวิจัย ให้บริการเครื่องมือวิจัยทางการแพทย์ที่มีราคาแพงแก่หน่วยงาน และบุคลากรของคณะฯ และบุคลากรภายนอกคณะฯ หน่วยฯ ยังมีทำหน้าที่กำกับดูแลเครื่องมือเพื่อการวิจัย ให้คำแนะนำ จัดตารางการใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย ให้บริการฝึกอบรมการใช้เครื่องมืองานวิจัย และเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้แก่บุคลากรของคณะฯ และบุคลากรภายนอกคณะฯ ตั้งอยู่ที่อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ชั้น 5 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และยังมีห้องปฏิบัติการวิจัยตามภาควิชาฯ ต่างๆ ภายในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

และยังมีบริการตรวจบทความวิจัย (Manuscript) เพื่อใช้ในการตีพิมพ์ในวารสารต่างๆ หรือ การใช้เพื่อประกอบการขอสมัครขอรับทุนวิจัย (ฝ่ายวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2562) (เอกสารจากเว็บไซต์)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา และนโยบาย แนวทางการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีการการศึกษาทางด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยมีการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก รวมถึงการจัดการเรียนการสอนในส่วนของแพทย์ประจำบ้าน โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตและบุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข คำนึงว่าวิจัย ที่มีคุณภาพ คุณธรรม ทันสมัย ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และวิทยาการอย่างต่อเนื่อง โดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนทุกระดับเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุด ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะฯ มีนโยบายที่จะยกระดับให้หลักสูตรสู่มาตรฐานสากลโดยสร้างหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอก) Dual Degree หรือ Joint Degree ร่วมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำใน

ต่างประเทศ ส่งเสริมการวิจัยด้านแพทยศาสตร์ศึกษา ส่งเสริมการจัดตั้งหลักสูตรนานาชาติ ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายโรงพยาบาลทั้งในและต่างประเทศ แลกเปลี่ยนนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา พัฒนาความเป็นสากลภายใต้บริบทความเป็นไทย และการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนและสังคมโลก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านวิจัย ซึ่งคาดว่าจะประโยชน์ต่อคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ในการพัฒนาและหาแนวทางแก้ไข พัฒนาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของคณะฯ ให้เอื้อต่อการจัดการหลักสูตรที่จะยกระดับไปสู่ระดับสากลและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสามารถบรรลุผลแห่งการเรียนรู้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นบุคลากรทางการแพทย์ นักวิชาการ นักวิจัย ไปพัฒนาสังคมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2561 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 334 คน โดยผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสาขาวิชา

ระดับการศึกษา	สาขาวิชา	ประชากร
ระดับปริญญาโท	1. ชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุลทางการแพทย์	18
	2. วิทยาภูมิคุ้มกัน	37
	3. กายวิภาคศาสตร์	53
	4. จิตวิทยาคลินิก	41
	5. จุลชีววิทยาและจุลชีววิทยาการแพทย์	14
	6. นิติวิทยาศาสตร์	12
	7. สรีรวิทยาการแพทย์	12
	8. วิทยาศาสตร์การบริการโลหิต	5

ตาราง 1 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	สาขาวิชา	ประชากร
ระดับปริญญาโท	9. รังสีวิทยา	10
	10. เกสัชวิทยา	3
	11. เทคโนโลยีหุ่นจำลองแพทยศาสตร์	5
	12. ชีวสารสนเทศทางการแพทย์	15
ระดับปริญญาเอก	1. ชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุลทางการแพทย์	16
	2. วิทยาภูมิคุ้มกัน	43
	3. เกสัชวิทยา	7
	4. จุลชีววิทยาการแพทย์	14
	5. สรีรวิทยาการแพทย์	18
	6. กายวิภาคศาสตร์	11
รวมทั้งหมด		334

ที่มา หน่วยบัณฑิตศึกษา งานการศึกษาระดับหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร คู่มือ ระเบียบหลักเกณฑ์ บทความ วารสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการในสถาบันระดับอุดมศึกษา การจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท เรนซิส (Likert Rensis, 1932, pp. 1-55)
3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 2 มาสร้างแบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อ การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้าน การบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง พิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้เหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหาสาระ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสม ความถูกต้องชัดเจนของข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ โดยวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เลือกค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พร้อมทั้งพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เป็นข้อคำถามได้จำนวน 70 ข้อ

6. นำผลการตรวจสอบแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุง แล้วนำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งแล้วแก้ไขปรับปรุง

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) โดยใช้วิธีการหาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) แล้วพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (บุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์, 2547, น. 165-166) ได้ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 70 ข้อ

8. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984, p. 160) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976

9. นำแบบสอบถามที่ตรวจคุณภาพแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการ เรียน ชั้นปี สาขาวิชา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทาง วิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการ วิจัยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดย ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนไว้ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามเป็นราย ข้อและรายด้านและโดยรวม เป็นดังนี้

คะแนน 4.51 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดสภาพแวดล้อมทาง วิชาการระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 3.51 - 4.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดสภาพแวดล้อมทาง วิชาการระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับมาก

คะแนน 2.51 - 3.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดสภาพแวดล้อมทาง วิชาการระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1.51 - 2.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดสภาพแวดล้อมทาง วิชาการระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1.00 - 1.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการจัดสภาพแวดล้อมทาง วิชาการระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่าง อิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมแบบสอบถามเพื่อเสนอต่อคณะบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า
2. ผู้วิจัยดำเนินการขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
3. คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล แจ้งผลการพิจารณาโครงการวิจัย
4. ผู้วิจัยแก้ไขและเพิ่มเติมข้อมูลตามที่มติของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
5. คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลแจ้งผลอนุมัติโครงการวิจัย
6. ผู้วิจัยได้รับหนังสืออนุมัติให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. ผู้วิจัยติดต่อเจ้าหน้าที่การศึกษาภาควิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
8. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการส่งไปตามภาควิชาต่าง ๆ โดยบรรจุแบบสอบถามใส่ซองส่งให้เจ้าหน้าที่การศึกษาภาควิชาฯ หลังจากนั้นเมื่อตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ขอความอนุเคราะห์ให้นำแบบสอบถามบรรจุใส่ซองส่งกลับคืนกลับมายังผู้วิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป ในส่วนที่ไม่ต้องการตอบเป็นเอกสารผู้วิจัยส่ง URL สำหรับใช้ในการเชื่อมต่อเข้า google form ให้เจ้าหน้าที่การศึกษาภาควิชาฯ ทางอีเมล
9. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแต่ละชุด คัดเฉพาะชุดที่มีการตอบข้อมูลครบถ้วนเท่านั้น นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยนำมาหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 โดยรวมและในแต่ละด้าน ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย วิเคราะห์โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson, 1981, p. 68)

4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการเรียนรู้ กลุ่มสาขาวิชา วิเคราะห์โดยการทดสอบ t-test ส่วนตัวแปร ชั้นปี ใช้การวิเคราะห์การหาค่าโดยการความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) (Ferguson, 1981, p. 198)

5. รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลโดยการแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอผลสรุปในเชิงบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น. 248)

2.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยหาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) แล้วพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984, p. 160)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ระดับการเรียนรู้ และกลุ่มสาขาวิชา โดยใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson, 1981, p. 190)

3.2 การทดสอบแบบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม คือ ชั้นปี ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) (Ferguson, 1981, p. 178) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' s method) (Ferguson, 1981, p. 198)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ผลรวมกำลังสองเฉลี่ย (Mean Square)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
df	แทน	ระดับขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการเรียนรู้ และกลุ่มสาขาวิชา โดยใช้การทดสอบที (t-test) และชั้นปีที่ศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ตอนที่ 4 สรุปและจัดกลุ่มคำตอบของนักศึกษาที่เสนอความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาในรายด้านจากแบบสอบถามปลายเปิด แล้วนำเสนอผลในรูปของการแจกแจงความถี่ของคำตอบเพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผลต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวน 334 คน และได้รับกลับคืน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 86.53 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับการเรียนรู้		
ระดับปริญญาโท	196	67.82
ระดับปริญญาเอก	93	32.18
รวม	289	100.00
2. ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	61	21.11
ชั้นปีที่ 2	69	23.87
สูงกว่าชั้นปีที่ 2	159	55.02
รวม	289	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. สาขาวิชา		
กลุ่มสาขา Clinical Science	84	29.07
นิติวิทยาศาสตร์	12	4.15
จิตวิทยาคลินิก	41	14.19
รังสีวิทยา	10	3.46
วิทยาศาสตร์การบริการโลหิต	5	1.73
เทคโนโลยีหุ่นจำลองแพทยศาสตร์	5	1.73
ชีวสารสนเทศทางการแพทย์	11	3.81
กลุ่มสาขา Bio-Medical Science	205	70.93
ชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุลทางการแพทย์	33	11.42
วิทยาภูมิคุ้มกัน	62	21.45
กายวิภาคศาสตร์	51	17.65
เภสัชวิทยา	8	2.77
จุลชีววิทยาและจุลชีววิทยาการแพทย์	22	7.61
สรีรวิทยาทางการแพทย์	29	10.03
รวม	289	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาในระดับปริญญาโท (ร้อยละ 67.82) โดยส่วนใหญ่ศึกษาสูงกว่าชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 55.02) และส่วนใหญ่ศึกษาในกลุ่มสาขา Bio-Medical Science (ร้อยละ 70.93)

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังแสดงในตาราง 3 - 11

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลโดยรวมและเป็นรายด้าน

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทาง วิชาการ	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านหลักสูตร	4.12	0.51	เห็นด้วยมาก
2. ด้านการเรียนการสอน	4.07	0.54	เห็นด้วยมาก
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	4.43	0.54	เห็นด้วยมาก
4. ด้านการบริการนักศึกษา	3.77	0.61	เห็นด้วยมาก
5. ด้านการวิจัย	3.59	0.67	เห็นด้วยมาก
รวม	4.00	0.45	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ โดยรวมและรายด้านทุกด้านเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านหลักสูตร เป็นรายชื่อ

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านหลักสูตร	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักสูตรที่เปิดสอนสามารถพัฒนาบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ	4.14	0.67	เห็นด้วยมาก
2. หลักสูตรมีเนื้อหารายวิชาที่ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.10	0.68	เห็นด้วยมาก
3. การจัดเนื้อหาวิชามีความเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายระดับบัณฑิตของสาขาวิชาที่ศึกษา	4.13	0.71	เห็นด้วยมาก
4. ระดับความยาก/ง่ายของเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา	4.14	0.65	เห็นด้วยมาก
5. การเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาทางด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน	4.03	0.79	เห็นด้วยมาก
6. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.84	0.78	เห็นด้วยมาก
7. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้	4.20	0.70	เห็นด้วยมาก
8. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง	4.36	0.74	เห็นด้วยมาก
9. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำ รู้จักการทำงานเป็นทีม	3.91	0.86	เห็นด้วยมาก
10. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสังคม	4.12	0.77	เห็นด้วยมาก
11. เนื้อหารายวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคตได้	4.25	0.84	เห็นด้วยมาก
12. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตร	4.18	0.82	เห็นด้วยมาก
รวม	4.12	0.51	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตรโดยรวม และเป็นรายชื่อทุกข้อเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการเรียนการสอน	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
13. ผู้สอนมีการชี้แจงจุดมุ่งหมายของรายวิชา วิธีการเรียน และการวัดประเมินผลให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน	4.15	0.71	เห็นด้วยมาก
14. ผู้สอนมุ่งมั่นชี้แนะ อบรม สั่งสอน และถ่ายทอดความรู้	4.21	0.71	เห็นด้วยมาก
15. ผู้สอนมีการสอดแทรกความรู้ใหม่ๆ และความทันสมัยในรายวิชาที่สอน	4.17	0.77	เห็นด้วยมาก
16. ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์	4.30	0.67	เห็นด้วยมาก
17. ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการใช้กระบวนการวิจัยหรือกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งบูรณาการศาสตร์สาขาต่างๆ ในการแก้ปัญหา	4.10	0.67	เห็นด้วยมาก
18. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาร่วมทำงานกันเป็นกลุ่ม เช่น การทำรายงาน/ทำการค้นคว้าเป็นกลุ่มนำเสนอรายงานและผลงานการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม เป็นต้น	4.01	0.78	เห็นด้วยมาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ทักษะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการเรียนการสอน	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
19. ผู้สอนจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติงานเช่น มีการจัดกลุ่มย่อย ยกตัวอย่างกรณีศึกษา โดยมีอาจารย์ ให้คำแนะนำ เป็นต้น	4.02	0.81	เห็นด้วยมาก
20. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติม	4.25	0.73	เห็นด้วยมาก
21. การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามี กระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและมีเหตุผล	4.22	0.83	เห็นด้วยมาก
22. ผู้สอนใช้สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน และเทคโนโลยี ที่ทันสมัย มาประกอบการเรียนการสอน	3.95	0.78	เห็นด้วยมาก
23. สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ประกอบการสอนช่วย ให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น	3.89	0.85	เห็นด้วยมาก
24. ผู้สอนสร้างบรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความกระตือรือร้นและสนใจเรียน	3.80	0.85	เห็นด้วยมาก
25. อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ใน สภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน	3.71	0.85	เห็นด้วยมาก
26. ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและ ซักถามปัญหาในการเรียน	4.29	0.70	เห็นด้วยมาก
27. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนมีความ เหมาะสม	4.02	0.63	เห็นด้วยมาก
28. การวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม	4.12	0.68	เห็นด้วยมาก
29. การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วน ร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน	3.89	0.89	เห็นด้วยมาก
รวม	4.07	0.54	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอนโดยรวมและเป็นรายชื่อทุกข้อเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นรายชื่อ

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.	
30. อาจารย์ที่ปรึกษามีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตรงในศาสตร์ของสาขาวิชาที่สอน	4.54	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด
31. อาจารย์ที่ปรึกษามีความมุ่งมั่น ชี้แนะ อบรม สั่งสอน ชี้นำให้นักศึกษาสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.56	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
32. อาจารย์ที่ปรึกษาชี้แนะและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของนักศึกษา	4.49	0.66	เห็นด้วยมาก
33. อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์ วิพากษ์ ให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลป้อนกลับ ชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ให้นักศึกษาได้	4.52	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด
34. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาในการขอคำปรึกษาทางด้านวิชาการทั้งในและนอกห้องเรียน	4.52	0.62	เห็นด้วยมากที่สุด
35. อาจารย์ที่ปรึกษาจัดเวลาให้เข้าพบได้เมื่อนักศึกษาต้องการคำปรึกษา	4.42	0.68	เห็นด้วยมาก
36. อาจารย์ที่ปรึกษามีความเข้าใจ เห็นใจ ใส่ใจ สอบถามความก้าวหน้าในงานที่มอบหมายให้นักศึกษารับผิดชอบ	4.37	0.71	เห็นด้วยมาก
37. อาจารย์ที่ปรึกษาปลูกฝังให้รักในการทำวิจัย ใฝ่รู้ ติดตามความก้าวหน้าของวิทยาการสมัยใหม่	4.36	0.80	เห็นด้วยมาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ทักษะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
38. อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถให้คำแนะนำ นักศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโครงการวิจัยหรือการทำ วิทยานิพนธ์ได้เป็นอย่างดี	4.51	2.44	เห็นด้วยมาก ที่สุด
39. อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำแหล่งความรู้ให้นักศึกษาได้ ค้นคว้าเพิ่มเติม	4.31	0.80	เห็นด้วยมาก
40. อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการ เผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการ/ตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการ	4.28	0.79	เห็นด้วยมาก
41. อาจารย์ที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาแลกเปลี่ยน ความรู้ทางวิชาการได้อย่างเปิดกว้าง	4.42	0.67	เห็นด้วยมาก
42. อาจารย์ที่ปรึกษาแสดงพฤติกรรมอันดีเป็นแบบอย่าง ที่ดีให้กับนักศึกษานบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณ	4.50	0.57	เห็นด้วยมาก
43. จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาเหมาะสมกับจำนวน นักศึกษา	4.24	0.75	เห็นด้วยมาก
รวม	4.43	0.54	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่ 30 31 33 34 และ 38 ที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการบริการนักศึกษา เป็นรายข้อ

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการบริการนักศึกษา	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
44. คณะฯ จัดปฐมนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน วิชาเลือก ระเบียบการปฏิบัติตนในคณะแพทย์ให้แก่นักศึกษาเข้าใจทุกครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่ ได้อย่างเหมาะสม	3.82	0.72	เห็นด้วยมาก
45. คณะฯ มีการจัดสรรทุนการศึกษาเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา	3.87	0.91	เห็นด้วยมาก
46. คณะฯ มีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการรักษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม	3.82	0.89	เห็นด้วยมาก
47. คณะฯ มีการจัดระบบการดูแลสุขภาพจิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างเหมาะสม	3.76	0.91	เห็นด้วยมาก
48. หอสมุดมีหนังสือ เอกสารทางวิชาการ ทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่อย่างเพียงพอ	3.87	0.80	เห็นด้วยมาก
49. หอสมุดมีฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าที่ทันสมัย	3.94	0.81	เห็นด้วยมาก
50. หอสมุดมีฐานข้อมูลเพียงพอต่อการค้นคว้า	3.88	0.85	เห็นด้วยมาก
51. หอสมุดมีเจ้าหน้าที่ให้บริการนักศึกษาและมีจำนวนเพียงพอกับการให้บริการนักศึกษา	3.92	0.79	เห็นด้วยมาก
52. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ได้นอกเวลาเรียนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	3.80	0.79	เห็นด้วยมาก
53. ระบบอินเทอร์เน็ตของคณะฯ มีความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาหาความรู้	3.34	1.01	เห็นด้วยปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ทักษะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการบริการนักศึกษา	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
54. ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เครื่องมือมีสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งานได้ดี	3.71	0.85	เห็นด้วยมาก
55. ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เครื่องมือมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการใช้งานของนักศึกษา	3.61	0.93	เห็นด้วยมาก
56. เครื่องมือในห้องปฏิบัติการมีความทันสมัยครอบคลุมการทำวิจัยในทุกสาขาวิชา	3.64	0.89	เห็นด้วยมาก
รวม	3.77	0.61	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการนักศึกษา โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่ 53 ที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการวิจัย เป็นรายชื่อ

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการวิจัย	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
57. คณะฯ มีการจัดบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความรู้และวิธีการดำเนินการวิจัยที่เป็นประโยชน์	3.71	0.73	เห็นด้วยมาก
58. คณะฯ จัดสรรจำนวนทุนภายในสนับสนุนการวิจัยเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	3.75	0.86	เห็นด้วยมาก
59. คณะฯ มีการจัดหาแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกที่มีคุณภาพ	3.63	0.83	เห็นด้วยมาก
60. คณะฯ มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนสนับสนุนการวิจัยอย่างทั่วถึง	3.52	0.97	เห็นด้วยมาก
61. กระบวนการเสนอขอรับทุนมีขั้นตอนที่เหมาะสม ไม่ซับซ้อน	3.41	0.96	เห็นด้วยปานกลาง
62. ระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติทุนมีความเหมาะสม รวดเร็ว	3.36	0.93	เห็นด้วยปานกลาง
63. ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนการวิจัยมีความเหมาะสม ไม่ซับซ้อน รวดเร็ว	3.33	1.01	เห็นด้วยปานกลาง
64. คณะฯ จัดอบรม สัมมนาเพื่อเสริมทักษะความรู้เกี่ยวกับการวิจัยสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา	3.68	0.81	เห็นด้วยมาก
65. ขั้นตอนในการดำเนินการขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคนและสัตว์มีขั้นตอนที่เหมาะสม ไม่ซับซ้อน	3.50	0.93	เห็นด้วยปานกลาง
66. ระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน มีความเหมาะสม รวดเร็ว	3.38	0.89	เห็นด้วยปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ทักษะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการวิจัย	จำนวนนักศึกษา (n=289)		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
67. คณะฯ มีฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้านวิจัย เชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก	3.60	0.85	เห็นด้วยมาก
68. คณะฯ จัดอำนวยความสะดวกในการให้บริการด้าน วัสดุอุปกรณ์แก่นักศึกษาเพื่อการวิจัย	3.57	0.91	เห็นด้วยมาก
69. คณะฯ มีการจัดประชุมทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัย	3.92	0.75	เห็นด้วยมาก
70. คณะฯ มีการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อ ตีพิมพ์หรือนำเสนอในระดับชาติ/นานาชาติ	3.97	0.76	เห็นด้วยมาก
รวม	3.59	0.67	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการวิจัยโดยรวม เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่ 61 62 63 65 และ 66 ที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการเรียนรู้

ทัศนะที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทาง วิชาการ	ระดับการเรียนรู้					
	ปริญญาโท (n=196)			ปริญญาเอก (n=93)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. ด้านหลักสูตร	4.11	0.54	เห็นด้วยมาก	4.14	0.46	เห็นด้วยมาก
2. ด้านการเรียนการสอน	4.12	0.55	เห็นด้วยมาก	3.94	0.50	เห็นด้วยมาก
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	4.39	0.57	เห็นด้วยมาก	4.52	0.47	เห็นด้วยมาก ที่สุด
4. ด้านการบริการ นักศึกษา	3.92	0.52	เห็นด้วยมาก	3.44	0.65	เห็นด้วยปาน กลาง
5. ด้านการวิจัย	3.74	0.61	เห็นด้วยมาก	3.29	0.69	เห็นด้วยปาน กลาง
รวม	4.06	0.45	เห็นด้วย มาก	3.87	0.42	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทเห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการทุกด้านเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาเอกเห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการเกือบทุกด้านเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบริการนักศึกษาและด้านการวิจัยเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปี

ทัศนะที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทาง วิชาการ	ชั้นปี								
	ชั้นปีที่ 1 (n=61)			ชั้นปีที่ 2 (n=69)			สูงกว่าชั้นปีที่ 2 (n=159)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
			ความ คิดเห็น			ความ คิดเห็น			ความ คิดเห็น
1. ด้านหลักสูตร	4.14	0.59	เห็นด้วย มาก	4.19	0.43	เห็นด้วย มาก	4.08	0.52	เห็นด้วย มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	4.15	0.61	เห็นด้วย มาก	4.13	0.41	เห็นด้วย มาก	4.00	0.56	เห็นด้วย มาก
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	4.28	0.61	เห็นด้วย มาก	4.48	0.52	เห็นด้วย มาก	4.46	0.52	เห็นด้วย มาก
4. ด้านการบริการนักศึกษา	4.00	0.57	เห็นด้วย มาก	3.99	0.51	เห็นด้วย มาก	3.58	0.60	เห็นด้วย มาก
5. ด้านการวิจัย	3.88	0.67	เห็นด้วย มาก	3.78	0.56	เห็นด้วย มาก	3.40	0.65	เห็นด้วย ปานกลาง
รวม	4.09	0.52	เห็นด้วย มาก	4.12	0.34	เห็นด้วย มาก	3.91	0.44	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และสูงกว่าชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการทุกด้านเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาสูงกว่าชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการเกือบทุกด้านเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการวิจัยที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ทัศนะที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทาง วิชาการ	กลุ่มสาขาวิชา					
	Clinical Science (n=84)			Bio-Medical Science (n=205)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. ด้านหลักสูตร	4.09	0.55	เห็นด้วยมาก	4.13	0.50	เห็นด้วยมาก
2. ด้านการเรียนการสอน	4.14	0.55	เห็นด้วยมาก	4.04	0.54	เห็นด้วยมาก
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	4.26	0.55	เห็นด้วยมาก	4.50	0.53	เห็นด้วยมาก
4. ด้านการบริการนักศึกษา	4.00	0.46	เห็นด้วยมาก	3.67	0.64	เห็นด้วยมาก
5. ด้านการวิจัย	3.76	0.59	เห็นด้วยมาก	3.52	0.69	เห็นด้วยมาก
รวม	4.05	0.45	เห็นด้วย มาก	3.97	0.45	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่ศึกษาในกลุ่มสาขา Clinical Science และกลุ่มสาขา Bio-Medical Science เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มสาขาวิชา เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการทุกด้านเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและในแต่ละด้าน ตามระดับการเรียน และกลุ่มสาขาวิชา โดยใช้การทดสอบที (t-test) และชั้นปีที่ศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 12 - 17

ตาราง 12 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการเรียนรู้

ทักษะที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทาง วิชาการ	ระดับการเรียนรู้				t	p
	ปริญญาโท		ปริญญาเอก			
	(n=196)		(n=93)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	4.11	0.54	4.14	0.46	-0.50	.620
2. ด้านการเรียนการสอน	4.12	0.55	3.94	0.50	2.65	.008
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	4.39	0.57	4.52	0.47	-1.99	.048
4. ด้านการบริการนักศึกษา	3.92	0.52	3.44	0.65	6.17	.001
5. ด้านการวิจัย	3.74	0.61	3.29	0.69	5.55	.001
รวม	4.06	0.45	3.87	0.42	3.40	.001

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีระดับการเรียนรู้แตกต่างกัน เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านบริการนักศึกษา และด้านการวิจัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตรไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 13 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ทักษะที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทาง วิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df.	MS	F	p
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.62	2	0.31	1.19	0.308
	ภายในกลุ่ม	75.40	286	0.26		
	รวม	76.02	288			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.35	2	0.68	2.32	.101
	ภายในกลุ่ม	83.58	286	0.29		
	รวม	84.94	288			
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.71	2	0.85	2.93	.055
	ภายในกลุ่ม	83.41	286	0.29		
	รวม	85.12	288			
4. ด้านการบริการ นักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	12.38	2	6.19	18.68	.001
	ภายในกลุ่ม	94.77	286	0.33		
	รวม	107.15	288			
5. ด้านการวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	12.97	2	6.49	16.10	.001
	ภายในกลุ่ม	115.17	286	0.40		
	รวม	128.14	288			
รวม	ระหว่าง กลุ่ม	2.73 55.02	2 286	1.37 0.19	7.11	.001
	ภายในกลุ่ม รวม	57.76 288	288			

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ศึกษาชั้นปีแตกต่างกัน เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกัน เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการนักศึกษาและด้านการวิจัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง 14 - 16

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการบริการนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่

ชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	สูงกว่าชั้นปีที่ 2
		4.00	3.99	3.58
ชั้นปีที่ 1	4.00			*
ชั้นปีที่ 2	3.99			*
สูงกว่าชั้นปีที่ 2	3.58			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการนักศึกษาแตกต่างกับนักศึกษาที่ศึกษาสูงกว่าชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการวิจัย จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่

ชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	สูงกว่าชั้นปีที่ 2
		3.88	3.78	3.40
ชั้นปีที่ 1	3.88			*
ชั้นปีที่ 2	3.78			*
สูงกว่าชั้นปีที่ 2	3.40			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการวิจัยแตกต่างกับนักศึกษาที่ศึกษาสูงกว่าชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวม จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่

ชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	สูงกว่าชั้นปีที่ 2
		4.09	4.12	3.91
ชั้นปีที่ 1	4.09			*
ชั้นปีที่ 2	4.12			*
สูงกว่าชั้นปีที่ 2	3.91			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยรวมแตกต่างกันกับนักศึกษาที่ศึกษาสูงกว่าชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 17 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ทัศนคติที่มีต่อการจัด สภาพแวดล้อมทาง วิชาการ	กลุ่มสาขาวิชา				t	p
	Clinical Science (n=84)		Bio-Medical Science (n=205)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	4.09	0.55	4.13	0.50	-0.48	.628
2. ด้านการเรียนการสอน	4.14	0.55	4.04	0.54	1.43	.154
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	4.26	0.55	4.50	0.53	-3.54	.001
4. ด้านการบริการ นักศึกษา	4.00	0.46	3.67	0.64	4.82	.001
5. ด้านการวิจัย	3.76	0.59	3.52	0.69	2.80	.006
รวม	4.05	0.45	3.97	0.45	1.35	.179

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลที่กลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกัน เห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร และด้านการเรียนการสอน ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์และจัดกลุ่มคำตอบของนักศึกษาที่เสนอความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาในรายด้าน แล้วนำเสนอผลในรูปของการแจกแจงความถี่ของคำตอบเพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผลต่อไป ดังแสดงในตาราง 18 – 22

ตาราง 18 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร	ความถี่
หลักสูตรมีความเหมาะสมดี มีการปรับปรุงอยู่เสมอ ทำให้หลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับโลกที่กำลังพัฒนา และครอบคลุมตามกลุ่มเป้าหมาย	9
ควรเพิ่มรายวิชาที่มีความจำเป็นในการนำไปใช้ในการทดลอง วิจัย และเพิ่มเนื้อหาที่เน้นการออกภาคสนามหรือปฏิบัติงานจริง (เช่น การศึกษาดูงานต่างประเทศ/นำเสนอผลงานต่างประเทศ การได้ฝึกงาน หรือลงภาคสนาม)	7
ควรเพิ่มรายวิชาที่ส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น	3
หลักสูตรควรแบ่งให้ชัดเจนในการใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน	2
ควรมีช่องทางให้นักศึกษาได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ. 2.) เพื่อจะได้ทราบว่ามียุทธศาสตร์ใดบ้างที่ต้องศึกษาในปีการศึกษานั้นๆ	2
หลักสูตรมีความเร่งรัดเนื้อหาการเรียนมากเกินไป ทำให้เนื้อหาบางรายวิชาน้อยเกินไปหรือไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ต่อยอดในวิชาถัดไปได้	2
หลักสูตรควรเพิ่มในเรื่องของทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนวัตกรรม	1
หลักสูตรควรจัดเนื้อหาวิชาให้เหมาะกับทั้งผู้เรียนที่มีพื้นฐานมาแล้วในสาขาวิชานั้นและผู้เรียนที่ไม่พื้นฐาน	1
หลักสูตรควรมีการเปิดรับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	1

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรมีความเหมาะสมดี (มีการปรับปรุงอยู่เสมอ ทำให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับโลกที่กำลังพัฒนา และครอบคลุมตามกลุ่มเป้าหมาย) ควรเพิ่มรายวิชาที่มีความจำเป็นในการนำไปใช้ในการทดลอง วิจัย และเพิ่มเนื้อหาที่เน้นการออกภาคสนามหรือปฏิบัติงานจริง (เช่น การศึกษาดูงานต่างประเทศ/นำเสนอผลงานต่างประเทศ การได้ฝึกงาน หรือลงภาคสนาม) ควรเพิ่มรายวิชาที่ส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น หลักสูตรควรแบ่งให้ชัดเจนในการใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน ควรมีช่องทางให้นักศึกษาได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ. 2.) เพื่อจะได้ทราบว่ามียุทธศาสตร์ใดบ้างที่ต้องศึกษาในปีการศึกษานั้น ๆ หลักสูตรมีความเร่งรัดเนื้อหาการเรียนมากเกินไป ทำให้เนื้อหาบางรายวิชาน้อยเกินไปหรือไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ต่อยอดในวิชาถัดไปได้ หลักสูตรควรเพิ่มในเรื่องของทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนวัตกรรม หลักสูตรควรจัดเนื้อหาวิชาให้เหมาะกับผู้ที่เรียนที่มีพื้นฐานมาแล้วในสาขาวิชานั้นและผู้เรียนที่ไม่พื้นฐาน และหลักสูตรควรมีการเปิดรับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ตาราง 19 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอน

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอน	ความถี่
รูปแบบการเรียนการสอน ควรให้เน้นการเรียนการสอนด้วยวิธีวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ควรให้มีการนำเสนอสมัยใหม่มาใช้มากขึ้น เช่น active learning วีดิโอ การเรียนผ่านระบบ e-learning รวมถึงการสอดแทรกความรู้เพิ่มเติมใหม่ๆ เทคนิคการเข้าใจเนื้อหาที่เรียน	9
การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมดี	5
การจัดตารางการเรียนการสอน (บางวิชามีความทับซ้อนกันทำให้ความเข้าใจลดลงและบางวิชากระชั้นเกินไป จัดตารางเรียนแน่นเกินไป ควรปรับตารางเรียนให้มีความชัดเจนมากขึ้น)	5
สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน (อุปกรณ์การเรียนการสอนมีปัญหาบ่อยระหว่างเรียน ห้องเรียนคับอูปรณ์ในห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอ)	5

ตาราง 19 (ต่อ)

ทักษะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอน	ความถี่
การไปศึกษาดูงาน การเข้าร่วมประชุมวิชาการต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนไปทำงานวิจัย หรือได้ดูการสาธิต เช่น การผ่าศพ การชันสูตรพลิกศพ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน	4
ควรให้มีการจัดทำหนังสือประกอบการเรียนการสอนครบทุกรายวิชา เพื่อให้นักศึกษาจะได้ตามเนื้อหาของบทเรียนได้ทัน มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ควรเพิ่มเวลาในการฝึกปฏิบัติมากขึ้น	3
อุปกรณ์การเรียนการสอนมีเพียงพอ	3
อาจารย์บางท่านยังมีความชำนาญในการสอนน้อย เสี่ยงเบา บรรยายไม่ตรงประเด็น	2
ในส่วนสไลด์ประกอบการสอนควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เนื้อหาในเอกสารประกอบการสอนมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่บรรยายและปรับขนาดของตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และควรรวมค่าเอกสารการเรียนการสอนอยู่ในค่าธรรมเนียมการศึกษา)	2
การจัดการเรียนการสอนเน้น passive learning เป็นส่วนใหญ่ทำให้ผู้เรียนอาจขาดกระบวนการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม	1

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ในการจัดการเรียนการสอนเน้น passive learning คือ การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ทำให้ผู้เรียนอาจขาดกระบวนการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอน ควรให้เน้นการเรียนการสอนด้วยวิธีวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ควรให้มีการนำสื่อสมัยใหม่มาใช้มากขึ้น เช่น active learning วีดิโอ การเรียนผ่านระบบ e-learning รวมถึงการสอดแทรกความรู้เพิ่มเติมใหม่ ๆ เทคนิคการเข้าใจเนื้อหาที่เรียน ควรเพิ่มเวลาในการฝึกปฏิบัติมากขึ้น การไปศึกษาดูงาน การเข้าร่วมประชุมวิชาการต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนไปทำงานวิจัย หรือได้ดูการสาธิต เช่น การผ่าศพ การชันสูตรพลิกศพ เพื่อเป็นแนวทางในการ

ปฏิบัติงาน ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมดี การจัดตารางการเรียนการสอน (บางวิชามีความทับซ้อนกันทำให้ความเข้าใจลดลงและบางวิชากระชั้นเกินไป จัดตารางเรียนแน่นเกินไป ปรับตารางเรียนให้มีความชัดเจนมากขึ้น) ควรให้มีการจัดทำหนังสือประกอบการเรียนการสอนครบทุกรายวิชา เพื่อให้นักศึกษาจะได้ตามเนื้อหาของบทเรียนได้ทัน มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา ในส่วนสไลด์ประกอบการสอนควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เนื้อหาในเอกสารประกอบการสอนมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่บรรยายและปรับขนาดของตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และควรรวมค่าเอกสารการเรียนการสอนอยู่ในค่าธรรมเนียมการศึกษา) ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน (อุปกรณ์การเรียนการสอนมีปัญหาบ่อยระหว่างเรียน ห้องเรียนอับ อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอ) และอาจารย์บางท่านยังมีความชำนาญในการสอนน้อย เสียงเบา บรรยายไม่ตรงประเด็น

ตาราง 20 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านอาจารย์ที่ปรึกษา

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	ความถี่
มีความเป็นกันเอง เอาใจใส่ และช่วยเหลือนักศึกษาอย่างดี	11
มีความรู้และชำนาญในสาขาวิชาเป็นอย่างดี และสามารถแนะนำและให้คำปรึกษาการทำวิจัยได้เป็นอย่างดี	6
อาจารย์ไม่มีเวลา ติดต่อดูได้ยาก ควรจัดสรรเวลาให้กับนักศึกษามากขึ้น	6
การเป็นที่ปรึกษางานวิจัย (อาจารย์ที่ปรึกษาไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนในสิ่งที่สนใจหรือต้องการทำ ไม่ได้ทำวิจัยในหัวข้อที่ตนเองสนใจ เนื่องจากที่ปรึกษาไม่เปิดรับ)	3
เสนอให้อาจารย์มีการติดตามนักศึกษาทั้งด้านการเรียนและด้านจิตใจในทุกเดือน	2
จำนวนอาจารย์ควรมีจำนวนเพียงพอต่อนักศึกษาครอบคลุมทุกรายวิชา	1
ควรจัดสมดุลภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ไม่หนักเกินไป เนื่องจากอาจารย์หลายท่านมีภาระหน้าที่หลายด้านซึ่งอาจจะทำให้ไม่มีเวลาในการให้คำปรึกษา	1

จากตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ มีความเป็นกันเอง เอาใจใส่ และช่วยเหลือนักศึกษาอย่างดี มีความรู้และชำนาญในสาขาวิชาเป็นอย่างดี และสามารถแนะนำและให้คำปรึกษาการทำวิจัยได้เป็นอย่างดี แต่อาจารย์บางท่านไม่มีเวลา ติดต่อดูได้ยาก ควรจัดสรรเวลาให้กับนักศึกษามากขึ้น การเป็นที่ปรึกษางานวิจัย (อาจารย์ที่ปรึกษาไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนในสิ่งที่สนใจหรือต้องการทำ ไม่ได้ทำวิจัยในหัวข้อที่ตนเองสนใจ เนื่องจากที่ปรึกษาไม่เปิดรับ) เสนอให้อาจารย์มีการติดตามนักศึกษาทั้งด้านการเรียนและด้านจิตใจในทุกเดือน ควรทำสไลด์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับการบรรยาย จำนวนอาจารย์ควรมีจำนวนเพียงพอต่อนักศึกษาครอบคลุมทุกรายวิชา ควรจัดสมดุลภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ไม่หนักเกินไป เนื่องจากอาจารย์หลายท่านมีภาระหน้าที่หลายด้านซึ่งอาจจะทำให้ไม่มีเวลาในการให้คำปรึกษา

ตาราง 21 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการนักศึกษา

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการนักศึกษา	ความถี่
เจ้าหน้าที่ของภาควิชาควรมีความพร้อมในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว มีความใส่ใจในการให้บริการน้อย	8
เจ้าหน้าที่สามารถแนะนำให้ข้อมูล ติดตาม และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาเป็นอย่างดี มีความเต็มใจในการบริการ	8
การเข้าถึงฐานข้อมูล ห้องสมุด และทรัพยากร (ในห้องสมุดควรเพิ่มโต๊ะส่วนตัวให้เพียงพอแก่นักศึกษาและผู้ใช้บริการ จำนวนฐานข้อมูลวารสารต่างประเทศมีจำกัดต่อการเข้าถึง)	4
ระบบอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุม	4
ควรมีการจัดสรรหอพักสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	2
ควรเพิ่มฐานข้อมูลให้ครอบคลุมกับความต้องการของนักศึกษาทุกกลุ่มสาขา	1

จากตาราง 21 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการนักศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่บางภาควิชาควรมีความพร้อมในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว มีความใส่ใจในการให้บริการน้อย แต่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่สามารถแนะนำให้ข้อมูล ติดตาม และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาเป็นอย่างดี มีความเต็มใจในการบริการ ในส่วนการเข้าถึงฐานข้อมูล ห้องสมุด และทรัพยากร (ในห้องสมุดควรเพิ่มโต๊ะส่วนตัวให้เพียงพอแก่นักศึกษาและผู้ใช้บริการ จำนวนฐานข้อมูลวารสารต่างประเทศมีจำกัดต่อการเข้าถึง) ควรมีการจัดสรรห้องพักสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ระบบอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุม และควรเพิ่มฐานข้อมูลให้ครอบคลุมกับความต้องการของนักศึกษาทุกกลุ่มสาขา

ตาราง 22 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการวิจัย

ทัศนะที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการวิจัย	ความถี่
ทุนวิจัย (ต้องการให้เพิ่มจำนวนทุนวิจัยให้เพียงพอ การพิจารณาดำเนินการขอทุนมีความล่าช้าส่งผลกระทบต่อบริหารจัดการเวลา และติดตามยาก)	9
เครื่องมือในการวิจัย (อุปกรณ์บางชนิดมีข้อจำกัดในการใช้งาน นักศึกษาไม่สามารถใช้งานเองได้ ระบบการซ่อมเครื่องมืออุปกรณ์ล่าช้า ห้องปฏิบัติการยังไม่พร้อมในการทำวิจัย)	6
การช่วยเหลือในการทำวิจัย (ให้มีการแนะนำกระบวนการ ขั้นตอนการทำวิจัย มีศูนย์ช่วยเหลือด้านสถิติและการเขียน มีจัดสอนการทำวิจัย และมีอาจารย์ที่คอยช่วยเหลือตอบปัญหาในการวิจัย)	6
งานวิจัยในแต่ละหน่วย/ศูนย์/ภาค ไม่มีความร่วมมือในการทำงานวิจัยกับหน่วย/ศูนย์/ภาคอื่นๆ	1
การพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมาก ยืดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลและส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา	1

จากตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการวิจัย ได้แก่ ทุนวิจัย (ต้องการให้เพิ่มจำนวนทุนวิจัยให้เพียงพอ การพิจารณาดำเนินการขอทุนมีความล่าช้าส่งผลต่อการบริหารจัดการเวลา และติดตามยาก) เครื่องมือในการวิจัย (อุปกรณ์บางชนิดมีข้อจำกัดในการใช้งาน นักศึกษาไม่สามารถใช้งานเองได้ ระบบการซ่อมเครื่องมืออุปกรณ์ล่าช้า ห้างปฏิบัติการยังไม่พร้อมในการทำวิจัย) การช่วยเหลือในการทำวิจัย (ให้มีการแนะนำกระบวนการ ขั้นตอนการทำวิจัย มีศูนย์ช่วยเหลือด้านสถิติและการเขียน มีจัดสอนการทำวิจัย และมีอาจารย์ที่คอยช่วยเหลือตอบปัญหาในการวิจัย) การเป็นที่ปรึกษางานวิจัย งานวิจัยในแต่ละหน่วย/ศูนย์/ภาค ไม่มีความร่วมมือในการทำงานวิจัยกับหน่วย/ศูนย์/ภาคอื่นๆ การพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมาก ยืดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลและส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม ระดับการเรียนรู้ ชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มสาขาวิชา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกทุกชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2561 ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนทั้งสิ้น 334 คน โดยผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามกับนักศึกษา จำนวน 334 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 289 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.53

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย รวมข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 70 ข้อ แบบสอบถามทั้งหมดฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม ตามระดับการเรียนรู้ และกลุ่มสาขาวิชา โดยใช้การทดสอบที (t-test) และชั้นปีที่ศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)
4. สรุปและจัดกลุ่มคำตอบของนักศึกษาที่เสนอความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาในรายด้านจากแบบสอบถามปลายเปิด แล้วนำเสนอผลในรูปของการแจกแจงความถี่ของคำตอบเพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผลต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและในแต่ละด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. นักศึกษาที่มีระดับการเรียนรู้ต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนการสอน ด้าน

อาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตร ที่ไม่พบความแตกต่าง

3. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่พบความแตกต่าง

4. นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตรและด้านการเรียนการสอน ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นโรงพยาบาลและคณะแพทย์แห่งแรกของประเทศไทย ที่มีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษามาตั้งแต่ พ.ศ. 2505 พร้อม ๆ กับบัณฑิตศึกษาในยุคเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งในครั้งนั้นใช้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์” โดยสามารถประสานการจัดการศึกษาเข้ากับการวิจัยและการบริการทางการแพทย์รวมทั้งความทันสมัยทางเทคโนโลยีได้อย่างกลมกลืน (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2558) (เอกสารจากเว็บไซต์) และได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาในทุกหลักสูตรอย่างต่อเนื่องไม่ใช่เพียงแค่หลักสูตรแพทยศาสตรศึกษาเท่านั้นแต่ยังรวมถึงหลักสูตรอื่น ๆ ที่คณะฯ มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์สุขภาพ จะเห็นได้จากแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2558 – 2562 โดยมุ่งมั่นในการยกระดับการศึกษาแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพให้แข่งขันได้ในระดับสากลในปี 2561 โดยการยกระดับ

หลักสูตรสู่มาตรฐานสากล (Leverage Curricula towards International Standards) เพื่อยกระดับ การศึกษาด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพให้แข่งขันได้ในระดับสากล กำหนดให้หลักสูตร แพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพได้มาตรฐาน ซึ่งในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาได้แก่ ปริญญาโทและ ปริญญาเอก คณะฯ ได้กำหนดว่า หลักสูตรจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินของ ASEAN University Network (AUN-QA) ในปี 2561 สำหรับหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทและปริญญาเอกผ่านการ ประเมินและได้รับการรับรองมาตรฐานในปี 2562 และมีนโยบายในการสร้างหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอก) ในลักษณะ Dual Degree หรือ Joint Degree ร่วมกับ มหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศ ส่งเสริมการวิจัยด้านแพทยศาสตร์ศึกษา ส่งเสริมการจัดตั้ง หลักสูตรนานาชาติ ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายโรงพยาบาลทั้งในและ ต่างประเทศ แลกเปลี่ยนนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา พัฒนาความเป็นสากลภายใต้ บริบทความเป็นไทย และการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนและสังคมโลก (คณะแพทยศาสตร์ศิริ ราชพยาบาล, 2559, น. 5-6) ประกอบกับผู้บริหารและคณาจารย์ที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่มุ่งมั่นในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และแผนการ ดำเนินการที่คณะฯ ตั้งไว้ โดยคณะฯ มีการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่จะสนับสนุนให้ นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการศึกษาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดทั้งในด้านหลักสูตร ด้านการเรียน การสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย ส่งผลให้นักศึกษามีทักษะ ที่ดีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาของคณะฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ ให งาม (2549, น. 160) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง (สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ) พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง (สาขาวิทยบริการเฉลิมพระ เกียรติ) โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลงานวิจัยของ คณะกรรมการดำเนินงานการวิจัย สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย (2556, น. 56) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโท ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษา ปริญญาโท ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระ เกียรติ จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านนักศึกษาเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยขอ นำเสนอการอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร จากการศึกษาพบว่านักศึกษาเห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการของด้านนี้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เนื้อหารายวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคตได้ อีกทั้งหลักสูตรยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ ดังที่ อัจฉรา วัฒนานรงค์ (2551, น. 17) กล่าวว่า ในการผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ หลักสูตรและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติตามที่มุ่งหวัง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และสาระสำคัญต่าง ๆ ของหลักสูตรและการสอน จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น. 1-2) ได้ให้แนวคิดไว้ในโลกยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ นักศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องศึกษาอบรมในหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการและเทคโนโลยีใหม่ได้อย่างดียิ่ง เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนยึดมั่นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองธรรม ธีระกุล, เสวณีย์ แสงสีด้า, วันวิสาข์ แก้วสมบุญ, วารุณี ทิพโอสถ, และ ศศิธร ดีใหญ่ (2555, น. 7) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณในด้านหลักสูตรโดยภาพรวมและรายข้อทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของนิรมล หลีโส๊ะ และจารุพรรณ วงษ์อนชุตติเมธา (2551, น. 9) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านปัจจัยเกื้อหนุน อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่านักศึกษาเห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการของด้านนี้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยผู้สอนได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในการเรียน อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม มุ่งเน้นให้นักศึกษามีกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและเหตุผล รวมถึงผู้สอนมีความมุ่งมั่น ชี้แนะอบรม สั่งสอน และถ่ายทอดความรู้ ดังที่ วิจิตร สิ้นสิริ (2534, น. 7) ที่กล่าวถึงการสอน

ในระดับบัณฑิตศึกษานั้นไม่ว่าจะเป็นการสอนวิธีใด ควรเน้นทักษะในการเสนอสาระเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ เช่น การทำโครงการ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การทำวิจัย ภาคสนาม ฯลฯ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน ผู้สอน ต้องศึกษาลึกซึ้งในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง โดยการกำหนดรูปแบบการเรียน การสอนในระดับบัณฑิตศึกษานั้นขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของหลักสูตรและภูมิหลังของผู้สอน และรูปแบบที่เน้นประสบการณ์ของผู้สอนลึกซึ้งในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และสุชาติ สุธรรมาภักษ์ (2545, น. 127) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ย่อมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ ผู้สอนที่ตื่นอกจากมีความรู้ดีแล้วการ ตระหนักถึงความสำคัญของบรรยากาศการเรียนการสอน และพยายามส่งเสริมให้การเรียนการสอนในชั้น เรียนดำเนินไปอย่างสร้างสรรค์ นับเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิด การเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจตน์ สกฤษฎี สังขพันธ์ และคณะ (2559, น. 367-368) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ประจำปี 2557 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจใน การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2557 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ/ เอกสาร อุปกรณ์และสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และ งานวิจัยของสาลินี จงใจสุธรรม (2553, น. 29) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่า การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านวิธี สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการ เรียนการสอน และด้านคุณลักษณะอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีผลอยู่ใน ระดับมาก

1.3 ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา จากการศึกษาพบว่านักศึกษาเห็นด้วยต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการของด้านนี้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก อาจารย์ที่ ปรึกษามีความมุ่งมั่น ชี้นำ อบรมสั่งสอน ชี้นำให้นักศึกษาสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษามีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตรงในศาสตร์สาขาวิชาที่สอน และ อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์ วิพากษ์ ให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลป้อนกลับ ชี้นำ แนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ให้นักศึกษาได้ ดังที่ สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ วิรัชชัย (2550, น. 22) ได้กล่าวว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดการเรียนการสอน

ระดับบัณฑิตศึกษา มีภารกิจสำคัญที่สุด คือ การสอนและการให้คำปรึกษาหรือควบคุม วิทยานิพนธ์ และการสอบวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาอย่างไรก็ดีแม้ว่าอาจารย์ทุกคนจะสามารถสอนรายวิชาได้ทุกคน แต่มีใช้ว่าอาจารย์ทุกคนจะสามารถเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ได้ เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณสมบัติ และมีความรู้ความเชี่ยวชาญ สูงกว่าอาจารย์ผู้สอนโดยทั่วไป สอดคล้องกับที่ (อดุลย์ วิริยเวชกุล, 2541ก, น. 167-168) ได้กล่าวว่าอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาควรมีคุณลักษณะ คือ ควรเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านวิชาการ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ทำการสอน มีความใฝ่รู้ สนใจติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ ต้อง ก้าวทันโลก มีการสร้างสรรค์ผลงานทางสาขาวิชาที่สอนอยู่เสมอ และมีความสามารถในการสอน โดยมีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ สอน ให้ผู้เรียน รู้จักคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ กล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักตั้งโจทย์ ตั้งคำถาม ตั้งเป้าหมาย สนใจกระบวนการ รู้จักใช้เทคนิค วิธีการ หรือสื่อการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และติดตาม การสอนตลอดเวลา สามารถชี้แนะให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่ เกี่ยวข้อง แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งข้อมูลที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม นอกจากนี้อาจารย์ควรเป็นผู้ ที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมศีลธรรมที่ดีมีจรรยาบรรณปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความภาคภูมิใจ และ ศรัทธาในวิชาชีพของตนด้วย และนอกเหนือจากคุณสมบัติของอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่กล่าว มาข้างต้นแล้ว ในส่วนของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้เรียน ควรเป็นอาจารย์ที่มีความ รับผิดชอบสูงมีความจริงใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเมตตากรุณา ใจกว้างรับฟังความคิดเห็น ไวต่อการรับรู้ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีเหตุผล มีความอดทน อุทิศเวลาให้กับงาน มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความประพฤติที่เหมาะสมปฏิบัติตนเป็นที่ เคารพนับถือสมเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทรงธรรม ธีระกุล, 2547, น. 18) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้สรุปว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ความ เชี่ยวชาญในสาขาวิชา ประสบการณ์ในการวิจัย ประสบการณ์ในการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ความเอาใจใส่ ดูแล ช่วยเหลือให้คำปรึกษานักศึกษา ตลอดจนความสัมพันธ์และทัศนคติที่ดีต่อ นักศึกษาส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา

1.4 ด้านการบริการนักศึกษา จากการศึกษาพบว่านักศึกษาเห็นด้วยต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางวิชาการของด้านนี้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คณะ แพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีการจัดบริการด้านต่าง ๆ ได้อย่างดีและมีทรัพยากรที่อำนวยความสะดวก และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม โดยมีหอสมุดที่มีฐานข้อมูลสำหรับ

การศึกษาค้นคว้าที่ทันสมัย และมีฐานข้อมูลเพียงพอต่อการค้นคว้ารวมถึงหอสมุดมีเจ้าหน้าที่ให้บริการนักศึกษาเพียงพอกับการให้บริการ ดังที่ อัจฉรา วัฒนางรงค์ (2545, น. 9) กล่าวว่า การจัดการบริการนักศึกษาเป็นงานที่ช่วยเอื้ออำนวยและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน และได้รับความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาควรจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน มีห้องสมุด ตำรา หนังสือ วารสาร มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้น และเสาะแสวงหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนใฝ่รู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพวัลย์ วิสวธีวานนท์ (2556, น. 161) ได้ศึกษา เรื่องการประเมินผลทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อห้องสมุด เหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชราวลี วชิรวงศ์ ณ อยู่ธยา (2551, น. 100) ที่ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการจัดการบริการทางวิชาการในระดับมาก

1.5 ด้านการวิจัย จากการศึกษาพบว่านักศึกษาเห็นด้วยต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการของด้านนี้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์หรือนำเสนอในระดับชาติและนานาชาติ มีการจัดประชุมทางวิชาการเพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนประสบการณ์วิจัย ประกอบกับคณะฯ มีการจัดสรรจำนวนทุนภายในเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยให้กับเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ดังที่ วิจารย์ พานิช (2546, น. 7-12) ได้กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาควรสร้างบรรยากาศสร้างสรรค์ สนับสนุนความเป็นอิสระ ความคล่องตัว และความสะดวกในการวิจัยของบุคลากรและนักศึกษา ในลักษณะต่าง ๆ เช่น สามารถให้ใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือในการวิจัยได้อย่างเต็มที่ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์วิจัยระหว่างคณาจารย์ด้วยกันเอง และระหว่างนักเรียนและคณาจารย์ สร้างบรรยากาศที่ยกย่องยอมรับผู้ที่มีผลงานดีเด่น และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการวิจัยกับภารกิจด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดพลังสูงสุดและคุ้มค่าในทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับชนิตา รักษ์พลเมือง (2549, น. 7) ได้กล่าวว่า มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา เช่น วัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับการวิจัยแบบทดลอง

ห้องเรียน ห้องพักนิสิตนักศึกษาที่มีเทคโนโลยีทันสมัยสำหรับการค้นคว้าข้อมูล บรรณสารสนเทศที่มีเครือข่ายข้อมูลกว้างขวาง และมีบุคลากรให้ความช่วยเหลือทั้งในและนอกเวลาราชการ ศูนย์พัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาทักษะการเขียนและการนำเสนอผลการวิจัย ตลอดจนจัดทำวารสารทางวิชาการในระดับชาติหรือนานาชาติให้นิสิตนักศึกษาได้มีแหล่งเผยแพร่วิทยานิพนธ์ต่อสังคม วงการวิชาการและวิชาชีพ เพื่อวิทยานิพนธ์ที่นิสิตนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาได้ร่วมกันดำเนินการมาเป็นเวลานานจะได้มีโอกาสเผยแพร่อย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภควรรณ สีสวย และเพ็ญศรี ชื่นชม (2554, น. 186) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยอยู่ในระดับความสำคัญมาก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผลการทำวิจัย ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านผู้ทำวิจัย ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตาม ระดับการเรียนรู้ ชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 นักศึกษาที่มีระดับการเรียนรู้ต่างกันมีทัศนะต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างในเรื่องของคุณวุฒิและวัยวุฒินักศึกษาปริญญาเอกมีประสบการณ์และวุฒิภาวะสูงกว่านักศึกษาปริญญาโท อีกทั้งนักศึกษาปริญญาเอกได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษามาแล้ว แต่นักศึกษาปริญญาโทซึ่งเพิ่งผ่านการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีซึ่งอาจจะยังติดพฤติกรรมการเรียนรู้แบบที่อาจารย์จะต้องคอยป้อนข้อมูลซึ่งแตกต่างกับระดับบัณฑิตศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง อาจารย์จะมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำ ปรึกษาเท่านั้น มีรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ การทำงานในสถานการณ์จริง มีการใช้ผลลัพธ์ทางการวิจัยมาประกอบการเรียนการสอน รวมถึงการเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้ระหว่างภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่โดยผ่านการวิจัย ทดลอง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การวิจัย และทักษะในการเป็นนักวิชาการและวิชาชีพเพื่อที่จะนำไปใช้ในการทำงานต่อไป และนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องทำวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นการฝึกให้นักศึกษาจะต้องวางแผนการเรียนรู้อย่าง

ด้วยตนเองตามความสนใจของตนเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เชี่ยวชาญในศาสตร์แต่ละสาขาอย่างลึกซึ้งคอยให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะแนวทางในการ ดำเนินการวิจัย ทำให้นักศึกษาปริญญาเอกมองสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ในด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษาและด้านการวิจัยแตกต่างกับนักศึกษาปริญญาโท ดังที่ อัจฉรา ธรรมาภรณ์ (2546, น. 1) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็น การศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ต้องการยกระดับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ โดยมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งผลิตกำลังคนที่มีความสำคัญ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยทุกแห่ง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดค้น แสวงหา และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ วิธีการเรียนต้องอาศัยความ กระตือรือร้นต่อการรับรู้ การแสวงหาความรู้ และการเปลี่ยนแปลงใหม่ จะต้องรู้แหล่งความรู้แล้วนำมา วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ กลั่นกรอง ทดสอบ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง อาจารย์ผู้สอนและเพื่อนร่วมห้อง มีการทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งใน กระบวนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการวิจัย ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 ได้ระบุปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรปริญญา โทและปริญญาเอกได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจใน กระบวนการสร้างและการประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานและสังคม ในขณะที่ระดับ ปริญญาเอก มุ่งให้มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน สังคม และประเทศ” สอดคล้องกับงานวิจัย วัชราวลี วัชรวิวงศ์ ณ อยุธยา (2551, น. 104) ที่ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรีโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เกือบทุกด้านแตกต่างกันยกเว้น ด้าน หลักสูตรและด้านการจัดบริการทางวิชาการที่ไม่พบความแตกต่าง

ส่วนด้านหลักสูตรที่ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คณะฯ มีแนวทางการ จัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรส่วนใหญ่ที่จัดการเรียนการสอนเป็น หลักสูตรที่ต่อเนื่องกันจากปริญญาโทต่อเนื่องปริญญาเอก และมีผู้สอนในกลุ่มเดียวกันทำให้ไม่พบ ความแตกต่าง ดังที่ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร, และวัชณีย์ เชาว์ดำรงค์ (2554, น. 47-48) กล่าวว่า หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเป็นหลักสูตรที่ผสมผสานระหว่างการศึกษาฝึกทักษะความ เชี่ยวชาญในวิชาชีพกับฝึกทักษะในทางวิชาการ อันได้แก่ การค้นคว้าวิจัย บางหลักสูตรเน้นด้านใด

ด้านหนึ่งเป็นพิเศษ แต่บางหลักสูตรผสมผสานกัน โดยทั่วไปมีอยู่ 4 รูปแบบใหญ่ คือ 1. หลักสูตรที่เน้นควบคู่กันระหว่างฝึกอบรบทางวิชาชีพกับการวิจัยค้นคว้า 2. หลักสูตรที่เน้นการเรียนการศึกษามาก 3. หลักสูตรแบบเน้นวิจัยมาก และ 4. หลักสูตรที่เป็นการฝึกอบบรมระยะสั้น ๆ เพื่อเน้นเพิ่มพูนความรู้หรือระดับประกาศนียบัตร โดยทั่วไปหลักสูตรในระดับมหาบัณฑิตเน้นการฝึกอบบรมหรือการพัฒนาในวิชาชีพเป็นหลักหรือให้มีการผสมผสานกันระหว่างการฝึกอบบรมกับการวิจัยค้นคว้า โดยเน้นการเรียนรู้กระบวนการวิจัยเป็นหลัก แต่เมื่อถึงขั้นระดับดุษฎีบัณฑิตจะเน้นที่ผลการวิจัยที่เป็นความรู้ใหม่ เป็นข้อค้นพบใหม่ที่เกิดจากกระบวนการวิจัยที่ถูกต้อง เหมาะสม และสมบูรณ์เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย อภิญญา เผือกทอง (2550, น. 88) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยพบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน หลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริการนักศึกษาและด้านการวิจัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอนในแต่ละชั้นปีมีระดับความยากง่ายที่แตกต่างกันตามระดับชั้นปีที่สูงขึ้น จุดเน้นในแต่ละช่วงชั้นเรียนที่แตกต่างกันตามแผนการศึกษา คือ 1. หลักสูตรปริญญาโท โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 แผน คือ แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยการมีการทำวิทยานิพนธ์ แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระ 2. หลักสูตรปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง คือ แบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำ วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, น. 14-15) ในด้านการบริการนักศึกษาและด้านการวิจัย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 อยู่ในช่วงของการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เบื้องต้นที่จะต้องปรับพื้นฐานและเริ่มเรียนรายวิชาที่เฉพาะของสาขาวิชาในระดับที่สูงขึ้นตามลำดับ การจัดการเรียนการสอนในแต่ละชั้นปีมีระดับความยากง่ายที่

แตกต่างกันตามระดับชั้นปีที่สูงขึ้น แต่ในช่วงของระดับชั้นที่สูงกว่าชั้นปีที่ 2 จะเน้นไปทางการทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะทำการค้นคว้าทดลองอยู่ในห้องปฏิบัติการซึ่งจะต้องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในส่วนห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และในส่วนที่เกี่ยวกับด้านการวิจัยในเรื่องการขอทุนสนับสนุนการวิจัย การขอคำปรึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การวิจัย มีความคาดหวังในการจัดสภาพแวดล้อมทางด้านการบริการนักศึกษาและด้านการวิจัยที่จะส่งเสริมสนับสนุนในการบุกเบิก แสวงหา ค้นคว้าองค์ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการ มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 อีกทั้งนักศึกษาระดับชั้นที่สูงกว่าชั้นปีที่ 2 ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาที่จะต้องทุ่มเทในการดำเนินการวิจัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ นักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีที่ 1 และ นักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทัศนคติแตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาสูงกว่าชั้นปีที่ 2 ดังที่ วิทยากร เชียงกุล (2548, น. 14-15) กล่าวว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดทัศนคติของบุคคลเกิด จากความแตกต่างส่วนบุคคล เช่น ผู้ที่มีระดับการศึกษาหรือชั้นปีที่ต่างกัน อาจมีทัศนคติหรือ ประสบการณ์ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่างกันตามสิ่งที่ได้เรียนรู้มา สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2546, น. 2-5) ได้มีความเห็นว่าหลักสูตรบัณฑิตศึกษาเป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับการทำวิจัย โดยเฉพาะปัจจุบันเมื่อก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์และสังคมฐานความรู้ ดังจะเห็นได้จากภารกิจและหน้าที่ใหม่ของการอุดมศึกษา ตามข้อตกลงในปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย คือ 1. การส่งเสริมให้ดำเนินการวิจัยอย่างเต็มที่และจริงจัง แม้เป็นภารกิจอยู่แล้ว แต่อุดมศึกษาจะต้องส่งเสริมงานวิจัยและใช้ความรู้จากงานวิจัยนั้นช่วยพัฒนาสังคมทั้งในด้านวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจ ทั้งจะต้องส่งเสริมการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีควบคู่ไปกับการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และการสร้างสรรค์ทางศิลปะ การเปลี่ยนแปลงนี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจุดเน้นของวิชาการครั้งสำคัญ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบหัวใจและรางวัลในระบบของการบริหารบุคคลด้วยเช่นกัน 2. การส่งเสริมเสรีภาพทางวิชาการควบคู่กับจริยธรรมและความรับผิดชอบ 3. การเน้นตัวผู้เรียน การคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ 4. ให้ความสนใจกับบุคคลและเทคโนโลยี จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณะกรรมการดำเนินงานการวิจัย สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย (2556, น. 56) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษابริญญาโท ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษابริญญาโท ที่มีระดับชั้นต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านสื่อ

โศดทัศน์ปรกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 โดยนักศึกษชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็น มากกว่าชั้นปีที่ 2 ส่วนรายด้านที่เหลือ ไม่แตกต่างกัน

ส่วนด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ที่ปรึกษาไม่พบความแตกต่างซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีหลักสูตรที่เปิดสอนที่มีความหลากหลาย ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศ กระบวนการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานซึ่งได้เริ่มมีการใช้เกณฑ์คุณภาพของหลักสูตรในระดับมาตรฐานสากล ASEAN University Network (AUN-QA) โดยนักศึกษาทุกคนจะได้เรียนในสภาพแวดล้อมทางวิชาการของคณะฯ เหมือนกัน และมีอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านการทำวิจัย การทำวิทยานิพนธ์ที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาที่มีชั้นปีต่างกันมองสภาพแวดล้อมทางวิชาการในด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตชญา บาลโอง (2560, น. 75) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บริบทการทำงานของอาจารย์ในกลุ่ม Clinical Science กับกลุ่มอาจารย์ในกลุ่ม Bio-Medical Science มีความแตกต่างกัน และมีความรู้ ความเชี่ยวชาญแตกต่างกันไปตามสาขาวิชา เทคนิคและวิธีการสอนย่อมใช้วิธีที่ต่างกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในด้านการบริการนักศึกษาและด้านการวิจัยสืบเนื่องจากบริบทการเรียนรู้ในทั้งสองกลุ่มสาขาวิชามีความแตกต่างกันทำให้รูปแบบความต้องการในการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในแต่ละด้านย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพการเรียนของแต่ละสาขาวิชาด้วย ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543, น. 54-57) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนจะดีหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการตั้งแต่ตัวผู้สอน โดยผู้สอนจะมีบทบาทในการบรรยายน้อยลงและผู้เรียนจะมีบทบาทมากขึ้นคือ ต้องเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น อุปกรณ์การเรียนการสอนต้องทันสมัย เพียงพอ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยมีการศึกษาดูงานและการเรียนรู้นอก

สถานที่ การเรียนในสถานการณจริง รวมทั้งงบประมาณที่สนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและอุปกรณ์ที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร แก้วมณี (2551, น. 152) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีปัญหาในด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษา มีทั้งภาระงานสอน งานวิจัย และบริการวิชาการแก่ชุมชนภายนอก ทำให้การตรวจวิทยานิพนธ์ล่าช้า และอมร มะนาวหวาน (2548, น. 102) ได้พบว่า การบริการวิชาการของสถาบันเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ ห้องสมุดที่เปิดให้บริการ นักศึกษาจะเข้าใช้บริการในช่วงระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น ความพอเพียงของข้อมูลที่ค้นคว้าและการให้บริการของเจ้าหน้าที่จึงมีผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

ส่วนด้านหลักสูตรและด้านการเรียนการสอน ไม่พบความแตกต่างและโดยรวมไม่แตกต่าง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากคณะฯ มีแนวทางการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศ และหลักสูตรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา การจัดประสบการณ์เรียน และการวัดประเมินผลมีความสอดคล้องกัน หลักสูตรมีจุดมุ่งหมายที่ในการผลิตบัณฑิตในการเป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นนักวิชาการที่แตกต่างกันไปในแต่ละสาขา ดังที่ สุวพร ตั้งสมรพงษ์ (2545, น. 2-4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนานิสิตนักศึกษา การที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาได้ดีนั้นจะต้องจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ สภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษา และสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้เสรีภาพแก่นิสิตนักศึกษาในการที่จะเลือกทิศทางการเรียนรู้ของตนเอง และเกิดการพัฒนาการด้านอื่นๆ ตามมาด้วยซึ่งในด้านสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ (การเรียนการสอน) ได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่าง ๆ ในการสอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หากทุกอย่างที่กล่าวมาเป็นไปในทางที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นิสิตนักศึกษามีความสำเร็จในการเรียนและจะพัฒนาทักษะ แนวคิด และอุดมการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอารณีย์ เทียวชาญเกษตร , สุรีย์ พูนิลกุล , และ บวร ปภัสราทร (2553, น. 81) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและบริการทางการศึกษาต่าง ๆ เพื่อ

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและบริการต่าง ๆ ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลควรมีการจัดกิจกรรมที่มีการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการพัฒนาผู้เรียนในด้านความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นโดยอาจจะให้หน่วยงานส่วนกลางของคณะฯ จัดกิจกรรมเพิ่มเติมที่เป็นของส่วนกลางที่ให้นักศึกษาทุกหลักสูตรเข้าร่วมได้ มีการกำหนดในเชิงนโยบายที่ให้ทุกหลักสูตรมีการจัดเนื้อหาหลักสูตรที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะในด้านความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักศึกษาเพื่อเป็นสนับสนุนให้นักศึกษามีทักษะการเรียนรู้ครบทุกด้าน

2. ด้านการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อุปกรณ์สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน ดังนั้น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลและภาควิชาที่จัดการเรียนการสอน ควรมีการสำรวจความพร้อมใช้และประสิทธิภาพของอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนต่างๆ เป็นประจำ มีการวางแผนซ่อมบำรุงและมีการวางแผนจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่โดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาจะได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ และหน่วยงานส่วนกลางของคณะฯ ควรมีการสำรวจความต้องการในเรื่องของสิ่งสนับสนุนด้านการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดซื้ออุปกรณ์สนับสนุนด้านการเรียนการสอนที่ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เหมาะสมมากขึ้น

3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ดังนั้น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จึงควร

พิจารณาการจัดหาผู้ช่วยสอน หรือผู้ช่วยวิจัย เพื่อให้อาจารย์สามารถจัดสรรเวลาให้นักศึกษาเข้าพบในการขอคำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ได้

4. ด้านการบริการนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ระบบอินเทอร์เน็ตของคณะฯ มีความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาหาความรู้ และให้การจัดการด้านของระบบอินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จึงควรเพิ่มจุดสัญญาณอินเทอร์เน็ต และเพิ่มเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตโดยอาจจะขอความร่วมมือกับบริษัทเอกชน ในการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตของคณะฯ ให้มีความรวดเร็ว และนักศึกษาสามารถใช้งานได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในคณะฯ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลความรู้ทางวิชาการและงานวิจัย ที่จะสนับสนุนให้นักศึกษาบรรลุผลแห่งการเรียนรู้มากที่สุด

5. ด้านการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนการวิจัยมีความเหมาะสม ไม่ซับซ้อน รวดเร็ว ดังนั้น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จึงควรมีการวางระบบที่ลดขั้นตอนให้กับผู้รับทุน ใช้ระบบออนไลน์มาช่วยสนับสนุนการดำเนินการในด้านนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบด้านอื่นที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา

2. ควรศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของระดับบัณฑิตศึกษาคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือด้วยวิธี Focus Group กับนักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาปริญญาเอก ที่เป็นคนไทยและต่างชาติ เพื่อจะได้รับข้อมูลเชิงลึกจากนักศึกษาทั้งหมด

บรรณานุกรม

- Astin Alexander W. (1993). *What matters in college? : four critical years revisited*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Astin, A. W. (1968). *The College Environment*. Washington, D.C.: American Council on Education.
- Astin, A. W. (1971). *The College Environment*. Washington, D.C: American Council on Education.
- Chickering Auther W. and Robert Black Burn. (1970). *The Undergraduate*. published.
- Cronbach, L. J. (1984). *Essentials of psychological testing* (4th ed.). New York: Harper & Row.
- Ferguson, G. A. (1981). *Statistical Analysis in Psychological and Education*. New York: McGraw-Hill.
- Likert Rensis. (1932). A Technique for the Measurement of Attitude. *Archives of Psychology*, 22(140), 1-55.
- Pace C.R. and Stern G. (1965). An Approach to the Measurement of Psychological Characteristics of College Environment. *Journal of Education Psychology*, 49, 260-277.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ทิศทางพัฒนาบัณฑิตไทย สืบค้นจาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=50496&Key=news_Teerakiat
- เกวลิน จริยารัตนกุล และอรทัย วารีสอาด. (2557). การใช้สารสนเทศของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรี

นครินทร์วิโรฒ, กรุงเทพฯ.

คณะกรรมการดำเนินงานการวิจัย สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย. (2556). ความ
 คิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโทที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงราย. จังหวัดเชียงราย:

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2558). หลักสูตรบัณฑิตศึกษา. สืบค้นจาก

<http://www1.si.mahidol.ac.th/education/postgraduate/history>

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2559). ยุทธศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล 2015-2019. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล.

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2561). โครงสร้างคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. สืบค้น

จาก <http://www1.si.mahidol.ac.th/th/structure/asp>

ครุฑิต มาลัยวงศ์. (2540). ยุทธศาสตร์การพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ใน
 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนัก
 วิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

งานการศึกษาระดับหลังปริญญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2562). คู่มือนักศึกษา

บัณฑิตศึกษา. สืบค้นจาก

<http://www.sirirajgrad.com/%e0%b8%84%e0%b8%b9%e0%b9%88%e0%b8%a1%e0%b8%b7%e0%b8%ad%e0%b8%99%e0%b8%b1%e0%b8%81%e0%b8%a8%e0%b8%b6%e0%b8%81%e0%b8%a9%e0%b8%b2%e0%b8%9a%e0%b8%b1%e0%b8%93%e0%b8%91%e0%b8%b4%e0%b8%95%e0%b8%a8%e0%b8%b6-h/>

จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. (2545). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์. (ปริญญานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

จิตชญา บาลโสง. (2560). สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

เจตน์สกุญษ์ สักขพันธ์ และคณะ (2559). ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประจำปี 2557 จังหวัดสงขลา: สืบค้นจาก

<http://www.hu.ac.th/conference/conference2016/proceedings/data/4-1%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%>

[B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B4%E0%B8%93.pdf](#)

ทศนา แหมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

(พิมพ์ครั้งที่ 20, [ฉบับพิมพ์ซ้ำ]): กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา: กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ. (2543). บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตในการทำวิทยานิพนธ์.

บรรณารักษศาสตร์ จุฬาฯ, ปีที่ 20(ฉบับที่ 2), หน้า 1-5.

นวรรตน์ รามสูต. (2561). ทิศทางกระทรวงอุดมศึกษากับการพัฒนาบัณฑิตไทยในอนาคต. สืบค้น

จาก <https://www.moe.go.th/websm/2018/2/188.html>

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2548). การบริหารห้องสมุดยุคใหม่ กรุงเทพฯ ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย

นิรมล หลีโสะ และจารุพรรณ วงษ์อนนุติเมธา. (2551). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษา

ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. จังหวัดสงขลา: สืบค้นจาก

<https://grad.psu.ac.th/images/files/ResearchThesis/Research08.PDF>

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). คู่มือนักศึกษา. สืบค้นจาก

<http://www.grad.mahidol.ac.th/th/current-students/pdf/student-handout.pdf>

บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2547). การวัดประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่) [เอกสาร

ประกอบการสอน]. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, วุฒิชัย เนียมเทศ, และ ณัฐวิทย์ พจนตันติ.

(2559). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา. วารสารเครือข่าย

วิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 3(2), 208-222.

ปกรณ ลัมโยธิน. (2559). ตัวแบบสมการโครงสร้างขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการ

จัดการความรู้ระดับบัณฑิตศึกษา การวิจัยแบบผสมผสานวิธี. วารสารหาดใหญ่วิชาการ, ปีที่

14(ฉบับที่ 2), หน้า 109-118.

ประดิษฐ์ มีสุข และทองธรรม ธีระกุล. (2551). วิกฤตคุณภาพบัณฑิตศึกษากับบทบาทมหาวิทยาลัย.

สืบค้นจาก [https://www.google.com/search?source=hp&ei=-](https://www.google.com/search?source=hp&ei=-DQIXc3Uld6uvvgT5zrKQAw&q)

[DQIXc3Uld6uvvgT5zrKQAw&q](#)

ปรัชญา เวสารัชช. (2546). ข้อเสนอต่อการปฏิรูประบบวิจัยในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ:

ทบวงมหาวิทยาลัย.

ปรีชา หมั่นคง. (2547). ความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา.
(ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ฝ่ายวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2562). บริการฝ่ายวิจัย. สืบค้นจาก
<https://www.si.mahidol.ac.th/th/research-academics/research/>
- พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์. (2548). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของ
คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลางในทัศนะของพระ
นิสิต. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมย์. (2548). เปิดประเด็น ความเป็นผู้นำในสถาบันอุดมศึกษาไทยยุคสังคม
เศรษฐกิจฐานความรู้. วารสารครุศาสตร์, ปีที่ 34(ฉบับที่ 1), หน้า 176-181.
- พิศิษฐ์ หิรัญกิจ. (2544). การศึกษาปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยของข้าราชการในสังกัด
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4(2), 36.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2543). รายงานวิจัยเอกสาร เรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับ
บัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2546). กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร, และ วัชนีย์ เชาว์ดำรงค์. (2554). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย : จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3): กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภควรรณ สีสวย และเพ็ญศรี ชื่นชม. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่
กำหนด ของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
อุบลราชธานี, 7(1), 173-190.
- ลภัสพิชชา สุรวาทกุล และชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ. (2561). การศึกษาผลของสภาพแวดล้อมการฝึกวิจัย
และการรับรู้สิทธิอันพึงได้รับทางวิชาการต่อความซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักศึกษา
บัณฑิตศึกษา. *An Online Journal of Education*, 13(2), 412-426.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ สุวี
ริยาสาสน์.
- วัชราวลี วัชรวิวงศ์ ณ อยุธยา. (2551). ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2554). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2540). การพัฒนาการวิจัยในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2546). การบริหารงานวิจัย แนวคิดจากประสบการณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิจิตร สิ้นสิริ. (2534). การอุดมศึกษาเชิงรุก: กรุงเทพฯ : ชมรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย ต้นศิริ. (2549). อุดมการณ์ทางการศึกษา : ทฤษฎี และภาคปฏิบัติ: กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2, [ฉบับปรับปรุง]). กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ เอ็น ปริ้นท์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และคนอื่นๆ. (2542). กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล โครงการส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยากร เชียงกุล. (2548). เรียนลึกรู้ไว : ใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ สถาบันวิทยาการการเรียนรู้.
- วินัย วีรพัฒนานนท์. (2543). หลักสูตรเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- วีรชาติ พนาวิวัฒน์ , ลลิตา อุดลยภิตติไพศาล, เจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรรณ์, และ สุภาพร จตุรภัทร. (2560). ความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. *INTEGRATED SOCIAL SCIENCE JOURNAL, FACULTY OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES, MAHIDOL UNIVERSITY*, 51-82.
- สมจิตร แก้วมณี. (2551). ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 4(1), 133-158.
- สมพิศ ให้งาม. (2549). การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยรามคำแหง (สาขาวิทยบริการเฉลิมพระ

[e0%b8%b2%e0%b8%a3%e0%b8%a8%e0%b8%b6%e0%b8%81%e0%b8%a9%e0%b8%b2/](#)

- อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2541ก). คู่มือการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2541ข). ดัชนีบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อภิญา เพือกทอง. (2550). ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ปริญญาณิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อมร มะนาวหวาน. (2548). การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2545). สภาพแวดล้อมการเรียนรู้. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 25 (ม.ค. 2545), หน้า 57-64.
- อัจฉรา ธรรมาภรณ์. (2546). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปัตตานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัจฉรา วัฒนางรงค์. (2545). สัมมนาปัญหาด้านวิชาการในระดับอุดมศึกษา [เอกสารประกอบการสอน]. กรุงเทพฯ: สาขาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา วัฒนางรงค์. (2551). การสอนที่มีประสิทธิภาพระดับอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1): กรุงเทพฯ : สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา สุขารมณ์ และ พรณี บุญประกอบ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัมพวัลย์ วิศวรธรรณ. (2556). การประเมินผลทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : รายงานการวิจัยเรื่อง = The evaluation of facilitative physical resources for the Graduate Programme at the Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- อาภรณ์ เขียวชาญเกษตร , สุรีย์ พูนิกุล , และ บวร ปภัสราทร. (2553). ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและบริการทางการศึกษาต่าง ๆ เพื่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. *JOURNAL OF INFORMATION SCIENCE AND TECHNOLOGY*, 1(1), 74-80.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2557). แนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(1), 93-97.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์สรชัย ศรีสุมะ
ตำแหน่ง อาจารย์/รองคณบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
สังกัด ภาควิชาสรีรวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพล ยงศรี
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชา การบริหารและการจัดการการศึกษา
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตุลย์เมธการ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 6918/ 0๙๖๓ วันที่ 14 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวณาดา ฉายแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาคณะแพทยศาสตร์” โดยมี อาจารย์ ดร.ประภัสรา ธโนศวรรย์ และ อาจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ดุลย์เมธการ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่านเรียบร้อยแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป โดยสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทรศัพท์ 083 076 7469

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวณาดา ฉายแสง และ ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 6918/ 0466

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ มีนาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เนื่องด้วย นางสาวญาดา ฉายแสง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาคณะแพทยศาสตร์” โดยมี อาจารย์ ดร.ประภัสรา ธโนศวรรย์ และ อาจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์สรชัย ศรีสุมะ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์สรชัย ศรีสุมะ แล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083 076 7469

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านงานวิจัย

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบถ้วนตามความคิดเห็นและความรู้สึกของท่าน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และพัฒนา การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลให้มีคุณภาพและเหมาะสมต่อไป ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านในครั้งนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง เกี่ยวกับตัวท่าน

1. ระดับการเรียนรู้

- ☐ 1. ระดับปริญญาโท ☐ 2. ระดับปริญญาเอก

2. ชั้นปี

- ☐ ชั้นปีที่ 1
☐ ชั้นปีที่ 2
☐ สูงกว่าชั้นปีที่ 2

	รับรองโดย
	คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
	รหัสโครงการ
	COA No. SI
วันที่รับรอง	479/2561 (EC3) 522/2018 23 สค 2561

3. สาขาวิชา

กลุ่มสาขา Clinical-Science

- ☐ นิติวิทยาศาสตร์
- ☐ วิทยาการระบาด
- ☐ จิตวิทยาคลินิก
- ☐ รังสีวิทยา
- ☐ วิทยาศาสตร์การบริการโลหิต
- ☐ การแพทย์แผนไทยประยุกต์
- ☐ เทคโนโลยีหุ่นจำลองแพทยศาสตร์
- ☐ ชีวสารสนเทศทางการแพทย์

กลุ่มสาขา Bio-Medical Science

- ☐ ชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุลทางการแพทย์
- ☐ วิทยาภูมิคุ้มกัน
- ☐ กายวิภาคศาสตร์
- ☐ เภสัชวิทยา
- ☐ จุลชีววิทยาและจุลชีววิทยาการแพทย์
- ☐ วิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการคลินิก
- ☐ สรีรวิทยาทางการแพทย์

	รับรองโดย
	คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน
	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
	รหัสโครงการ 479/2561
	COA No. SI 522/2018 (EC3)
วันที่รับรอง	23 สค. 2561

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับ

บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาว่า

น้ำหนักระดับความคิดเห็นของท่าน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ระดับทัศนะ				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
	ด้านหลักสูตร					
1.	หลักสูตรที่เปิดสอนสามารถพัฒนาบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ					
2.	หลักสูตรมีเนื้อหารายวิชาที่ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม					
3.	การจัดเนื้อหาวิชาที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายระดับบัณฑิตของสาขาวิชาที่ศึกษา					
4.	ระดับความยาก/ง่ายของเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา					
5.	การเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาทางด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน					
6.	หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
7.	หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้					
8.	หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง					
9.	หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำ รู้จักการทำงานเป็นทีม					

	รับรองโดย	
	คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน	
	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	
	รหัสโครงการ	479/2561 (EC3)
COA No. SI	522/2018	
วันที่รับรอง	23 ส.ค. 2561	

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ระดับทักษะ				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
10.	หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสังคม					
11.	เนื้อหารายวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคตได้					
12.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตร					
	<u>ด้านการเรียนการสอน</u>					
13.	ผู้สอนมีการชี้แจงจุดมุ่งหมายของรายวิชา วิธีการเรียน และการวัดประเมินผลให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน					
14.	ผู้สอนมุ่งมั่นชี้แนะ อบรม สั่งสอน และถ่ายทอดความรู้					
15.	ผู้สอนมีการสอดแทรกความรู้ใหม่ๆ และความทันสมัยในรายวิชาที่สอน					
16.	ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์					
17.	ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการใช้กระบวนการวิจัยหรือกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งบูรณาการศาสตร์สาขาต่างๆ ในการแก้ปัญหา					
18.	ผู้สอนมีวิธีการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาร่วมทำงานกันเป็นกลุ่ม เช่น การทำรายงาน/ทำการค้นคว้าเป็นกลุ่มนำเสนอรายงานและผลงานการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม เป็นต้น					
19.	ผู้สอนจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติงานเช่น มีการจัดกลุ่มย่อย ยกตัวอย่างกรณีศึกษา โดยมีอาจารย์ให้คำแนะนำ เป็นต้น					
20.	การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม					
21.	การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามีกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและมีเหตุผล					

 รับรองโดย คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 479/2561 (EC3) รหัสโครงการ COA No. SI 522/2018 วันที่รับรอง 23 สก. 2561	
---	--

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ระดับทักษะ				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
22.	ผู้สอนใช้สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประกอบการเรียนการสอน					
23.	สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ประกอบการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น					
24.	ผู้สอนสร้างบรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและสนใจเรียน					
25.	อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน					
26.	ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในการเรียน					
27.	เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสม					
28.	การวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม					
29.	การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน					
30.	<u>ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา</u> อาจารย์ที่ปรึกษามีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตรงในศาสตร์ของสาขาวิชาที่สอน					
31.	อาจารย์ที่ปรึกษามีความมุ่งมั่น ชี้แนะ อบรม สั่งสอน ชี้นำให้นักศึกษาสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
32.	อาจารย์ที่ปรึกษาชี้แนะและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของนักศึกษา					

5

	รับรองโดย
	คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
	รหัสโครงการ 479/2561 (EC3)
	COA No. SI 522/2018
วันที่รับรอง	23 สค 2561

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ระดับทักษะ				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
33.	อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์ วิพากษ์ ให้ ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลป้อนกลับ ชี้แนะแนวทางในการทำ วิทยานิพนธ์ให้นักศึกษาได้					
34.	อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาในการขอ คำปรึกษาทางด้านวิชาการทั้งในและนอกห้องเรียน					
35.	อาจารย์ที่ปรึกษาจัดเวลาให้เข้าพบได้เมื่อนักศึกษาต้องการ คำปรึกษา					
36.	อาจารย์ที่ปรึกษามีความเข้าใจ เห็นใจ ใส่ใจ สอบถาม ความก้าวหน้าในงานที่มอบหมายให้นักศึกษารับผิดชอบ					
37.	อาจารย์ที่ปรึกษาปลูกฝังให้รักในการทำวิจัย ใฝ่รู้ ติดตาม ความก้าวหน้าของวิทยาการสมัยใหม่					
38.	อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถให้คำแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารโครงการวิจัยหรือการทำวิทยานิพนธ์ได้เป็นอย่างดี					
39.	อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำแหล่งความรู้ให้นักศึกษาได้ค้นคว้า เพิ่มเติม					
40.	อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการเผยแพร่ ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการ/ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ					
41.	อาจารย์ที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ทาง วิชาการได้อย่างเปิดกว้าง					
42.	อาจารย์ที่ปรึกษาแสดงพฤติกรรมอันดีเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ นักศึกษานบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ					
43.	จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา					

	รับรองโดย
	คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
	รหัสโครงการ 479/2561 (EC3)
	COA No. SI 522/2018
วันที่รับรอง	23 สค 2561

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ระดับทักษะ				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
	ด้านการบริการนักศึกษา					
44.	คณะฯ จัดปฐมนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน วิชาเลือก ระเบียบการปฏิบัติตนในคณะแพทย์ให้แก่นักศึกษา เข้าใจทุกครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่ ได้อย่างเหมาะสม					
45.	คณะฯ มีการจัดสรรทุนการศึกษาเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา					
46.	คณะฯ มีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการ รักษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม					
47.	คณะฯ มีการจัดระบบการดูแลสุขภาพจิตของนักศึกษา บัณฑิตศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
48.	หอสมุดมีหนังสือ เอกสารทางวิชาการ ทรัพยากรสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่เพียงพอ					
49.	หอสมุดมีฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าที่ทันสมัย					
50.	หอสมุดมีฐานข้อมูลเพียงพอต่อการค้นคว้า					
51.	หอสมุดมีเจ้าหน้าที่ให้บริการนักศึกษาและมีจำนวนเพียงพอกับ การให้บริการนักศึกษา					
52.	จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ได้นอกเวลาเรียนเพียงพอ กับจำนวนนักศึกษา					
53.	ระบบอินเทอร์เน็ตของคณะฯ มีความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล เพื่อประกอบการศึกษาหาความรู้					
54.	ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เครื่องมือมีสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน ได้ดี					
55.	ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เครื่องมือมีจำนวนเพียงพอต่อความ ต้องการใช้งานของนักศึกษา					
56.	เครื่องมือในห้องปฏิบัติการมีความทันสมัยครอบคลุมการทำวิจัย ในทุกสาขาวิชา					

7

 รับรองโดย คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล รหัสโครงการ 479/2561 COA No. SI 522/2018 วันที่รับรอง 23 ส.ค. 2561	(EC3)
--	-------

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
57.	<u>ด้านการวิจัย</u> คณะฯ มีการจัดบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความรู้และวิธีการ ดำเนินการวิจัยที่เป็นประโยชน์					
58.	คณะฯ จัดสรรจำนวนทุนภายในสนับสนุนการวิจัยเหมาะสมกับ จำนวนนักศึกษา					
59.	คณะฯ มีการจัดหาแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกที่มี คุณภาพ					
60.	คณะฯ มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนสนับสนุนการ วิจัยอย่างทั่วถึง					
61.	กระบวนการเสนอขอรับทุนมีขั้นตอนที่เหมาะสม ไม่ซับซ้อน					
62.	ระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติทุนมีความเหมาะสม รวดเร็ว					
63.	ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนการวิจัยมีความเหมาะสม ไม่ซับซ้อน รวดเร็ว					
64.	คณะฯ จัดอบรม สัมมนาเพื่อเสริมทักษะความรู้เกี่ยวกับการวิจัย สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา					
65.	ขั้นตอนในการดำเนินการขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน และสัตว์มีขั้นตอนที่เหมาะสม ไม่ซับซ้อน					
66.	ระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน มีความเหมาะสม รวดเร็ว					
67.	คณะฯ มีฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้านวิจัย เชื่อมโยง กับหน่วยงานภายนอก					
68.	คณะฯ จัดอำนวยความสะดวกในการให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์ แก่นักศึกษาเพื่อการวิจัย					
69.	คณะฯ มีการจัดประชุมทางวิชาการเพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยน ประสบการณ์การวิจัย					
70.	คณะฯ มีการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์หรือ นำเสนอในระดับชาติ/นานาชาติ					

	รับรองโดย
	คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
	รหัสโครงการ 479/2561 (EC3)
	COA No. SI 522/2018
วันที่รับรอง 23 สค. 2561	

ตอนที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ต่อการจัด
สภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา ในรายด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

3. ด้านอาจารย์

.....

.....

.....

4. ด้านการบริการนักศึกษา

.....

.....

.....

5. ด้านวิจัย

.....

.....

.....

	รับรองโดย	
	คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน	
	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	
	รหัสโครงการ	479/2561 (EC3)
COA No. SI	522/2018	
วันที่รับรอง	23.ค.ค. 2561	

ภาคผนวก ง

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับ
บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นรายชื่อ

ด้าน หลักสูตร (ข้อที่)	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ด้านการ เรียน การสอน (ข้อที่)	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ด้าน อาจารย์ ที่ปรึกษา (ข้อที่)	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ด้าน บริการ นักศึกษา (ข้อที่)	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ด้าน การ วิจัย (ข้อที่)	ค่า อำนาจ จำแนก (r)
1.	0.23	13.	0.39	30.	0.51	44.	0.58	57.	0.68
2.	0.42	14.	0.78	31.	0.57	45.	0.53	58.	0.73
3.	0.63	15.	0.68	32.	0.41	46.	0.74	59.	0.74
4.	0.66	16.	0.60	33.	0.52	47.	0.74	60.	0.68
5.	0.39	17.	0.65	34.	0.34	48.	0.74	61.	0.55
6.	0.57	18.	0.39	35.	0.40	49.	0.74	62.	0.63
7.	0.53	19.	0.43	36.	0.62	50.	0.67	63.	0.69
8.	0.53	20.	0.77	37.	0.51	51.	0.65	64.	0.65
9.	0.46	21.	0.76	38.	0.52	52.	0.65	65.	0.61
10.	0.37	22.	0.67	39.	0.62	53.	0.68	66.	0.68
11.	0.58	23.	0.82	40.	0.50	54.	0.72	67.	0.70
12.	0.45	24.	0.70	41.	0.52	55.	0.68	68.	0.74
		25.	0.66	42.	0.57	56.	0.65	69.	0.64
		26.	0.73	43.	0.53			70.	0.63
		27.	0.68						
		28.	0.64						
		29.	0.64						

มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 70 ข้อ

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 ถึง 0.82

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = .976

ภาคผนวก จ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency: IOC)

คำชี้แจง เกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง (Index of consistency: IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ +1	หมายถึง	ข้อคำถามนี้สอดคล้องกับนิยามตัวแปร
ให้คะแนนเท่ากับ 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ให้คะแนนเท่ากับ -1	หมายถึง	ข้อคำถามนี้ไม่สอดคล้องกับนิยามตัวแปร

ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับ บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC
	1	2	3		
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านหลักสูตร					
1. หลักสูตรที่เปิดสอนสอดคล้องกับความต้องการกำลังคน ในการพัฒนาประเทศ	1	1	1	3	1.00
2. หลักสูตรมีเนื้อหารายวิชาที่ทันสมัยและทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของสังคม	1	1	1	3	1.00
3. หลักสูตรมีรายวิชาต่างๆ ให้เลือกตามความสนใจของ ผู้เรียน	1	-1	1	1	0.33
4. การจัดเนื้อหารายวิชามีความเหมาะสมสอดคล้องกับ เป้าหมายของสาขาวิชาที่ศึกษา	1	1	1	3	1.00
5. ระดับความยาก/ง่ายของเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับ การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา	1	1	1	3	1.00
6. การเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาทางด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติมี ความสัมพันธ์กัน	1	1	1	3	1.00
7. รายวิชาและจำนวนชั่วโมงที่เรียนภาคปฏิบัติมีความ เหมาะสม	1	1	-1	1	0.33
8. หลักสูตรมีการจัดรายวิชาที่พัฒนาทักษะทาง ภาษาอังกฤษ เช่น การเขียนเชิงวิชาการ	1	1	-1	1	0.33
9. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1	1	1	3	1.00
10. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหาได้	1	1	1	3	1.00

ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับ บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC
	1	2	3		
11. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนศึกษาหาความรู้ อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1.00
12. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำ รู้จักการทำงาน เป็นทีม	1	1	1	3	1.00
13. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสังคม	1	1	1	3	1.00
14. เนื้อหารายวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบ อาชีพได้	1	0	1	2	0.67
15. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล หลักสูตร	1	1	1	3	1.00
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการเรียนการสอน					
16. ผู้สอนมีการชี้แจงจุดมุ่งหมายของรายวิชา วิธีการเรียน และการวัดประเมินผลให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00
17. ผู้สอนมุ่งมั่นชี้แนะ อบรม สั่งสอน และถ่ายทอดความรู้	1	1	1	3	1.00
18. ผู้สอนมีการสอดแทรกความรู้ใหม่ๆ และความทันสมัย ในรายวิชาที่สอน	1	1	1	3	1.00
19. ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิด วิเคราะห์ และการใช้กระบวนการวิจัยหรือกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ รวมทั้งบูรณาการศาสตร์สาขาต่างๆ ในการ แก้ปัญหา	0	1	1	2	0.67
20. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาร่วมทำงาน กันเป็นกลุ่ม เช่น การทำรายงาน/ทำการค้นคว้าเป็นกลุ่ม นำเสนอรายงานและผลงานการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม เป็นต้น	1	1	1	3	1.00
21. ผู้สอนจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติงานเช่น มี การจัดกลุ่มย่อย ยกตัวอย่างกรณีศึกษา โดยมีอาจารย์ให้ คำแนะนำ เป็นต้น	1	1	1	3	1.00

ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับ บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC
	1	2	3		
22. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหา ความรู้เพิ่มเติม	1	1	1	3	1.00
23. การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามี กระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและมีเหตุผล	1	1	1	3	1.00
24. ผู้สอนใช้สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน และเทคโนโลยีที่ ทันสมัย มาประกอบการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00
25. สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ประกอบการสอนช่วยให้ ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น	1	1	1	3	1.00
26. ผู้สอนสร้างบรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด ความกระตือรือร้นและสนใจเรียน	1	1	1	3	1.00
27. อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความ ทันสมัย และอยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน	1	1	1	3	1.00
28. ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและ ซักถามปัญหาในการเรียน	1	1	1	3	1.00
29. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
30. การวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม	1	1	1	3	1.00
31. การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการวัดและประเมินผลการเรียน	1	1	1	3	1.00
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านอาจารย์ที่ปรึกษา					
32. อาจารย์มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตรงใน ศาสตร์ของสาขาวิชาที่สอน	1	1	1	3	1.00
33. อาจารย์มีความมุ่งมั่น ชี้นำ อบรม สั่งสอน ชี้นำให้ นักศึกษาสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	1	1	1	3	1.00
34. อาจารย์ชี้นำและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของนักศึกษา	1	1	1	3	1.00

ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับ บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC
	1	2	3		
35. อาจารย์มีความสามารถในการวิเคราะห์วิพากษ์ให้ ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลป้อนกลับ ชี้แนะแนวทางในการทำ วิทยานิพนธ์ให้นักศึกษาได้	1	1	1	3	1.00
36. อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาในการขอ คำปรึกษาทางด้านวิชาการทั้งในและนอกห้องเรียน	1	1	1	3	1.00
37. อาจารย์จัดเวลาให้เข้าพบได้เมื่อนักศึกษาต้องการ คำปรึกษา	1	1	1	3	1.00
38. อาจารย์มีความเข้าใจ เห็นใจ ใส่ใจ สอบถาม ความก้าวหน้าในงานที่มอบหมายให้นักศึกษารับผิดชอบ	1	1	1	3	1.00
39. อาจารย์ปลุกฝังให้รักในการทำวิจัย ใฝ่รู้ ติดตาม ความก้าวหน้าของวิทยาการสมัยใหม่	1	1	1	3	1.00
40. อาจารย์มีความสามารถให้คำแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารโครงการวิจัยหรือการทำวิทยานิพนธ์ได้เป็นอย่างดี	1	1	1	3	1.00
41. อาจารย์แนะนำแหล่งความรู้ให้นักศึกษาได้ค้นคว้า เพิ่มเติม	1	1	1	3	1.00
42. อาจารย์แนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการเผยแพร่ ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการ/ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ	1	1	1	3	1.00
43. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ทาง วิชาการได้อย่างเปิดกว้าง	1	1	1	3	1.00
44. มีความประพฤติดี มีคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา	1	1	-1	1	0.33
45. จำนวนอาจารย์เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	1	1	1	3	1.00

ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับ บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC
	1	2	3		
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริการนักศึกษา					
46. คณะฯ จัดปฐมนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน วิชาเลือก ระเบียบการปฏิบัติตนในคณะแพทย์ให้แก่นักศึกษาเข้าใจทุกครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่	1	1	1	3	1.00
47. คณะฯ มีการจัดสรรทุนการศึกษาเพื่อต่อความต้องการของนักศึกษา	1	1	1	3	1.00
48. คณะฯ มีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการรักษาพยาบาล	1	1	1	3	1.00
49. คณะฯ มีการจัดระบบการดูแลสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัย	1	1	1	3	1.00
50. หอสมุดมีหนังสือหรือสื่อที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่อย่างเพียงพอ	1	1	1	3	1.00
51. หอสมุดมีหนังสือ เอกสารทางวิชาการ ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ อย่างเพียงพอ	1	1	1	3	1.00
52. หอสมุดมีฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าที่ทันสมัยและหลากหลาย	1	1	1	3	1.00
53. หอสมุดมีฐานข้อมูลเพียงพอต่อการค้นคว้า	1	1	1	3	1.00
54. หอสมุดมีการให้บริการที่ดีเหมาะสมแก่การศึกษาค้นคว้า	1	1	1	3	1.00
55. หอสมุดมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้บริการนักศึกษาและให้บริการศึกษาค้นคว้าเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	1	1	1	3	1.00
56. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ได้นอกเวลาเรียนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	1	1	1	3	1.00

ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับ บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC
	1	2	3		
57. ระบบอินเทอร์เน็ตของคณะฯ มีความรวดเร็วในการ สืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาหาความรู้	1	1	1	3	1.00
58. ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เครื่องมือมีความทันสมัย และมีสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งานได้ดี	1	1	1	3	1.00
59. ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เครื่องมือมีจำนวนเพียงพอ ต่อความต้องการใช้งานของนักศึกษา	1	1	1	3	1.00
60. เครื่องมือในห้องปฏิบัติการมีความทันสมัยครอบคลุม การทำวิจัยในทุกสาขาวิชา	1	1	1	3	1.00
61. ควรมีการแยกระหว่างห้องปฏิบัติการที่ให้บริการทางการ แพทย์และสำหรับวิจัยเพื่อการศึกษา	-1	1	-1	-1	-0.33
สภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการวิจัย					
62. คณะฯ มีการจัดบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความรู้และ วิธีการดำเนินการวิจัยที่เป็นประโยชน์	1	1	1	3	1.00
63. คณะฯ จัดสรรจำนวนทุนสนับสนุนการวิจัยเหมาะสมกับ จำนวนนักศึกษา	1	1	1	3	1.00
64. คณะฯ มีการจัดหาแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยจาก ภายนอก	1	1	1	3	1.00
65. คณะฯ มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งเงินทุน สนับสนุนการวิจัยอย่างทั่วถึง	1	1	1	3	1.00
66. กระบวนการเสนอขอรับทุนมีขั้นตอนที่เหมาะสม ไม่ ซับซ้อน	1	1	1	3	1.00
67. ระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติทุนมีความ เหมาะสม รวดเร็ว	1	1	1	3	1.00
68. ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนการวิจัยมีความเหมาะสม ไม่ซับซ้อน รวดเร็ว	1	1	1	3	1.00

ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับ บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC
	1	2	3		
69. คณะฯ มีการจัดอบรม สัมมนาเพื่อเสริมทักษะความรู้ เกี่ยวกับการวิจัย เช่น อบรมจริยธรรมวิจัยในคนและสัตว์การ	1	1	1	3	1.00
70. ขั้นตอนในการดำเนินการขอการรับรองจริยธรรมการ วิจัยในคนและสัตว์มีขั้นตอนที่เหมาะสม ไม่ซับซ้อน	1	1	1	3	1.00
71. ระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติการรับรองจริยธรรมการ วิจัยในคน มีความเหมาะสม รวดเร็ว	1	1	1	3	1.00
72. คณะฯ มีฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้านวิจัย เชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก	1	1	1	3	1.00
73. คณะฯ จัดอำนวยความสะดวกในการให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์แก่นักศึกษาเพื่อการวิจัย	1	1	1	3	1.00
74. คณะฯ มีการจัดประชุมทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัย	1	1	1	3	1.00
75. คณะฯ มีการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ หรือนำเสนอในระดับชาติ/นานาชาติ	1	1	1	3	1.00

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวณาดา ฉายแสง
วัน เดือน ปี เกิด 2 ตุลาคม 2530
สถานที่เกิด กรุงเทพฯ
วุฒิการศึกษา พ.ศ. 2553 อักษรศาสตรบัณฑิต (เอเชียศึกษา)
จาก มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2561 การศึกษามหาบัณฑิต
(การบริหารและการจัดการการศึกษา
(การอุดมศึกษา)) จาก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน 78/5 หมู่ 4 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000

